

รายงานผลการฝึกอบรม

ข้าพเจ้า นางสาวพลอยพิม นามสกุล เกิดสุข

สังกัดฝ่ายวินัยและส่งเสริมคุณธรรม กองการเจ้าหน้าที่

ได้รับอนุมัติเข้ารับการฝึกอบรม หลักสูตร “ปฐมนิเทศข้าราชการส่วนท้องถิ่นบรรจุใหม่” รุ่นที่ ๙

ระหว่าง วันที่ ๔ - ๘ เมษายน ๒๕๖๑ รวมระยะเวลา ๕ วัน ๔ คืน

ณ โรงแรมสองพันบุรี อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

หน่วยงานผู้จัดฝึกอบรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

งบประมาณที่ใช้จ่ายในการฝึกอบรม จำนวนรวม ๑๒,๙๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นสองพันเก้าร้อยบาทถ้วน)

สรุปสาระสำคัญการฝึกอบรม

การฝึกอบรม หลักสูตร “ปฐมนิเทศข้าราชการส่วนท้องถิ่นบรรจุใหม่” รุ่นที่ ๙ มีการบรรยาย เนื้อหาทั้งหมด ๑๓ เรื่อง ดังนี้

๑. ความเชื่อมโยงระบบราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ตามระเบียบการบริหารราชการแผ่นดิน สรุปได้ ดังนี้

หลักการปกครองทั่วไป ประกอบด้วย ๓ หลัก ดังนี้

๑. รวมอำนาจ (Centralization) รวมอำนาจที่สำคัญไว้ในส่วนกลาง อำนาจดังกล่าว ได้แก่ การวินิจฉัยสั่งการและการบังคับบัญชา ซึ่งผลในการสั่งการจะมีอำนาจครอบคลุมทั่วประเทศ

๒. แบ่งอำนาจ (Deconcentration) ส่วนกลางได้จัดแบ่งอำนาจในการวินิจฉัยสั่งการ บางส่วน หรือบางขั้นตอนไปให้เจ้าหน้าที่ที่เป็นตัวแทนของหน่วยงานของตน ซึ่งออกไปประจำอยู่ในเขต การปกครองต่างๆ ของประเทศ ให้นิเทศสั่งการได้เองตามระเบียบแบบแผนที่ส่วนกลางกำหนดไว้

๓. กระจายอำนาจ (Decentralization) โอนอำนาจในทางการปกครองจากส่วนกลาง บางอย่าง ไปให้ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการเอง โดยมีอิสระพอสมควร ภายใต้บทบัญญัติของกฎหมาย

กฎหมายที่สร้างความสัมพันธ์ของระบบการปกครองไทย

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑ “ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียว จะแบ่งแยกไม่ได้” มาตรา ๗๖ “รัฐพึงพัฒนาระบบบริหารราชการแผ่นดิน ทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และงานของรัฐอย่างอื่น ให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยหน่วยงานของรัฐต้องร่วมมือและช่วยเหลือกันในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดิน การจัดทำบริการสาธารณะ และการใช้จ่ายเงินงบประมาณมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน” และมาตรา ๒๔๙ “ภายใต้บังคับมาตรา ๑ ให้มีการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามวิธีการและรูปแบบของค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่กฎหมายบัญญัติ...”

๒. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๔ วางหลักว่า การจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน แบ่งออกเป็น ๓ รูปแบบ ได้แก่

๒.๑ ระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง

๒.๒ ระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค

๒.๓ ระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

/บทบาทและหน้าที่...

บทบาทและหน้าที่ของส่วนกลางและส่วนภูมิภาค กล่าวคือ มีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้ารัฐบาล บริหารราชการแผ่นดิน มีอำนาจในการสั่งราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และควบคุมราชการส่วนท้องถิ่น มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวง มีหน้าที่โดยทั่วไป คือ การกำหนดนโยบายและวางแผนการดำเนินงานของกระทรวง รวมทั้งกำกับ เร่งรัด ติดตาม การดำเนินงานตามแผนและนโยบายที่กำหนดไว้ และมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้รับนโยบายและคำสั่งจากนายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาล คณะรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม มาปฏิบัติกร ให้เหมาะสมกับท้องที่และประชาชน

ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคกับส่วนท้องถิ่น ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๐ ได้แก่

- **ส่วนกลาง** รัฐต้องดำเนินการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้ของตนเอง โดยจัดระบบภาษีหรือการจัดสรรภาษีที่เหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาการหารายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ได้อย่างเพียงพอ

- **ส่วนภูมิภาค** การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งต้องทำเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม การป้องกันการทุจริตและการใช้จ่ายเงินอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความแตกต่างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ละรูปแบบ

- **ส่วนท้องถิ่น** องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะและกิจการมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ประโยชน์ที่ได้รับและนำมาประยุกต์ใช้ในหน่วยงาน คือ ได้ความรู้ความเข้าใจบทบาทและภาพองค์รวมของการบริหารราชการแผ่นดิน ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น และสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาต่อยอดในการปฏิบัติงานในระบบราชการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๒. การพัฒนาบุคลิกภาพ สรุปลได้ ดังนี้

การพัฒนาบุคลิกภาพในการปฏิบัติงาน (Personality development in performance)

บุคลิกภาพ มีบทบาทสำคัญในการดำเนินชีวิตปัจจุบัน เนื่องจากหลายคนประสบความสำเร็จอย่างมากในการทำงาน หรือกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถเรียนรู้การทำงานร่วมกันท่ามกลางความแตกต่างทางสังคมได้เป็นอย่างดี สามารถสร้างจุดเด่นให้กับตนเอง (Talent) โดยเป็นจุดเด่นที่เกิดจากสิ่งที่ดีภายใน เช่น แรงจูงใจ ปรากฏสู่ภายนอกออกมาเป็นความสามารถ ลักษณะ ท่าทาง บุคคลเหล่านี้จะมีลักษณะเด่นเฉพาะตัว เช่น เป็นบุคคลที่มีความสามารถสร้างความประทับใจตั้งแต่แรกเห็น เป็นบุคคลที่ทำให้ผู้คนรอบข้างไม่อยากวางสายตา

ประเภทของบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพภายนอก (External Personality) คือ สิ่งที่เห็นได้ชัดเจนจากภายนอกสามารถที่จะปรับปรุงแก้ไขได้ง่ายๆ ได้แก่ รูปร่างหน้าตา การแต่งกาย กริยาท่าทาง และการพูด

บุคลิกภาพภายใน (Internal Personality) คือ สิ่งที่อยู่ภายในจิตใจหรืออุปนิสัยใจคอที่มองไม่เห็น สัมผัสไม่ได้แก้ไขได้ยาก ได้แก่ ความมั่นใจในตนเอง (Self Confident) ความซื่อสัตย์สุจริต (Loyalty) ความคิดเชิงบวก (Positive Thinking) ความมีสภาวะทางอารมณ์ (Emotional) ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity)

แนวทางการพัฒนาบุคลิกภาพ

ต้องสำรวจตัวเอง ร่างกาย สติ ปัญญา อารมณ์ นิสัย สังคม และให้สอบถามจากคนรอบข้าง

เทคนิคการสร้างความประทับใจ

การเป็นนักสนทนาที่ดี ควรหลีกเลี่ยงการแก้ไข เรื่องไวยากรณ์ หรือการออกเสียงใน ที่สาธารณะ ให้ความสนใจที่แท้จริง ในเรื่องที่กำลังเป็นข่าว อย่าพูดขัดคอผู้อื่นในกลุ่มสนทนา รู้จักถามคำถาม อย่างเป็นมิตรมากกว่าเป็นการถามอย่างอู้อวยหรืออวดรู้ รู้จักชื่นชมคนอื่น รู้ว่าเมื่อไรควรพูดเรื่องที่ควรจะพูด อย่าพูดถึงเรื่องของตนเองมากเกินไป อย่าไปฟังฝันของคนอื่น/หรือดัดบทคำพูดคนอื่น ทักทายทุกคน อย่าทำ แค่คนใดคนหนึ่ง รู้จักทำให้คนอื่นเข้าร่วมการสนทนาด้วยได้ แต่งกายให้เหมาะสม และสุขภาพ สะอาด เรียบร้อย และใช้ภาษาที่แสดงความอบอุ่นเป็นมิตร

ภาษาท่าทางที่แสดงความรู้สึกเป็นลบที่ควรหลีกเลี่ยง ได้แก่ เสียงโทนเดียว หลังงอ หน้าท้องยื่น ก้นยื่นไปข้างหลัง เท้าสะเอว นั่งกระดิกเท้า ล้วงกระเป๋า พูดปิดปาก ยืนแยกขา ไหล่ห่อ นั่งเกาคาง หรือเกาศีรษะ เกาจมูก เกาหน้า การโน้มตัวเข้ามาใกล้เกินไป และปลายเท้าชี้เข้า เป็นต้น

การยืนที่มีท่าสง่างาม ได้แก่ ยืนลำตัวตรง ยืดอกให้สูง หลังตั้งตรง ยืดไหล่ออกไปด้านหลัง ในลักษณะที่ผ่อนคลาย ปล่อยแขนตามสบาย มือปล่อยข้างลำตัว กุมมืออยู่ที่ช่วงท้อง ไม่ใช่ที่เป้า และเท้าวาง ให้นานกับไหล่

ประโยชน์ที่ได้รับและนำมาประยุกต์ใช้ในหน่วยงาน คือ เป็นเครื่องมือหนึ่งของผู้ที่มีความ เป็นมืออาชีพ เพื่อที่จะใช้ในการสร้างความประทับใจให้แก่ผู้มาติดต่อราชการหรือเพื่อนร่วมงาน ช่วยให้การ จัดการกับการทำงาน และการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นเป็นไปอย่างง่ายดาย และเป็นสร้างภาพลักษณ์ที่ดี ให้แก่ตนเองมากยิ่งขึ้น

๓. กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ กับทิศ ทางการพัฒนาท้องถิ่น สรุปได้ ดังนี้

กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙)

กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้บรรลุ วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง” นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุข และตอบสนองต่อการบรรลุซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ ในการ ที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างรายได้ระดับสูง เป็นประเทศพัฒนาแล้ว และสร้างความสุขของคนไทย สังคมมีความมั่นคง เสมอภาค และเป็นธรรม ประเทศสามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจ

ความมั่นคง - การมีความมั่นคงปลอดภัย จากภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศใน ทุกระดับ (ประเทศ สังคม ชุมชน ครัวเรือน และปัจเจกบุคคล) และมีความมั่นคงในทุกมิติ (เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง) ประเทศไทยมีความมั่นคงในเอกสารและอธิปไตย มี สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ที่เข้มแข็งเป็นศูนย์กลางและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของ ประชาชน ระบบการเมืองที่มั่นคงเป็นกลไกที่นำไปสู่การบริหารประเทศที่ต่อเนื่องและโปร่งใส ตามหลักธรรมาภิบาล สังคมมีความปรองดองและความสามัคคี สามารถผนึกกำลังเพื่อพัฒนา ประเทศ ชุมชนมีความเข้มแข็ง ครอบครัวมีความอบอุ่น ประชาชนมีความมั่นคงในชีวิต มีงาน และรายได้ที่มั่นคงพอเพียงกับการดำรงชีวิต มีที่อยู่อาศัยและความปลอดภัยในชีวิตและ ทรัพย์สิน ฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงของอาหาร พลังงาน และน้ำ

/ความมั่งคั่ง...

ความมั่นคง - ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ยกกระดับสู่กลุ่มประเทศรายได้สูง ความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาลดลง ประชากรได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้น เศรษฐกิจมีความสามารถในการแข่งขันสูง สามารถสร้างรายได้จากภายในและภายนอกประเทศ สร้างฐานเศรษฐกิจและสังคมแห่งอนาคต และเป็นจุดสำคัญของการเชื่อมโยงในภูมิภาค ทั้งการคมนาคมขนส่ง การผลิต การค้า การลงทุน และการทำธุรกิจ มีบทบาทสำคัญในระดับภูมิภาคและระดับโลก เกิดสายสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าอย่างมีพลัง ความสมบูรณ์ในทุนที่จะสามารถสร้างการพัฒนาต่อเนื่อง ได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนทางปัญญา ทุนทางการเงิน ทุนที่เป็นเครื่องมือเครื่องจักร ทุนทางสังคม และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ความยั่งยืน - การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ รายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่ไม่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติเกินพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมจนเกินความสามารถในการรองรับและเยียวยาของระบบนิเวศน์ การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับกฎระเบียบของประชาคมโลกซึ่งเป็นที่ยอมรับร่วมกัน ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพที่ดีขึ้น คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเอื้ออาทร เสียสละเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม มุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืน ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วน เพื่อการพัฒนาในทุกระดับอย่างสมดุล มีเสถียรภาพ และยั่งยืน ประชาชนทุกภาคส่วนในสังคม ยึดถือและปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติประเทศไทยปี ๒๕๗๙

๑. ด้านความมั่นคง - การเมืองมีเสถียรภาพ ลดและป้องกันภัยคุกคามภายนอก และประเทศอาเซียนและประชาคมโลกมีความเชื่อมั่นมากขึ้น

๒. ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน - เป็นประเทศรายได้สูง (๑๓,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ/คน/ปี) การขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) ร้อยละ ๕ - ๖ และมีอันดับความสามารถในการแข่งขันมากกว่าร้อยละ ๑๐

๓. ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน - คนทุกช่วงวัยมีสุขภาพดีและมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต คุณภาพการศึกษาของเด็กมีความรู้สอดคล้องกับทศวรรษที่ ๒๑ และผู้สูงอายุมีความสุข มีรายได้พอเพียงในการดำรงชีวิต

๔. ด้านการสร้างโอกาสและความเท่าเทียมกันทางสังคม - ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

๕. ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม - มีสัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกลงร้อยละ ๒๐ - ๒๕

๖. ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - การให้บริการประชาชนด้วย Digital Service เต็มรูปแบบ มีดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชันในอาเซียนเป็นอันดับ ๒ และ มีกฎหมายกฎระเบียบและข้อบังคับ ที่ชัดเจน ทันสมัย และเป็นธรรม

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs)

๑. ขจัดความยากจนทุกรูปแบบ ทุกสถานที่
๒. ขจัดความหิวโหย บรรลุความมั่นคงด้านอาหาร ส่งเสริมเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน
๓. รับรองการมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของทุกคนในทุกช่วงอายุ
๔. รับรองการศึกษาที่เท่าเทียมและทั่วถึง ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ทุกคน
๕. บรรลุความเท่าเทียมทางเพศ พัฒนาบทบาทสตรีและเด็กผู้หญิง
๖. รับรองการมีน้ำใช้ การจัดการน้ำ และสุขาภิบาลที่ยั่งยืน
๗. รับรองการมีพลังงานที่ทุกคนเข้าถึงได้ เชื่อถือได้ ยั่งยืนทันสมัย
๘. ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานที่มีคุณค่า
๙. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการปรับตัวให้เป็นอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืนและทั่วถึง และสนับสนุนนวัตกรรม
๑๐. ลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ
๑๑. ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความปลอดภัยทั่วถึง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาอย่างยั่งยืน
๑๒. รับรองแผนการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน
๑๓. ดำเนินมาตรการเร่งด่วนเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบ
๑๔. อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทรและทรัพยากรทางทะเล เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
๑๕. ปกป้อง ปันฟู และส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบกอย่างยั่งยืน
๑๖. ส่งเสริมสังคมสงบสุข ยุติธรรม ไม่แบ่งแยก เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
๑๗. สร้างพลังแห่งการเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระดับสากลต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

กรอบวิสัยทัศน์และเป้าหมายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒

- การพัฒนาเศรษฐกิจในภาพรวม
- การพัฒนาเศรษฐกิจรายสาขา
- การพัฒนาการเกษตรสู่การเป็นเลิศด้านอาหาร
- การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพคน
- การลดความเหลื่อมล้ำในสังคม
- การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- การพัฒนาพื้นที่ ภาค และการเชื่อมโยงภูมิภาค
- การบริหารงานภาครัฐ ของประชาชน เพื่อประชาชน

การกำหนดตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ของประเทศ - ให้ประเทศไทยเป็นประเทศรายได้สูงที่มีการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม เป็นศูนย์กลางด้านการขนส่ง และโลจิสติกส์ของภูมิภาค สู่การเป็นชาติการค้า และบริการ (Trading and Service Nation) เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรกรรมยั่งยืน แหล่งอุตสาหกรรมสร้างสรรค์และนวัตกรรมสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

กรอบวิสัยทัศน์และเป้าหมายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ให้ความสำคัญกับการกำหนดทิศทางการพัฒนาที่มุ่งสู่การเปลี่ยนผ่านประเทศไทย จากประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง มีความมั่นคง และยั่งยืน สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

๑๐ ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒

- ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ “คนไทย ใฝ่ดี มีวินัย สร้างสรรค์นวัตกรรม พึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน”
- ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม “ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง สร้างสังคม เป็นธรรม และเข้มแข็ง”
- ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน “พัฒนาเศรษฐกิจให้เข้มแข็ง และทั่วถึง เพื่อมุ่งสู่การมีรายได้สูงอย่างมีเสถียรภาพ เป็นธรรม และยั่งยืน ด้วยนวัตกรรม”
- ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน “คืนสมดุลสู่ธรรมชาติ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน”
- ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศ สู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน “เสริมสร้างพื้นฐานที่มั่นคงในการพัฒนาประเทศ”
- ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริต ประพฤติมิชอบ และธรรมาภิบาลใน สังคมไทย “ประสิทธิภาพ ทันสมัย โปร่งใส เป็นธรรม”
- ยุทธศาสตร์ที่ ๗ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ “โครงสร้างพื้นฐานก้าวไกล พัฒนาไทยสู่ ทศวรรษหน้า”
- ยุทธศาสตร์ที่ ๘ การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม “รุกไปข้างหน้าด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม”
- ยุทธศาสตร์ที่ ๙ การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ “กระจายความเจริญสู่ภูมิภาค อย่างสมดุล”
- ยุทธศาสตร์ที่ ๑๐ ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา “ใช้จุดเด่นให้เป็นประโยชน์ ขยายความ ร่วมมือระหว่างประเทศให้เข้มข้น เพื่อให้เกิดผลต่อการพัฒนาอย่างเต็มที่”

ความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกับเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs)

ยุทธศาสตร์กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การเสริมสร้างประชาธิปไตยให้ เข้มแข็ง การมีส่วนร่วมของประชาชนและการ ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๑๖. ส่งเสริมสังคมสงบสุข ยุติธรรม ไม่แบ่งแยก เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การส่งเสริมและพัฒนาบริการ สาธารณะของท้องถิ่นให้มีคุณภาพ	๑. จัดความยากจนทุกรูปแบบ ทุกสถานที่ ๒. จัดความหิวโหย บรรลุความมั่นคงด้านอาหาร ส่งเสริมเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน ๓. รับรองการมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของทุก คนในทุกช่วงอายุ ๔. รับรองการศึกษาที่เท่าเทียมและทั่วถึง ส่งเสริมการ เรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ทุกคน ๕. บรรลุความเท่าเทียมทางเพศ พัฒนาบทบาทสตรี และเด็กผู้หญิง

ยุทธศาสตร์กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
	<p>๖. รับรองการมีน้ำใช้ การจัดการน้ำ และสุขาภิบาลที่ยั่งยืน</p> <p>๗. รับรองการมีพลังงานที่ทุกคนเข้าถึงได้ เชื่อถือได้ ยั่งยืนทันสมัย</p> <p>๘. ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานที่มีคุณค่า</p> <p>๙. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการปรับตัวให้เป็นอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืนและทั่วถึง และสนับสนุนนวัตกรรม</p> <p>๑๐. ลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ</p> <p>๑๑. ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความปลอดภัยทั่วถึง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาอย่างยั่งยืน</p> <p>๑๒. รับรองแผนการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน</p> <p>๑๓. ดำเนินมาตรการเร่งด่วนเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบ</p> <p>๑๔. อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทรและทรัพยากรทางทะเล เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน</p> <p>๑๕. ปกป้อง ฟื้นฟู และส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบกอย่างยั่งยืน</p>
ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาการบริหารจัดการ และส่งเสริมธรรมาภิบาลท้องถิ่น	-
ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรบุคคล เพื่อรองรับภารกิจและทิศทางการพัฒนาประเทศ	-
ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนากรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ให้เป็นองค์กรสมรรถนะสูง	๑๗. สร้างพลังแห่งการเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระดับสากลต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกับยุทธศาสตร์ชาติ
ระยะ ๒๐ ปี

ยุทธศาสตร์กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี
ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การเสริมสร้างประชาธิปไตยให้เข้มแข็ง การมีส่วนร่วมของประชาชนและการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๑. ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง
ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การส่งเสริมและพัฒนาบริการสาธารณะของท้องถิ่นให้มีคุณภาพ	๓. ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน ๔. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาส ความเสมอภาค และเท่าเทียมกันทางสังคม ๕. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาการบริหารจัดการ และส่งเสริมธรรมาภิบาลท้องถิ่น	๒. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรบุคคล เพื่อรองรับภารกิจและทิศทางการพัฒนาประเทศ	-
ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนากรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ให้เป็นองค์กรสมรรถนะสูง	๖. ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

ความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒

ยุทธศาสตร์กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี
ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การเสริมสร้างประชาธิปไตยให้เข้มแข็ง การมีส่วนร่วมของประชาชนและการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๕. การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ เพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน ๙. การพัฒนา ภาค และพื้นที่เศรษฐกิจ
ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การส่งเสริมและพัฒนาบริการสาธารณะของท้องถิ่นให้มีคุณภาพ	๑. การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ ๒. การเสริมสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ๓. การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ และแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ๔. การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ๗. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์
ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาการบริหารจัดการ และส่งเสริมธรรมาภิบาลท้องถิ่น	๖. การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริต ประพฤติมิชอบ และธรรมาภิบาลในสังคมไทย

ยุทธศาสตร์กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี
ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรบุคคล เพื่อรองรับภารกิจและทิศทางการพัฒนาประเทศ	-
ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนากรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ให้เป็นองค์กรสมรรถนะสูง	-

ประโยชน์ที่ได้รับและนำมาประยุกต์ใช้ในหน่วยงาน คือ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี แนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ประเทศไทยปี ๒๕๗๙ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน กับทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามยุทธศาสตร์ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ

๔. จรรยาบรรณและวินัยข้าราชการส่วนท้องถิ่น สรุปได้ ดังนี้

“จริยธรรม” (ETHICS) คือ มาตรฐานทางพฤติกรรมที่พึงถือปฏิบัติเพื่อความดีงาม คำว่า “จริยธรรม” เป็นนามธรรม ไม่มีตัวตนที่เป็นข้อห้ามหรือข้อปฏิบัติโดยชัดเจนเมื่อกำหนดเป็นรูปธรรม เป็นข้อห้าม หรือข้อปฏิบัติชัดเจน จะเรียกว่า “ประมวลจริยธรรม”

“วินัย” (DISCIPLINE) คือ มาตรฐานทางพฤติกรรมที่ต้องถือปฏิบัติ เพื่อผลสัมฤทธิ์ของงาน คำว่า “วินัย” เป็นทั้งนามธรรม คือ พฤติกรรมที่แสดงออก และรูปธรรม คือ ข้อห้ามและข้อปฏิบัติที่กำหนดไว้

ความแตกต่างระหว่าง จริยธรรม กับ วินัย

ถ้าสังเกตให้ดีจะเห็นได้ว่า ทั้งจริยธรรมและวินัย ต่างก็เป็นมาตรฐานทางพฤติกรรมสำหรับการถือปฏิบัติ แต่มีข้อแตกต่างกัน ดังนี้

จริยธรรม	วินัย
- เป็นมาตรฐานที่พึงปฏิบัติ ซึ่งรวมทั้งทางจิตใจและทางการกระทำ	- เป็นมาตรฐานที่ต้องปฏิบัติในการกระทำ ไม่รวมถึงความรู้สึกนึกคิดทางจิตใจ
- มีจุดประสงค์เพื่อความดีงาม	- มีจุดประสงค์เพื่อผลสัมฤทธิ์ของงานที่ทำ

จรรยาบรรณของข้าราชการส่วนท้องถิ่น มีดังนี้

๑. จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
๒. เป็นแบบอย่างที่ดีในการเก็บรักษาไว้ และปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ
๓. เป็นแบบอย่างที่ดี เคารพและปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด
๔. ไม่ประพฤติตนอันก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อเกียรติภูมิของตำแหน่งหน้าที่
๕. ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถ ด้วยความเสียสละ ทุ่มเทศปิณญา ความรู้ความสามารถ ให้บรรลุผลสำเร็จ และมีประสิทธิภาพ ตามภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติและประชาชน

๖. มุ่งแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนด้วยความเป็นธรรม รวดเร็ว และมุ่งเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างหน่วยงานและประชาชน

๗. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุภาพ เรียบร้อย มีอัธยาศัย

๘. รักษาความลับที่ได้จากการปฏิบัติหน้าที่ การเปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับโดยข้าราชการ ข้าราชการจะทำได้ก็ต่อเมื่อมีอำนาจหน้าที่และได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชา หรือเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น

๙. รักษาและเสริมสร้างความสามัคคีระหว่างผู้ร่วมงานพร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันในทางที่ชอบ

๑๐. ไม่ใช้สถานะหรือตำแหน่งไปแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้สำหรับตนเองหรือผู้อื่น ไม่ว่าจะ เป็นประโยชน์ในทางทรัพย์สินหรือไม่ก็ตาม ตลอดจนไม่รับของขวัญ ของกำนัง หรือประโยชน์ต่างๆ อันอาจเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของตน เว้นแต่เป็นการให้โดยธรรมจรรยาหรือการให้ตามประเพณี

๑๑. ประพฤติตนให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยความสุภาพ มีน้ำใจ มีมนุษยสัมพันธ์อันดี ต้องไม่ปิดบังข้อมูลที่จำเป็นในการปฏิบัติงานของเพื่อนร่วมงาน และไม่นำผลงานของผู้อื่นมาแอบอ้างเป็นผลงานของตน

วินัยของข้าราชการส่วนท้องถิ่น

มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับวินัยและการรักษาวินัย และการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๘ หมวด ๒ วินัยและการรักษาวินัย โดยต้องรักษาวินัยตามที่กำหนดเป็นข้อห้ามและข้อปฏิบัติไว้ในหมวดนี้ โดยเคร่งครัดอยู่เสมอ ดังนี้

๑. ต้องสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ด้วยความบริสุทธิ์ใจ

๒. ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และเที่ยงธรรม

๓. ต้องตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เกิดผลดีหรือความก้าวหน้าแก่ราชการ

๔. ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความอดุสาหะ เอาใจใส่ รมัดระวัง รักษาประโยชน์ของทางราชการ

๕. ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ มติ คณะรัฐมนตรี และนโยบายของรัฐบาล โดยไม่ให้เสียหายแก่ราชการ

๖. ต้องถือว่าเป็นหน้าที่พิเศษที่จะสนใจและรับทราบเหตุการณ์เคลื่อนไหว อันอาจเป็นภัยอันตรายต่อประเทศชาติ และต้องป้องกันภัยอันตราย ซึ่งจะบังเกิดแก่ประเทศชาติจนเต็มความสามารถ

๗. ต้องรักษาความลับของทางราชการ

๘. ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของทางราชการ โดยไม่ขัดขืนหรือหลีกเลี่ยง

๙. ต้องปฏิบัติราชการโดยมิให้เป็นการกระทำการข้ามผู้บังคับบัญชาเหนือตน เว้นแต่ผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไป เป็นผู้สั่งให้กระทำหรือได้รับอนุญาตเป็นพิเศษชั่วคราว

๑๐. ต้องไม่รายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา

๑๑. ต้องถือและปฏิบัติตามระเบียบและแบบธรรมเนียมของทางราชการ

๑๒. ต้องอุทิศเวลาของตนให้แก่ราชการ จะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการมิได้

๑๓. ต้องสุภาพเรียบร้อย รักษาความสามัคคี และไม่กระทำการอย่างใดที่เป็นการกลั่นแกล้งกัน และต้องช่วยเหลือกันในการปฏิบัติราชการระหว่างข้าราชการด้วยกันและผู้ร่วมปฏิบัติราชการ

๑๔. ต้องต้อนรับ ให้ความสะดวก ให้ความเป็นธรรม และให้การสงเคราะห์ แก่ประชาชนผู้มาติดต่อราชการเกี่ยวกับหน้าที่ของตนโดยไม่ชักช้า และด้วยความสุภาพเรียบร้อย ห้ามมิให้ดูหมิ่นเหยียดหยาม กดขี่ หรือข่มเหงประชาชนผู้ติดต่อราชการ

๑๕. ต้องไม่กระทำการ หรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการหาผลประโยชน์อันอาจทำให้เสียความเที่ยงธรรม หรือเสื่อมเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน

๑๖. ต้องไม่เป็นการกรรมการผู้จัดการ หรือผู้จัดการ หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีลักษณะงานคล้ายคลึงกันในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท

๑๗. ต้องวางตนเป็นกลางทางการเมืองในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ และในการปฏิบัติกรอื่นที่เกี่ยวข้องกับประชาชน กับจะต้องปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการว่าด้วยมารยาททางการเมืองของข้าราชการโดยอนุโลม

๑๘. ต้องรักษาชื่อเสียงของตน และรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย โดยไม่กระทำการใดๆ อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว

ความผิดทางวินัย

- ไม่มีอายุความ
- การลงโทษต้องดำเนินกระบวนการตามกฎหมาย
- ผู้สั่งลงโทษต้องเป็นผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจลงโทษได้
- มีสภาพการเป็นข้าราชการ
  - ขณะกระทำผิด
  - ขณะลงโทษ

โทษทางวินัยมี ๕ สถาน คือ

๑. ภาคทัณฑ์	๒. ตัดเงินเดือน	๓. ลดขั้นเงินเดือน
๔. ปลดออก	๕. ไล่ออก	

ประโยชน์ที่ได้รับและนำมาประยุกต์ใช้ในหน่วยงาน คือ ได้รับความรู้เกี่ยวกับจรรยาบรรณของข้าราชการส่วนท้องถิ่น และวินัยของข้าราชการส่วนท้องถิ่น จึงสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาปรับใช้ในการทำงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน ให้เกิดความสามัคคี และความสัมพันธ์อันดีในระหว่างเพื่อนร่วมงาน รวมทั้งป้องกันการกระทำผิดวินัยของข้าราชการส่วนท้องถิ่น อันนำมาซึ่งผลเสียต่อตนเองและองค์กรในภายภาคหน้า

๕. ระเบียบการแต่งกายข้าราชการ และงานพิธีต่างๆที่ควรรู้ สรุปได้ ดังนี้

เครื่องแบบข้าราชการส่วนท้องถิ่น

พระราชบัญญัติเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๙

- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๔๒)

- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ. ๒๕๖๐)

เครื่องแบบปฏิบัติราชการ

๑. เครื่องแบบสีกากีคอพับ ใช้สำหรับปฏิบัติงานประจำวัน

๑.๑ เครื่องแบบสีกากีคอพับ แขนยาว (ชาย) ประกอบด้วย

(๑) เสื้อคอพับประเภทสีกากีแขนยาว

(๒) กางเกงแบบราชการสีกากีไม่พับปลายขา

(๓) เครื่องหมายแสดงสังกัดติดที่ปกคอเสื้อด้านหน้าทั้งสองข้าง (รูปราชสีห์)

(๔) เครื่องหมายแสดงประเภท รูปอักษร “อบจ” หรือ “ท” หรือ “อบต”

(๕) อินทราวุธ

(๖) แพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้ประดับที่อกเสื้อเหนือกระเป๋าด้านซ้าย

(๗) ป้ายชื่อและตำแหน่ง แสดงชื่อตัว ชื่อสกุล และตำแหน่ง ประดับที่อกเสื้อเหนือกระเป๋า

ด้านขวา

(๘) เข็มขัด ทำด้วยด้ายถักสีกากี หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีทอง

(๙) รองเท้าสีดำ หรือสีน้ำตาล ไม่มีลวดลาย ถุงเท้าสีเดียวกับรองเท้า

ลักษณะเสื้อ

๑.) เสื้อคอพับสีกากี แขนยาวรัดข้อมือ มีดุมข้างละ ๑ ดุม

๒.) มีกระเป๋าเย็บติดที่หน้าอกเสื้อข้างละ ๑ กระเป๋า

๓.) กระเป๋าเสื้อมีแถบอยู่ตรงกลางตามทางตั้ง กว้าง ๓.๕ ซม. มีใบปกกระเป๋ารูปมนชาย

กลางแหลม ที่ปากกระเป๋าติดดุมข้างละ ๑ ดุม

๔.) เสื้อผ่าอกตลอด มีساب ติดดุมตามแนวอกเสื้อ ๕ ดุม ที่ไหล่เสื้อประดับอินทราวุธสีเดียวกับเสื้อ ยาวเท่ากับความยาวของบ่า เย็บติดกับเสื้อเหนือบ่าทั้งสองข้างจากไหล่ไปคอ ปลายมน ตอนปลายติดดุมกับตัวเสื้อ ด้านไหล่กว้าง ๔ ซม. ด้านคอกว้าง ๓ ซม.

๕.) ชายเสื้อสอดไว้ในกางเกง

๑.๒ เครื่องแบบสีกากีคอพับ แขนสั้น (ชาย) ประกอบด้วย

ลักษณะเสื้อ

๑.) เสื้อคอพับสีกากี แขนสั้น

๒.) มีกระเป๋าเย็บติดที่หน้าอกเสื้อข้างละ ๑ กระเป๋า

๓.) กระเป๋าเสื้อมีแถบอยู่ตรงกลางตามทางตั้ง กว้าง ๓.๕ ซม. มีใบปกกระเป๋ารูปมนชาย

กลางแหลม ที่ปากกระเป๋าติดดุมข้างละ ๑ ดุม

๔.) เสื้อผ่าอกตลอด มีساب ติดดุมตามแนวอกเสื้อ ๕ ดุม ที่ไหล่เสื้อประดับอินทราวุธสีเดียวกับเสื้อ ยาวเท่ากับความยาวของบ่า เย็บติดกับเสื้อเหนือบ่าทั้งสองข้างจากไหล่ไปคอ ปลายมน ตอนปลายติดดุมกับตัวเสื้อ ด้านไหล่กว้าง ๔ ซม. ด้านคอกว้าง ๓ ซม.

๕.) ชายเสื้อสอดไว้ในกางเกง

๑.๓ เครื่องแบบสีกาก็คอปับ แขนยาว (หญิง) ประกอบด้วย
ลักษณะเสื้อ

๑.) เสื้อคอปับสีกาก็ แขนยาวรัดข้อมือ มีดุมข้างละ ๑ ดุม

๒.) มีกระเป่าเย็บติดที่หน้าอกเสื้อข้างละ ๑ กระเป่า

๓.) กระเป่าเสื้อมีแถบอยู่ตรงกลางตามทางดิ่ง กว้าง ๓.๕ ซม. มีใบปกกระเป่ารูปมนชาย
กลางแหลม ที่ปากกระเป่าติดดุมข้างละ ๑ ดุม

๔.) เสื้อผ่าอกตลอด มีساب ติดดุมตามแนวอกเสื้อ ๕ ดุม ที่ไหล่เสื้อประดับอินทรีนูนสีเดียวกับ
เสื้อ ยาวเท่ากับความยาวของบ่า เย็บติดกับเสื้อเหนือบ่าทั้งสองข้างจากไหล่ไปคอ ปลายมน ตอนปลายติดดุม
กับตัวเสื้อ ด้านไหล่กว้าง ๔ ซม. ด้านคอกว้าง ๓ ซม.

๕.) ชายเสื้อสอดไว้ในกระโปรง

๑.๔ เครื่องแบบสีกาก็คอปับ แขนสั้น (หญิง) ประกอบด้วย

๑.) เสื้อคอปับสีกาก็ แขนสั้น

๒.) มีกระเป่าเย็บติดที่หน้าอกเสื้อข้างละ ๑ กระเป่า

๓.) กระเป่าเสื้อมีแถบอยู่ตรงกลางตามทางดิ่ง กว้าง ๓.๕ ซม. มีใบปกกระเป่ารูปมนชาย
กลางแหลม ที่ปากกระเป่าติดดุมข้างละ ๑ ดุม

๔.) เสื้อผ่าอกตลอด มีساب ติดดุมตามแนวอกเสื้อ ๕ ดุม ที่ไหล่เสื้อประดับอินทรีนูนสีเดียวกับ
เสื้อ ยาวเท่ากับความยาวของบ่า เย็บติดกับเสื้อเหนือบ่าทั้งสองข้างจากไหล่ไปคอ ปลายมน ตอนปลายติดดุม
กับตัวเสื้อ ด้านไหล่กว้าง ๔ ซม. ด้านคอกว้าง ๓ ซม.

๕.) ชายเสื้อสอดไว้ในกระโปรง

กระโปรงหญิง

ลักษณะ

กระโปรงสีกาก็ ยาวปิดเข่า ปลายบานเล็กน้อย สำหรับข้าราชการหญิงมุสลิม จะใช้กระโปรง
หรือกางเกงยาวคลุมข้อเท้าก็ได้

กางเกงหญิง

ลักษณะ

กางเกง อนุโลมตามแบบของข้าราชการชาย

๒. เครื่องแบบสีกาก็คอบะ ใช้สำหรับปฏิบัติงานประจำวัน หรือไปในงานตามกำหนดการ
ของงาน

ส่วนประกอบเครื่องแบบปฏิบัติราชการ

เครื่องหมายแสดงสังกัด

ให้ประดับรูปราชสีห์ ติดที่ปกคอเสื้อตอนหน้าทั้งสองข้าง ไม่มีขอบสูง ๒ ซม.

อินทรีนูน

การประดับให้แถบขมวดทับบนหั้นขึ้น ลักษณะของอินทรีนูนแต่ละประเภทและระดับ
ตำแหน่ง ให้เป็นไปตาม กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ. ๒๕๖๐)

แพรแถบเหรียญที่ระลึก ๖ ชนิด, แพรแถบเหรียญที่ระลึก ๙ ชนิด และแพรแถบย่อ
เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้ประดับที่อกเสื้อเหนือกระเป่าบนด้านซ้าย

ป้ายชื่อและตำแหน่ง

ให้ประดับที่อกเสื้อเหนือกระเป๋าด้านขวา

๑. ป้ายชื่อพื้นสีดำ สีตัวอักษรบนป้ายชื่อไม่กำหนด อาจใช้สีขาวหรือสีทอง แสดงชื่อตัว ชื่อสกุล และชื่อตำแหน่ง

๒. ชื่อตำแหน่ง ให้ระบุชื่อตำแหน่งในการบริหารงาน หรือชื่อตำแหน่งตามสายงาน

๓. คำนำหน้านามจะมีหรือไม่มีก็ได้

๔. ไม่มีเครื่องหมายแสดงสังกัดบนป้ายชื่อ

เครื่องหมายแสดงประเภท

๑. ให้มีเครื่องหมายแสดงประเภทเป็นรูปอักษร “อบจ” ภายในบัวกนก ติดที่อกเสื้อด้านขวาเหนือป้ายชื่อและตำแหน่ง ทำด้วยโลหะโปร่งสีทอง มีขอบ ขนาดสูง ๔ ซม. กว้าง ๓ ซม.

๒. ให้มีเครื่องหมายแสดงประเภทเป็นรูปอักษร “ท” ภายในบัวกนก ติดที่อกเสื้อด้านขวาเหนือป้ายชื่อและตำแหน่ง ทำด้วยโลหะโปร่งสีทอง มีขอบ ขนาดสูง ๓ ซม. กว้าง ๓ ซม.

๓. ให้มีเครื่องหมายแสดงประเภทเป็นรูปอักษร “อบต” ติดที่อกเสื้อด้านขวาเหนือป้ายชื่อและตำแหน่ง ทำด้วยโลหะโปร่งสีทอง มีขอบ ขนาดสูง ๓ ซม. กว้าง ๓ ซม.

เข็มขัด

๑. ให้ใช้เข็มขัดทำด้วยด้ายถักสีกากี หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีทองรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าทางนอน

๒. มีรูปครุฑคุนนูนอยู่กึ่งกลางหัวเข็มขัด ไม่มีเข็มสำหรับสอดรู ปลายเข็มขัดหุ้มด้วยโลหะสีทอง

หมวก

ผู้ชายให้ใช้หมวกได้ ๒ แบบ ดังนี้

๑. หมวกทรงหม้อตาลสีกากี

๑.๑ กะบังหน้าทำด้วยหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำ สายรัดคางหนัง

๑.๒ มีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็กติดที่ข้างหมวก ข้างละ ๑ ดุม

๑.๓ ที่หน้าหมวกติดตราครุฑพ่าห์ในบัวกนก ทำด้วยโลหะสีทอง สูง ๖.๕ ซม.

๒. หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีกากี หน้าหมวกติดตราครุฑพ่าห์ ปักดินสีทอง สูง ๔.๕ ซม.

ผู้หญิงให้ใช้หมวกได้ ๓ แบบ ดังนี้

๑. อนุโลมตามแบบหมวกของผู้ชาย แต่เป็นทรงอ่อน

๒. หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีกากี

๒.๑ สายรัดคางสีทอง กว้าง ๑ ซม.

๒.๒ มีดุมโลหะสีทองครุฑพ่าห์ขนาดเล็กติดที่ข้างหมวก ข้างละ ๑ ดุม

๒.๓ ผ้าพันหมวกสีกากี

๒.๔ หน้าหมวกติดตราครุฑพ่าห์ปักดินสีทอง สูง ๔.๕ ซม.

๓. หมวกหนีบสีกากี

๓.๑ ด้านหน้ามีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็ก ๒ ดุม ติดซ้อนกัน

๓.๒ มีตราครุฑพ่าห์ภายในบัวกนก สูง ๔.๕ ซม. ติดที่ด้านซ้ายเหนือขอบหมวก

รองเท้า

๑. ชาย ให้ใช้รองเท้าหุ้มส้นหรือหุ้มข้อ หนังหรือวัสดุเทียมหนัง สีดำหรือสีน้ำตาล ไม่มีลวดลาย ถุงเท้าสีเดียวกับรองเท้า

๒. หญิง ให้ใช้รองเท้าหุ้มส้นหรือรัดส้น หนังหรือวัสดุเทียมหนัง สีดำหรือสีน้ำตาล แบบปิดปลายเท้า ไม่มีลวดลาย สูงไม่เกิน ๔ นิ้ว

เครื่องแบบพิธีการ ๕ ประเภท

๑. เครื่องแบบปกติขาว

ใช้สำหรับงาน เช่น พิธีวางศิลาฤกษ์ พิธีเปิดสถานที่ราชการ งานเลี้ยงที่เกี่ยวข้องกับราชการ การรับเสด็จพระราชดำเนินพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระบรมวงศานุวงศ์ งานวางพวงมาลาอนุสาวรีย์ต่างๆ งานส่วนตัว เช่น งานมงคลสมรส งานพระราชทานเพลิงศพ เป็นต้น

๒. เครื่องแบบปกติทากีคอตั้ง

ใช้แต่งตามกำหนดการของงาน ส่วนมากเป็นเครื่องแบบสำหรับข้าราชการสำนักพระราชวัง ในการปฏิบัติราชการนอกสถานที่

๓. เครื่องแบบครึ่งยศ

ส่วนมาเป็นงานซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนิน แต่เป็นงานที่มีความสำคัญรองไปจาก งานซึ่งต้องแต่งเครื่องแบบเต็มยศ เช่น งานเสด็จพระราชดำเนินพระราชทานเพลิงข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ หรือ บุคคลสำคัญ เป็นต้น

๔. เครื่องแบบเต็มยศ

ใช้ในงานพระราชพิธีต่างๆ เช่น พระราชพิธีถวายผ้าพระกฐิน พระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา พระราชพิธีฉัตรมงคล งานสโมสรสันนิบาต ทำเนียบรัฐบาล เป็นต้น

๕. เครื่องแบบสโมสร

แต่งสำหรับการเลี้ยงอาหารค่ำ ที่มีชาวต่างประเทศผู้มีเกียรติสูง หรือในงานพระราชทานเลี้ยงในพระราชสำนัก งานเอกอัครราชทูตเข้าเฝ้าฯ ถวายสาสน์ตราตั้ง หรือเข้าเฝ้าฯ ถวายพระพรในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา เป็นต้น

ประโยชน์ที่ได้รับและนำมาประยุกต์ใช้ในหน่วยงาน คือ ได้รับความรู้เกี่ยวกับระเบียบการแต่งกายของข้าราชการส่วนท้องถิ่น และสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาปรับใช้เกี่ยวกับการแต่งกายในชุดเครื่องแบบสีทากี แบบต่างๆ ได้อย่างถูกระเบียบ และเหมาะสมกับโอกาส

๖. การบริหารงานบุคคล สิทธิ และสวัสดิการข้าราชการส่วนท้องถิ่น

คุณสมบัติและเงื่อนไขของครุปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีสิทธิได้รับโบนัส

๑. มีวงเงินคงเหลือไม่เกินร้อยละ ๔๐

๒. คะแนนการประเมิน Core Team ทุกด้าน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐

๓. งบประมาณรายจ่ายประจำปีต้องมีงบลงทุน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐

๔. กรณีจะจ่ายต้องปิดงบแสดงฐานะการเงิน บัญชีรายรับ-รายจ่าย

คุณสมบัติผู้มีสิทธิ

1. ผู้ซึ่งได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. มีระยะเวลาการปฏิบัติงาน ณ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ไม่น้อยกว่า ๘ เดือน
3. ข้าราชการหรือลูกจ้างต้องได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้าง ไม่น้อยกว่า ๑ ชั้น สำหรับพนักงานราชการต้องได้รับคะแนนการประเมินผลการปฏิบัติงาน ทั้งปีไม่น้อยกว่าระดับดีขึ้นไป

ขั้นตอนและวิธีการประเมิน

๑. ยื่นขอรับการประเมิน - ภายในเดือนกันยายนของทุกปีต่อ คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด

๒. เสนอโครงการ - จำนวน ๒ โครงการ
- โครงการตามยุทธศาสตร์จังหวัด และโครงการดีเด่น

๓. แต่งตั้งคณะกรรมการประเมิน

- คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่งตั้ง
- ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้แทนส่วนราชการ ผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันการศึกษา และท้องถิ่นจังหวัดหรือผู้แทน

๔. คะแนนการประเมิน - แบ่งเป็น ๒ ส่วน
- ตัวชี้วัด ๙๐ คะแนน และคะแนนสัดส่วนของ core team ๑๐

๕. การประเมิน

- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการประเมินผลเป็นระยะเวลา ๑๒ เดือน (ต.ค. - ก.ย.)
- จัดจ้างสถาบันการศึกษาตามที่คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนด เพื่อประเมินความพึงพอใจ

๖. รายงานค่าใช้จ่าย

- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำรายงานค่าใช้จ่ายเสนอคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด

๗. การออกตรวจ

- หลังสิ้นปีงบประมาณ คณะกรรมการประเมิน ออกตรวจประเมินองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- รายงานผลการตรวจให้คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด

๘. พิจารณาเห็นชอบ

- คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด พิจารณาเห็นชอบผลคะแนนการปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

➤ จบขั้นตอนการประเมิน

ขั้นตอนและแนวทางการจ่ายเงินโบนัส

๑. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีผลคะแนน ตั้งแต่ ๗๕ คะแนน ขึ้นไป
๒. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาจ่ายเงินฯ
๓. คณะกรรมการพิจารณาจัดสรรเงินรางวัล
๔. ออกคำสั่งจ่ายเงินรางวัล

/๕. เบิกจ่ายเงิน...

๕. เบิกจ่ายเงินให้กับผู้มีสิทธิได้รับ

การศึกษาบุตร

๑. ระเบียบ ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑.๑ ระเบียบ มท. ว่าด้วยเงินสวัสดิการเกี่ยวกับ การศึกษาบุตรพนักงานส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๑ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๑ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๙

๑.๒ ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาบุตร พ.ศ. ๒๕๕๑ และ ๒๕๕๓

๒. ผู้มีสิทธิ

บุตรโดยชอบด้วยกฎหมายคนที่ ๑ - ๓ เรียงลำดับก่อนหลัง อายุครบ ๓ ปี แต่ไม่เกิน ๒๕ ปี บริบูรณ์ หากมีบุตรเกิน ๓ คน และบุตรคนหนึ่งคนใด

(๑) ตาย

(๒) พิการ จนไม่สามารถเล่าเรียนได้

(๓) เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ และมีได้ศึกษาในสถานศึกษาที่มี สิทธิได้รับสวัสดิการ

(๔) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบก่อนอายุครบ ๒๕ ปีบริบูรณ์

ให้บุตรคนถัดไปมีสิทธิรับเงินสวัสดิการแทนได้

๓. คำจำกัดความ

๓.๑ เงินบำรุงการศึกษา (ราชการ) หมายถึง เงินประเภทต่างๆ ที่สถานศึกษาทางราชการ เก็บตามอัตราที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการส่วนราชการเจ้าสังกัด หรือที่กำกับมหาวิทยาลัย ออบจ. เทศบาล อบต. กทม. เมืองพัทยา ทั้งนี้ ไม่รวมถึงค่าปรับต่างๆ ค่าลงทะเบียนล่าช้า การลงทะเบียนซ้ำ (รีเกรด) ค่าประกันอุบัติเหตุ/ค่าประกันชีวิต ค่าประกันของเสียหาย ค่าหอพัก ค่าสาธารณูปโภค (ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์ ค่ารถบริการ) ค่าอาหาร ค่าซักกรีด ค่าเครื่องแบบ และค่ารักษาสถานภาพการเป็นนักศึกษา (ตามหนังสือกรมบัญชีกลาง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๒๒.๓/ว ๘๐ ลงวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๗)

๓.๒ ค่าเล่าเรียน (เอกชน) หมายถึง ค่าธรรมเนียมการเรียนหรือค่าธรรมเนียมต่างๆ ซึ่ง สถานเอกชนเรียกเก็บตามอัตราที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการหรือมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ ไม่รวมถึง ค่าปรับต่างๆ ค่าลงทะเบียนล่าช้าการลงทะเบียนซ้ำ (รีเกรด) ค่าประกันอุบัติเหตุ/ค่าประกันชีวิต ค่าประกัน ของเสียหาย ค่าหอพัก ค่าสาธารณูปโภค (ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์ ค่ารถบริการ) ค่าอาหาร ค่าซักกรีด ค่าเครื่องแบบ และค่ารักษาสถานภาพการเป็นนักศึกษา (ตามหนังสือกรมบัญชีกลาง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๒๒.๓/ว ๘๐ ลงวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๗)

๔. อัตราการเบิกจ่าย (ตามหนังสือกรมบัญชีกลาง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๒๒.๓/ว ๒๑ ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗)

๔.๑ สถานศึกษาของทางราชการ

(๑) หลักสูตรไม่สูงกว่าอนุปริญญาหรือเทียบเท่า

(๒) หลักสูตรที่แตกต่างหากจากหลักสูตรปริญญา

(๓) หลักสูตรปริญญาตรี (จ่ายจริง แต่ไม่เกิน ๒๒,๐๐๐ บาท)

สามารถเบิกจ่ายได้เต็มจำนวนที่จ่ายจริง ตามอัตราที่กระทรวงการคลังกำหนด

หมายเหตุ ตั้งแต่ภาคการเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๖ เป็นต้นไป

/๔.๒ สถานศึกษา...

๔.๒ สถานศึกษาของเอกชน

(๑) หลักสูตรไม่สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

(๒) หลักสูตรสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า แต่ไม่สูงกว่าอนุปริญญาหรือ

เทียบเท่า

(๓) หลักสูตรปริญญาตรี (ครึ่งหนึ่ง แต่ไม่เกิน ๒๒,๐๐๐ บาท)

ตามข้อ (๑) เบิกจ่ายได้เต็มจำนวนที่จ่ายจริง และ ตามข้อ (๒) และ (๓) เบิกจ่ายได้ครึ่งหนึ่งของจำนวนที่จ่ายจริงตามอัตราที่กระทรวงการคลังกำหนด

การลา

๑. กฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๑.๑ ประกาศคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลฯ หมวดว่าด้วยการลา

๑.๒ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๕๕

๑.๓ พระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญและเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน พ.ศ. ๒๕๓๕ และแก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๕)

๑.๔ มติคณะรัฐมนตรี ที่เกี่ยวข้อง

๒. ประเภทการลา มี ๑๑ ประเภท ได้แก่

๒.๑ ลาป่วย

๒.๒ ลาคลอดบุตร

๒.๓ ลากิจส่วนตัว

๒.๔ ลาพักผ่อน

๒.๕ ลาอุปสมบท หรือลาไปประกอบพิธีฮัจย์

๒.๖ ลาเข้ารับการตรวจเลือก หรือเข้ารับการเตรียมพล

๒.๗ ลาไปศึกษา ฝึกอบรม ดุงานหรือปฏิบัติการวิจัย

๒.๘ ลาไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ

๒.๙ ลาติดตามคู่สมรส

๒.๑๐ ลาไปช่วยเหลือภริยาที่คลอดบุตร

๒.๑๑ ลาไปฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ

- การนับวันลา ให้นับตามปีงบประมาณ

- ให้นับวันหยุดราชการที่อยู่ในระหว่างวันลาประเภทเดียวกัน รวมเป็นวันลาด้วย เฉพาะการนับวันลาเพื่อประโยชน์ในการ

(๑) เสนอและจัดส่งใบลา

(๒) อนุญาตให้ลา

(๓) คำนวณวันลา ได้แก่ วันลาป่วยตามกฎหมายสงเคราะห์ข้าราชการฯ วันลาคลอดบุตร ,วันลาอุปสมบท/พิธีฮัจย์ ,วันลาไปศึกษา/อบรม , วันลาเข้ารับการตรวจเลือก/เตรียมพล ,วันลาไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ ,วันลาติดตามคู่สมรส และลาไปฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ

สำหรับวันลาป่วยซึ่งมิใช่วันลาป่วยตาม (๓) ,วันลากิจส่วนตัว, วันลาพักผ่อน และวันลาไปช่วยเหลือภริยาที่คลอดบุตรให้นับเฉพาะวันทำการ

/ลาป่วย...

ลาป่วย

๑. เสนอใบลาต่อผู้บังคับบัญชาจนถึงผู้มีอำนาจอนุญาตก่อน หรือในวันที่ลา เว้นแต่ ในกรณีจำเป็น จะเสนอใบลาในวันแรกที่มาปฏิบัติราชการก็ได้
๒. การลาป่วยตั้งแต่ ๓๐ วันขึ้นไป ต้องมีใบรับรองแพทย์
๓. การลาป่วยไม่ถึง ๓๐ วัน ผู้บังคับบัญชาจะสั่งให้มีใบรับรองแพทย์ประกอบก็ได้
๔. ได้รับเงินเดือนระหว่างลาได้ ๖๐ - ๑๒๐ วัน

ลาคลอดบุตร

๑. เสนอใบลาต่อผู้บังคับบัญชาจนถึงผู้มีอำนาจอนุญาตก่อน หรือในวันที่ลา เว้นแต่ ไม่สามารถลงชื่อในใบลาได้จะให้ผู้อื่นลาแทนก็ได้ แต่เมื่อลงชื่อได้แล้วให้จัดส่งใบลาโดยเร็ว
๒. ได้รับเงินเดือนครั้งหนึ่งได้ ๙๐ วัน
๓. ไม่ต้องมีใบรับรองแพทย์

ลากิจส่วนตัว

๑. เสนอใบลาต่อผู้บังคับบัญชาจนถึงผู้มีอำนาจอนุญาต และเมื่อได้รับอนุญาตจึงจะหยุดราชการได้ เว้นแต่ มีเหตุจำเป็นไม่สามารถรอได้ ให้เสนอใบลาพร้อมเหตุผลความจำเป็น แล้วหยุดราชการไปก่อนได้

๒. ได้รับเงินเดือนระหว่างลาไม่เกิน ๔๕ วัน เว้นแต่ ในปีแรกที่เข้ารับราชการได้รับเงินเดือนระหว่างลาไม่เกิน ๑๕ วัน

๓. ลากิจเพื่อเลี้ยงดูบุตรต่อเนื่องจากการลาคลอดบุตรได้ไม่เกิน ๑๕๐ วัน โดยไม่ได้รับเงินเดือน

ลาพักผ่อน

๑. เสนอใบลาต่อผู้บังคับบัญชาจนถึงผู้มีอำนาจอนุญาต และเมื่อได้รับอนุญาต จึงจะหยุดราชการได้

๒. มีสิทธิลาพักผ่อนได้ ๑๐ วัน เว้นแต่ บรรจุเข้ารับราชการยังไม่ถึง ๖ เดือน

๒.๑ สะสมวันลาได้ไม่เกิน ๒๐ วัน

๒.๒ รับราชการไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี สะสมวันลาได้ไม่เกิน ๓๐ วัน

๓. พนักงานที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา และมีวันหยุดภาค การเรียนหากได้หยุดราชการตามวันหยุดภาคการเรียน เกินกว่าวันลาพักผ่อน จะไม่มีสิทธิลาพักผ่อน

ลาอุปสมบทหรือประกอบพิธีฮัจย์

๑. ตั้งแต่เริ่มรับราชการ ยังไม่เคยอุปสมบทหรือประกอบพิธีฮัจย์

๒. เสนอใบลาต่อผู้บังคับบัญชาจนถึงผู้มีอำนาจอนุญาต ก่อนวันอุปสมบท/วันเดินทางไปประกอบพิธีฮัจย์ ไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน

๓. ต้องอุปสมบทหรือออกเดินทางไปประกอบพิธีฮัจย์ภายใน ๑๐ วัน

๔. ให้รายงานตัวกลับเข้าปฏิบัติราชการภายใน ๕ วัน นับแต่วันลาสิกขาหรือเดินทางกลับจากไปประกอบพิธีฮัจย์ ทั้งนี้ จะต้องนับรวมอยู่ภายในเวลาที่ได้รับอนุญาตการลา

๕. รับราชการไม่น้อยกว่า ๑ ปี

๖. ได้รับเงินเดือนระหว่างลาไม่เกิน ๑๒๐ วัน

ลาเข้ารับการตรวจเลือก หรือเข้ารับการเตรียมพล

๑. ได้รับหมายเรียกเข้ารับการตรวจเลือกให้รายงานลาต่อผู้บังคับบัญชาก่อนวันเข้ารับการตรวจเลือก ไม่น้อยกว่า ๔๘ ชั่วโมง ส่วนที่ได้รับหมายเรียกเข้ารับการเตรียมพล ให้รายงานลาต่อผู้บังคับบัญชาภายใน ๔๘ ชั่วโมง นับแต่เวลารับหมายเรียก

๒. ให้เข้ารับการตรวจเลือก/เข้ารับการเตรียมพล ตามวันเวลาในหมายเรียกนั้น โดยไม่ต้องรอรับส่งอนุญาต

๓. ให้รายงานตัวกลับเข้าปฏิบัติราชการภายใน ๗ วัน นับแต่พ้นจากการเข้ารับการตรวจเลือก

๔. ได้รับเงินเดือนระหว่างลา

ลาไปศึกษา ฝึกอบรม ดูงานหรือปฏิบัติการวิจัย

๑. ให้เสนอใบลาต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับจนถึงหัวหน้าส่วนราชการเพื่อพิจารณาอนุญาต

๒. เป็นผู้พังกำหนดเวลาทดลองปฏิบัติราชการแล้ว

๓. ให้ได้รับเงินเดือนระหว่างลาไม่เกิน ๔ ปี

ลาไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ

๑. ให้เสนอใบลาต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับจนถึงรัฐมนตรีเจ้าสังกัดเพื่อพิจารณาอนุญาต

๒. ไม่ได้รับเงินเดือนระหว่างลา เว้นแต่ ได้รับเงินเดือนจากองค์การระหว่างประเทศต่ำกว่า

เงินเดือนของทางราชการให้สมทบส่วนต่างดังกล่าว

๓. ให้รายงานตัวเข้าปฏิบัติงานภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันครบกำหนดเวลา

๔. ให้รายงานผลการปฏิบัติงานให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดทราบ ภายใน ๓๐ วัน

ลาติดตามคู่สมรส

๑. ให้เสนอใบลาต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับจนถึงปลัดกระทรวงเพื่อพิจารณาอนุญาต

๒. ลาได้ไม่เกิน ๒ ปี กรณีจำเป็นอาจอนุญาตให้ลาต่อได้อีก ๒ ปี เมื่อรวมไม่เกิน ๔ ปี

ถ้าเกิน ๔ ปีให้ลาออก

๓. ไม่ได้รับเงินเดือนระหว่างลา

ลาไปช่วยเหลือภริยาที่คลอดบุตร

๑. ให้เสนอใบลาต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับจนถึงผู้มีอำนาจอนุญาตเพื่อพิจารณาอนุญาตก่อนหรือในวันทีลาภายใน ๙๐ วันนับแต่วันที่คลอดบุตร

๒. ลาได้ครั้งหนึ่งติดต่อกันได้ไม่เกิน ๑๕ วัน

๓. ได้รับเงินเดือนระหว่างลา โดยต้องลาภายใน ๓๐ วัน นับแต่ภริยาคลอดบุตร

ลาไปฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ

๑. ข้าราชการที่ได้อันตรายหรือเจ็บป่วยเพราะเหตุปฏิบัติราชการในหน้าที่หรือถูกประทุษร้ายเพราะเหตุกระทำการตามหน้าที่ตกเป็นผู้ทุพพลภาพหรือพิการ

๒. ผู้นั้นประสงค์จะลาไปเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ราชการ หรือที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ แล้วแต่กรณี

๓. ให้เสนอใบลาต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับจนถึงผู้มีอำนาจอนุญาตเพื่อพิจารณาอนุญาต

๔. ลาได้ครั้งหนึ่งได้ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร แต่ไม่เกิน ๑๒ เดือน

๕. หลักสูตรที่ส่วนราชการ หน่วยงานอื่นของรัฐ หรือองค์การการกุศลที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงาน ทางราชการ เป็นผู้จัด

๖. ได้รับเงินเดือนระหว่างลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร แต่ไม่เกิน ๑๒ เดือน

(๓) นิ้วหัวแม่มือขาดนิ้วหนึ่ง ได้รับ ๔ เท่าครึ่งของเงินเดือน

(๔) สูญเสียอวัยวะสืบพันธุ์ หรือความสามารถสืบพันธุ์ ได้รับ ๒๕ เท่าของเงินเดือน

หากผู้ใดส่วนเสียอวัยวะหลายส่วนของร่างกาย ให้คำนวณเงินทำขวัญทุกส่วน แต่รวมกันแล้ว

ต้องไม่เกิน ๓๐ เท่า

บำเหน็จความชอบสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๑. ระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑.๑ ประกาศ ก.จ., ก.ท. และ ก.อบต. เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับบำเหน็จความชอบสำหรับพนักงาน ลูกจ้าง และพนักงานจ้างของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ฉบับลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๒

๑.๒ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยบำเหน็จความชอบสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๐

๒. ผู้มีสิทธิ

เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้รับคำสั่งจากทางราชการ ให้ปฏิบัติงานประจำในพื้นที่จังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส สตูล และ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา (อำเภอจะนะ เทพา นาทวี และสะบ้าย้อย)

๓. คำจำกัดความ

“เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างหน่วยงานของรัฐ ซึ่งได้รับคำสั่งจากทางราชการ

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานของรัฐ ทุกประเภท

๔. บำเหน็จความชอบ แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ได้แก่

๔.๑ เป็นตัวเงิน

(๑) เงินค่าตอบแทนพิเศษตามที่ ครม.กำหนด

(๒) การเลื่อนขั้นเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษนอกเหนือโควตาปกติตามที่ ครม. กำหนด

(๓) การประกันชีวิต

(๔) ทุนการศึกษา

(๕) เงินช่วยเหลือตามที่ ก.บ.จ.ต. พิจารณาเห็นสมควร

๔.๒ มิใช่ตัวเงิน

(๑) การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

(๒) การขอพระราชทานเหรียญราชการชายแดน

(๓) การยกย่องเชิดชูเกียรติยศยิ่ง

(๔) การนับเวลาราชการเป็นทวีคูณ

(๕) การส่งเสริมความก้าวหน้าเพื่อมิให้ขอโอนย้ายออก

(๖) การจัดสรรโควตาสำหรับการคัดเลือกเข้ารับการศึกษา/อบรมที่หน่วยงานของรัฐ

เป็นผู้จัด/ร่วมจัด

(๗) สิทธิลาพักผ่อน

(๘) การสงเคราะห์และช่วยเหลือทายาทเพื่อบรรจุเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

/ประโยชน์ที่ได้รับ...

ประโยชน์ที่ได้รับและนำมาประยุกต์ใช้ในหน่วยงาน คือ ได้รับความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสวัสดิการข้าราชการส่วนท้องถิ่น สามารถนำความรู้ที่ได้รับมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง กล่าวคือ ได้รับความรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ต่างๆ ที่ข้าราชการได้รับ จึงสามารถรักษาสิทธิของตนเองในการขอรับสิทธิประโยชน์ต่างๆ ได้โดยไม่เสียสิทธิ

๗. ระเบียบ กฎหมายการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

การจัดระเบียบการปกครองประเทศ (การบริหารราชการแผ่นดิน)

หลักการจัดระเบียบการปกครองประเทศแบ่งออกเป็น การรวมอำนาจ การแบ่งอำนาจ และการกระจายอำนาจ

📌 **การรวมอำนาจ (Centralization)**

คือ การรวมอำนาจในการปกครองไว้ที่หน่วยการบริหารส่วนกลาง และมีเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานบริหารส่วนกลาง ซึ่งขึ้นต่อกันตามลำดับชั้นการบังคับบัญชา เป็นผู้ดำเนินการปกครองตลอดทั้งอาณาเขตของประเทศ

ลักษณะสำคัญ

- รวมอำนาจการวินิจฉัยสั่งการไว้ที่ส่วนกลาง
- มีการบังคับบัญชาตลอดหลั่น ส่วนล่างรับฟังส่วนบน

📌 **การแบ่งอำนาจ (Deconcentration)**

คือ การที่หน่วยงานส่วนกลางมอบอำนาจวินิจฉัยสั่งการบางส่วนให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้แทนของหน่วยงานบริหารส่วนกลางที่ส่งไปประจำปฏิบัติงานตามเขตการปกครองต่าง ๆ ของประเทศ ซึ่งแต่งตั้งและบังคับบัญชาโดยหน่วยงานบริหารส่วนกลาง

ลักษณะสำคัญ

- การแต่งตั้งบุคลากรจากส่วนกลาง
- งบประมาณได้รับจัดสรรจากส่วนกลาง
- บริหารภายใต้นโยบายและวัตถุประสงค์ของส่วนกลาง

📌 **การกระจายอำนาจ (Decentralization)**

คือ การที่รัฐมอบอำนาจปกครองบางส่วนให้องค์การอื่นนอกจากองค์กรของส่วนกลาง จัดทำบริการสาธารณะบางอย่างโดยมีความอิสระตามสมควร ไม่ต้องขึ้นอยู่กับความบังคับบัญชาของส่วนกลาง เพียงแต่ขึ้นอยู่กับในการกำกับดูแลเท่านั้น

ลักษณะสำคัญ

- มีองค์กรที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย เป็นนิติบุคคล
- มีอำนาจหน้าที่ งบประมาณ บุคลากรของตนเอง
- มีความเป็นอิสระภายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนด

ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

๑. เป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย
๒. เป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล
๓. เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง
๔. ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นได้ตรงเป้าหมาย

/๕. เป็นแหล่งสร้างผู้นำ...

๕. เป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมือง การบริหารในอนาคต
๖. สอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเอง

รูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทย

๑. รูปแบบทั่วไป

- องค์การบริหารส่วนจังหวัด (พ.ร.บ. อบจ. พ.ศ. ๒๕๔๐)
- เทศบาล (นคร, เมือง, ตำบล) (พ.ร.บ. เทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๖)
- องค์การบริหารส่วนตำบล (พ.ร.บ. สภาตำบลและ อบต. พ.ศ. ๒๕๓๗)

๒. รูปแบบพิเศษ

- กรุงเทพมหานคร (พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการ กทม. พ.ศ. ๒๕๒๘)
- เมืองพัทยา (พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๔๒)

จำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย

๑. รูปแบบทั่วไป

๑.๑ องค์การบริหารส่วนจังหวัด	๗๖	แห่ง
๑.๒ เทศบาล	๒,๔๔๑	แห่ง
- เทศบาลนคร	๓๐	แห่ง
- เทศบาลเมือง	๑๗๘	แห่ง
- เทศบาลตำบล	๒,๒๓๓	แห่ง
๑.๓ องค์การบริหารส่วนตำบล	๕,๓๓๔	แห่ง

๒. รูปแบบพิเศษ

๒.๑ กรุงเทพมหานคร	๑	แห่ง
๒.๒ เมืองพัทยา	๑	แห่ง
รวมทั้งสิ้น	๗,๘๕๓	แห่ง

(ข้อมูล ณ วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๐)

โครงสร้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย

๑. สภาท้องถิ่น

- สมาชิกมาจากการเลือกตั้งของประชาชน
- จำนวนสมาชิกสภา อบจ. ๒๔ - ๔๘ คน (ตามประชากรของจังหวัด)
- จำนวนสมาชิกสภาเทศบาล ๑๒ - ๒๔ คน (ตามประเภทของเทศบาล)
- จำนวนสมาชิกสภา อบต. (หมู่บ้านละ ๒ คน)
- จำนวนสมาชิกสภาเมืองพัทยา ๒๔ คน
- จำนวนสมาชิกสภา กทม. (อย่างน้อยเขตละ ๑ คน)

๒. ผู้บริหารท้องถิ่น

- นายกฯ มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน
- นายกฯ แต่งตั้งผู้ช่วยในการบริหารงาน (ตามจำนวนที่กฎหมายกำหนด) ได้แก่
  - (๑) รองนายกฯ

(๒) เลขานา

(๓) ที่ปรึกษา

องค์การบริหารส่วนตำบล

คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครนายก อบต.

- มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายเลือกตั้งท้องถิ่น
- มีอายุไม่ต่ำกว่า ๓๐ ปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง

สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า หรือ เคยเป็นสมาชิกสภาตำบล สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกรัฐสภา

- ไม่เป็นผู้มีพฤติกรรมในทางทุจริต หรือไม่เป็นผู้ที่พ้นจากตำแหน่ง เพราะเหตุมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับ อบต. ยังไม่ถึง ๕ ปี นับถึงวันรับสมัครเลือกตั้ง
- นายก อบต. ดำรงตำแหน่งนับแต่วันเลือกตั้งและมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๔ ปี นับแต่วันเลือกตั้ง

คุณสมบัติของรองนายก อบต.

- นายก อบต. อาจแต่งตั้งรองนายก อบต. ซึ่งมีใช่สมาชิก อบต. เป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการของ อบต. ได้ไม่เกิน ๒ คน และอาจแต่งตั้งเลขานุการนายก อบต. ๑ คน ซึ่งมีได้เป็นสมาชิกสภาฯ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้

- รองนายก อบต. ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับนายก อบต.

คุณสมบัติของสมาชิกสภา อบต.

(๑) มีชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรในหมู่บ้านของตำบลที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปีจนถึงวันรับสมัครเลือกตั้ง

(๒) ไม่เป็นผู้มีพฤติกรรมในทางทุจริตหรือพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาตำบลสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือเป็นผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น หรือที่ปรึกษา หรือเลขานุการของผู้บริหารท้องถิ่นเพราะเหตุมีส่วนได้ส่วนเสีย ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาหรือกิจการที่กระทำกับสภาตำบลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันรับสมัครเลือกตั้ง

(๓) มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามประการอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

เทศบาล

คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครนายกเทศมนตรี

- มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งท้องถิ่น
- มีอายุไม่ต่ำกว่า ๓๐ ปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง

สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า หรือ เคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกรัฐสภา

- ไม่เป็นผู้ที่พ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับ อบต. ยังไม่ถึง ๕ ปี นับถึงวันรับสมัครเลือกตั้ง

- เคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งถูกให้พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ

- นายกเทศมนตรีดำรงตำแหน่งนับแต่วันเลือกตั้งและมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๔ ปี นับแต่วันเลือกตั้ง

นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครนายก อบจ.

- มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายเลือกตั้งท้องถิ่น
- มีอายุไม่ต่ำกว่า ๓๐ ปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง
- สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า หรือ เคยเป็นสมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกรัฐสภา
- ไม่เป็นผู้ที่พ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับ อบท. ยังไม่ถึง ๕ ปี นับถึงวันรับสมัครเลือกตั้ง

- นายก อบจ. ดำรงตำแหน่งนับแต่วันเลือกตั้งและมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๔ ปี นับแต่วันเลือกตั้ง

เมืองพัทยา

คุณสมบัติของผู้สมัครนายกเมืองพัทยา

มาตรา ๔๓ บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้ที่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเมืองพัทยา

- (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง
- (๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และ
- (๔) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเมืองพัทยาเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปี นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง หรือเป็นผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเมืองพัทยาในวันสมัครรับเลือกตั้งและได้เสียภาษี ตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดิน หรือกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่ ให้เมืองพัทยาในปีที่สมัคร หรือในปีก่อนปีที่สมัครหนึ่งปี

มาตรา ๔๕ ให้นายกเมืองพัทยาดำรงตำแหน่งนับตั้งแต่วันเลือกตั้ง และมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง

กรุงเทพมหานคร

คุณสมบัติของผู้สมัคร ส.ก. และ ผู้ว่าราชการ กทม.

มาตรา ๑๔ ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภากรุงเทพมหานครต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

- (๑) สัญชาติไทยโดยการเกิด
- (๒) อายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง และ
- (๓) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตกรุงเทพมหานครเป็นเวลาติดต่อกันจนถึงวันสมัครไม่น้อยกว่าร้อยแปดสิบวัน หรือมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตกรุงเทพมหานครและได้เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วย ภาษีโรงเรือนและที่ดิน หรือตามกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่ให้กรุงเทพมหานครในปีที่สมัครหรือปีก่อนที่ สมัครหนึ่งปี

มาตรา ๔๗ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง

อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- พัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น

- จัดบริการสาธารณสุขที่ใกล้ชิดกับประชาชน โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับคุณภาพชีวิต เช่น การคมนาคม, การป้องกันโรค, ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, รักษาความสะอาดความเป็นระเบียบเรียบร้อย ฯลฯ

- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่มีอำนาจหน้าที่ในภารกิจที่ส่งผลต่อความมั่นคงและเศรษฐกิจของชาติ เช่น กิจการทหาร, ตำรวจ, กระบวนการยุติธรรม (ศาล, อัยการ), การติดต่อกับต่างประเทศ, การเงินการธนาคาร เป็นต้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกับการพัฒนาความเข้มแข็ง ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑. พัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- จัดโครงการความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่างๆ ให้ศึกษาต่อระดับ ป.ตรี/โท

๒. ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

- สนับสนุนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

- พัฒนาการจัดการศึกษาในโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และโรงเรียนที่รับถ่าย

โอน

- วางระบบการบริหารจัดการสถานีนอนามัยที่ได้รับถ่ายโอนให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ

๓. พัฒนาระบบงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- จัดทำมาตรฐานการบริการสาธารณสุข

- ประกวดการบริหารจัดการที่ดี และธรรมาภิบาลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- พัฒนาระบบบัญชีอิเล็กทรอนิกส์

- พัฒนาระบบการจัดเก็บรายได้โดยใช้แผนที่ภาษี, GIS

๔. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

- ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดข้อมูลข่าวสารบริการประชาชน

- ให้ประชาชนรับฟังการประชุมสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรายงานผลการดำเนินงานในรอบปีต่อประชาชน

- การจัดกิจกรรมสนับสนุนการเลือกตั้ง และเผยแพร่ประชาธิปไตย

ทิศทางในอนาคตของการปกครองท้องถิ่นไทย

- การปกครองระบอบประชาธิปไตยและการกระจายอำนาจเป็นกระแสที่นำความเปลี่ยนแปลงทั้งระดับโลกและระดับประเทศ

- ต้องยอมรับความจริงว่า การปกครองท้องถิ่นสอดคล้องกับประชาธิปไตย และต้องมีการพัฒนาให้เข้มแข็งขึ้น

- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีบทบาทสำคัญเป็นหน่วยงานหลักในการจัดบริการสาธารณสุขที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน

- รัฐบาลและส่วนราชการจะต้องปรับบทบาทใหม่เป็นพี่เลี้ยงและให้การสนับสนุนวิชาการ กำกับดูแลมาตรฐานงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- ความร่วมมือระหว่างรัฐบาล ส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชน เป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาการปกครองท้องถิ่น

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานการปกครองท้องถิ่น

๑. ปัญหาด้านโครงสร้างของท้องถิ่น

๑.๑ โครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยในปัจจุบัน เป็นแบบ ๒ ชั้น ชั้นบน ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด และชั้นล่าง ได้แก่ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และเมืองพัทยา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบมีกฎหมายคนละฉบับของตนเอง มีพื้นที่ มีอาณาเขต มีอำนาจหน้าที่ของตนเอง จึงทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชั้นบนและชั้นล่างไม่มีความสัมพันธ์กันเลย

๑.๒ ผู้สมัครนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่จะส่งทีมของตนเอง ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นด้วย เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ทำให้สภาท้องถิ่นกลายเป็นส่วนหนึ่งของฝ่ายบริหาร

๑.๓ ในปัจจุบัน อบต. มีสมาชิกสภาที่มาจากกรเลือกตั้งหมู่บ้านละ ๒ คน ทำให้ออบต. หลายแห่งที่มีจำนวนหมู่บ้านมาก มีจำนวนสมาชิกสภาตามไปด้วย ส่งผลกระทบต่องบประมาณที่ต้องใช้ไปกับค่าตอบแทนของสมาชิก ทำให้งบประมาณและงบลงทุนที่จะลงไปสู่ประชาชนในพื้นที่ลดน้อยลง

๒. ปัญหาด้านอำนาจท้องถิ่น

๒.๑ ปัญหาด้านอำนาจในการปกครองตนเอง และความเป็นอิสระของท้องถิ่น ในการได้รับการกระจายอำนาจน้อยเกินไป และถูกควบคุมตรวจสอบมากเกินไป

๒.๒ ปัญหาทางด้านอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่และการให้บริการสาธารณะแก่ราษฎรของตนเองค่อนข้างน้อย เพราะมีอำนาจหน้าที่ซ้ำซ้อนกับราชการบริหารส่วนภูมิภาค นอกจากนี้ ในระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเองก็มีอำนาจหน้าที่ซ้ำซ้อนกันอยู่ เช่น การดำเนินงานของ อบจ. จะมีพื้นที่ที่มีการทับซ้อนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่นๆ โดยเฉพาะเทศบาล และอบต. ทำให้อำนาจหน้าที่บางส่วนของอบจ. ซ้ำซ้อนกับเทศบาลและอบต.

๓. ปัญหาทางด้านการบริหารงาน

๓.๑ การกำหนดนโยบายและแผน ที่ไม่สอดคล้องกับสภาพของปัญหาและความต้องการของราษฎรในพื้นที่ หรือปัญหาการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยเฉพาะการจัดซื้อจัดจ้างต่างๆ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งก็มักจะเกิดปัญหาการทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวงอยู่บ่อยครั้ง ทำให้สูญเสียงบประมาณแผ่นดินไปโดยไร้ประโยชน์

๓.๒ การประเมินผลและการตรวจสอบการดำเนินการตามนโยบาย ในทางปฏิบัติแล้วมีแผนงานและโครงการเป็นจำนวนมากที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดำเนินการ แต่มิได้มีการติดตามตรวจสอบและประเมินผล ทำให้ไม่ทราบได้ว่าแผนงานและโครงการนั้นๆ ประสบผลสำเร็จหรือไม่ มากน้อยเพียงใด เป็นประโยชน์แก่ราษฎรอย่างแท้จริงหรือไม่

๔. ปัญหาทางด้านการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๔.๑ กฎหมายก็ยังได้บัญญัติให้ กรม. นรม. รรมว. ผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถจะยุบสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งถอดถอนนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ ลักษณะดังกล่าวนี้จึงถือได้ว่ามิได้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระอย่างแท้จริง แต่ทว่าจะอยู่ภายใต้การกำกับของรัฐบาลส่วนกลางและส่วนภูมิภาค การดำเนินงานจะต้องอยู่ภายในกรอบและขอบเขตที่กฎหมายกำหนด ซึ่งอาจมีผลให้การจัดทำบริการสาธารณะไม่สามารถตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของราษฎรได้

๔.๒ บางกรณีได้มีความพยายามจากฝ่ายการเมืองที่จะเข้าไปกำกับดูแลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการส่งคนของพรรคการเมืองเข้าไปเป็นผู้รับสมัครเลือกตั้ง และเมื่อได้รับการเลือกตั้ง บุคคลเหล่านั้นก็มักจะถูกพรรคการเมืองที่สังกัดชักจูงให้ทำตามที่พรรคการเมืองประสงค์และมักจะไม่เป็นไปเพื่อผลประโยชน์อย่างแท้จริงของประชาชนในพื้นที่นั้นๆ การกำกับดูแลในลักษณะนี้เป็นการกำกับดูแลที่ไม่เป็นทางการ แต่ทว่าจะมีอิทธิพลทำให้การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมิได้เป็นไปเพื่อประโยชน์ที่แท้จริงของราษฎร

๕. ปัญหาทางด้านการบริหารการเงินการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๕.๑ การจัดเก็บภาษีที่เป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมีน้อยมากเพียงประมาณร้อยละ ๖-๙ ของรายได้รัฐบาล ซึ่งไม่เพียงพอที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะนำไปใช้จ่ายในการจัดทำบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนได้ครบถ้วนตามภารกิจที่กฎหมายกำหนด

๕.๒ รัฐแบ่งเงินในส่วนที่เป็นเงินอุดหนุนเฉพาะกิจมากเกินไป ทำให้ท้องถิ่นได้รับการจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปน้อย ไม่เพียงพอต่อการจัดบริการสาธารณะในพื้นที่

๖. ปัญหาทางด้านการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การนำเอาระบบอุปถัมภ์มาใช้ ทำให้ขวัญและกำลังใจของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตกต่ำ ไม่ตั้งใจที่จะอุทิศตนให้กับการทำงานได้เต็มที่ และมักจะต้องปฏิบัติงานตามความต้องการของฝ่ายการเมือง โดยเฉพาะฝ่ายบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งในบางครั้งบางกรณีอาจผิดกฎหมายหรือขัดกับระเบียบข้อบังคับ และ อาจได้รับการลงโทษทางวินัยได้

๗. ปัญหาทางด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นของประชาชนมีค่อนข้างน้อย คงมีเพียงแต่การไปใช้สิทธิเลือกตั้งสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่านั้น ภายหลังจากเสร็จสิ้นการเลือกตั้งแล้วประชาชนมักจะไม่ค่อยมีส่วนร่วมอย่างอื่น ซึ่งทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดพลัง ขาดความร่วมมือ ขาดความสนใจจากประชาชนอันเป็นผลให้การปกครองท้องถิ่นซึ่งเป็นการปกครองของคนในท้องถิ่นเองไม่ค่อยประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

ประโยชน์ที่ได้รับและนำมาประยุกต์ใช้ในหน่วยงาน คือ ได้รับความรู้เกี่ยวกับระเบียบกฎหมายการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น จึงสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาปรับใช้ในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามระเบียบ กฎหมายการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นได้

๘. พระราชบัญญัติอำนวยความสะดวก และพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ

พระราชบัญญัติอำนวยความสะดวก

นิยามศัพท์ที่สำคัญ

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง
“อนุญาต” หมายความว่า การที่เจ้าหน้าที่ยินยอมให้บุคคลใดกระทำการใดที่มีกฎหมายกำหนดให้ต้องได้รับความยินยอมก่อนกระทำการนั้น และให้หมายความรวมถึงการออกใบอนุญาต การอนุมัติ

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการอนุญาต

“กฎหมายว่าด้วยการอนุญาต” หมายความว่า บรรดากฎหมายที่มีบทบัญญัติกำหนดให้การดำเนินการ ใดหรือการประกอบกิจการใดจะต้องได้รับอนุญาตก่อนจึงจะดำเนินการได้

“คำขอ” หมายความว่า คำขออนุญาต

/กฎหมายดังกล่าว...

กฎหมายดังกล่าวมีประเด็นที่จะต้องพิจารณาทั้งสิ้น ๕ ประเด็น ได้แก่

๑. หน้าที่ของผู้อนุญาต และการพิจารณาอนุญาต

๑.๑ จัดทำคู่มือสำหรับประชาชน (ม. ๗) ให้เสร็จสิ้นภายใน ๑๘๐ วันนับตั้งแต่วันที่ พ.ร.บ. ประกาศในราชกิจจานุเบกษา (ม. ๑๗) โดยอย่างน้อยต้องมี

- หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข (ถ้ามี) ในการขออนุญาต
- ขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาตและ
- รายการเอกสารหรือหลักฐานที่ต้องใช้ประกอบการขออนุญาต

๑.๒ พิจารณาปรับปรุงกฎหมายที่ให้อำนาจในการอนุญาตทุก ๕ ปี เพื่อพิจารณาว่าสมควรยกเลิกการอนุญาตหรือจัดให้มีมาตรการอื่นแทนการอนุญาตหรือไม่ และเสนอผลการพิจารณานั้นต่อ คณะรัฐมนตรี (ม. ๖)

๑.๓ หน้าที่ในขั้นตอนการขออนุญาต

(๑) ตรวจสอบคำขอและรายการเอกสารหรือหลักฐาน หากไม่ถูกต้องครบถ้วนต้องแจ้งผู้ขออนุญาตทันที (ม.๘ วรรคแรก)

(๒) เมื่อผู้ขออนุญาตยื่นคำขอและรายการเอกสารหรือหลักฐานถูกต้องครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในคู่มือสำหรับประชาชนแล้ว เจ้าหน้าที่ต้องรับคำขอนั้น (ม.๘ วรรคท้าย)

(๓) ต้องดำเนินการอนุญาตตามกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในคู่มือสำหรับประชาชน และแจ้งให้ผู้ขออนุญาตทราบภายใน ๗ วันนับแต่พิจารณาแล้วเสร็จ หากครบตามกำหนดเวลา ยังพิจารณาไม่แล้วเสร็จ ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ขออนุญาต และคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการทราบทุก ๗ วัน (ม. ๑๐)

๒. หน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

๒.๑ ตรวจสอบขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาตว่าเหมาะสมหรือไม่ หากเห็นว่าไม่เหมาะสมให้เสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาสั่งการหากเห็นว่าควรดำเนินการแก้ไข (ม. ๗ วรรคสาม)

๒.๒ รายงานต่อคณะรัฐมนตรี พร้อมทั้งเสนอแนะการพัฒนาหรือปรับปรุงหน่วยงานหรือระบบการปฏิบัติราชการ ในกรณีที่ผู้อนุญาตดำเนินการพิจารณาอนุญาตล่าช้ากว่าที่กำหนดในคู่มือสำหรับประชาชนเกินสมควร หรือล่าช้าเพราะขาดประสิทธิภาพ (ม. ๑๐วรรคสาม)

๒.๓ ทวีหรือเรื่องการชำระค่าธรรมเนียมต่อใบอนุญาต แทนการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาต กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการออกใบอนุญาต เพื่อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี (ม.๑๒ วรรคสี่)

๓. หน้าที่ของคณะรัฐมนตรี

๓.๑ ออกพระราชกฤษฎีกาเพื่อกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตชำระค่าธรรมเนียมต่ออายุใบอนุญาตแทนการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาต (ม.๑๒ วรรคแรกและวรรคสอง)

๓.๒ พิจารณายกเลิกการอนุญาตหรือจัดให้มีมาตรการอื่นแทนการอนุญาต (ม.๖ วรรคสอง)

๓.๓ จัดตั้งศูนย์รับคำขออนุญาต (ม. ๑๔)

๔. ศูนย์รับคำขออนุญาต

๔.๑ เป็นหน่วยงานใหม่ที่ออกแบบมาเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการขออนุญาตจากหน่วยงานราชการ

๔.๒ คณะรัฐมนตรีสามารถออกพระราชกฤษฎีกาเพื่อจัดตั้งศูนย์รับคำขออนุญาต (ม. ๑๔)

๔.๓ มีหน้าที่รับคำขออนุญาตและค่าธรรมเนียม ให้ข้อมูล และแนะนำเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการอนุญาต เป็นต้น (ทำหน้าที่เสมือนหน่วยงานผู้อนุญาต) (ม. ๑๖)

๕. กรณีที่ไม่อยู่ในบังคับของ พ.ร.บ. (ม. ๕)

๕.๑ รัฐสภาและคณะรัฐมนตรี

๕.๒ การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลและการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการพิจารณาคดี การบังคับคดี และการวางทรัพย์

๕.๓ การดำเนินงานตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

๕.๔ การอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๕.๕ การอนุญาตที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการทางทหารด้านยุทธการ รวมทั้งตามกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมยุทธภัณฑ์ และกฎหมายว่าด้วยโรงงานผลิตอาวุธของเอกชน

๕.๖ หน่วยงานอื่นนอกจาก ๕.๑ - ๕.๕ ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

ผลดีของ พ.ร.บ.การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการพ.ศ. ๒๕๕๘

๑. การลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพ

(๑.๑) ในส่วนของการลดต้นทุน ได้ปรากฏชัดแจ้งอยู่ใน มาตรา ๗ วรรคสาม ซึ่งได้ระบุไว้ว่า “ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ตรวจสอบขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาตที่กำหนดตามวรรคหนึ่งว่าเป็นระยะเวลาที่เหมาะสมตามหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือไม่ ในกรณีที่เห็นว่าขั้นตอนและระยะเวลาที่กำหนดดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรให้เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาและสั่งการให้ผู้อนุญาตดำเนินการแก้ไขให้เหมาะสมโดยเร็ว”

ทั้งนี้ เพราะระบบการควบคุมการประกอบกิจการหรือการดำเนินการต่างๆ ของประชาชน ภายใต้กฎหมายปัจจุบันนั้น ต้องดำเนินการผ่านการอนุมัติ การอนุญาต การออกใบอนุญาต การขึ้นทะเบียน และการแจ้ง โดยที่กฎหมายหลายฉบับมิได้กำหนดระยะเวลา และขั้นตอนการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ไว้อย่างชัดเจน คู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๗ จึงเป็นกลไกสำคัญที่จะให้ข้อมูล แก่ประชาชนเกี่ยวกับระยะเวลา และขั้นตอนการดำเนินการซึ่งจะช่วยลดต้นทุนในการจัดเตรียมเอกสารและหลักฐานของประชาชน เนื่องจาก มาตรา ๗ วรรคสาม ได้ให้อำนาจแก่ ก.พ.ร.ในการตรวจสอบขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาตในคู่มือสำหรับประชาชน ดังนั้น เพื่อเป็นการลดต้นทุนในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ ก.พ.ร. จึงควรดำเนินการประเมินต้นทุนที่ใช้ในการพิจารณาอนุญาตต่างๆภายใต้มาตรฐานเดียวกัน ในลักษณะของ Standard Cost Model โดยประเมินต้นทุนของการพิจารณาอนุญาตแต่ละแบบจากต้นทุนที่ประชาชนต้องรับภาระ ทั้งต้นทุนที่เป็นตัวเงินและเวลา รวมถึงความถี่หรือปริมาณการขออนุญาตนั้นๆ และเปิดเผยข้อมูล ต้นทุนดังกล่าว ให้ประชาชนโดยทั่วไปรับทราบ

นอกจากนี้ศูนย์รับคำขออนุญาตนั้นจะช่วยลดต้นทุนจากปัญหาการขออนุญาตดำเนินการต่างๆ ของประชาชนที่ต้องติดต่อกับหน่วยงานหลายแห่ง ในลักษณะ One Stop Service ตลอดจนช่วยลด ต้นทุนของประชาชน ด้วยการส่งเสริมให้ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการเผยแพร่คู่มือสำหรับประชาชน และการยื่น คำขออนุญาตอีกด้วย

(๑.๒) ในส่วนของการเพิ่มประสิทธิภาพในการพิจารณาอนุญาตของหน่วยงานต่างๆ ได้ปรากฏอยู่ใน มาตรา ๑๐ วรรคสาม โดยกำหนดให้ ก.พ.ร. รายงานต่อคณะรัฐมนตรี พร้อมทั้งเสนอแนะการพัฒนาหรือปรับปรุงหน่วยงานหรือระบบการปฏิบัติราชการ ในกรณีที่ผู้อนุญาตดำเนินการพิจารณาอนุญาต ล่าช้ากว่าที่กำหนดในคู่มือสำหรับประชาชนเกินสมควร หรือล่าช้าเพราะขาดประสิทธิภาพ

๒. ความโปร่งใสและความรับผิดชอบ

กฎหมายฉบับนี้เพิ่มความโปร่งใสในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการหลายประการ โดยเฉพาะการกำหนดให้มีการจัดทำคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๗ ซึ่งนอกจากจะช่วยลดต้นทุนของประชาชนแล้ว ยังเพิ่มความโปร่งใสอีกทางหนึ่ง เนื่องจากความชัดเจนของขั้นตอนและระยะเวลาจะช่วยปิดช่องทางการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ เช่นเดียวกับกับมาตรา ๘ ที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้องแจ้งผู้ขออนุญาตทันที หากรายการเอกสารหรือหลักฐานไม่ถูกต้องครบถ้วน และไม่สามารถเรียกเอกสารเพิ่มเติมหรือปฏิเสธคำขอใดๆ หากรายการเอกสารหรือหลักฐานถูกต้องครบถ้วนแล้ว

นอกจากนี้ยังเพิ่มความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ต่อหน่วยงานผู้อนุญาต โดยมาตรา ๘ วรรคสาม กำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบทางวินัย หรือต้องถูกดำเนินคดี หากตรวจสอบคำขอและรายการเอกสารหรือหลักฐาน โดยประมาทเลินเล่อ หรือโดยทุจริต

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ

๑. สิทธิการรับรู้หรือรับทราบข้อมูลข่าวสารของราชการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๘ บัญญัติว่า "บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบข้อมูล หรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐความปลอดภัยของประชาชน หรือส่วนได้เสีย อันพึงได้รับความคุ้มครองของบุคคลอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ"

๒. หลักการและเหตุผลของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ

ในระบอบประชาธิปไตย การให้ประชาชนมีโอกาสดูแลและตรวจสอบในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่างๆของรัฐเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อที่ประชาชนจะสามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทางการเมืองได้โดยถูกต้องกับความจริงอันเป็นการส่งเสริมให้มีความเป็นรัฐบาลโดยประชาชนมากยิ่งขึ้นสมควรกำหนดให้ประชาชนมีสิทธิได้รับข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยมีข้อยกเว้นอันไม่ต้องเปิดเผยที่แจ้งชัดและจำกัดเฉพาะข้อมูลข่าวสารที่หากเปิดเผยแล้วจะเกิดความเสียหายต่อประเทศชาติหรือต่อประโยชน์ที่สำคัญของเอกชน ทั้งนี้เพื่อพัฒนาระบบประชาธิปไตยให้มั่นคงและจะยังผลให้ประชาชนมีโอกาสรู้ถึงสิทธิหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่ เพื่อที่จะปกป้องรักษาประโยชน์ของตนเองประการหนึ่งกับสมควรคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารของราชการไปพร้อม อีกประการหนึ่ง

๓. ประเภทข้อมูลข่าวสารของราชการ

"ข้อมูลข่าวสาร" หมายความว่า สิ่งสื่อความหมายให้รู้เรื่องราวข้อเท็จจริง ข้อมูลหรือสิ่งใดๆ ไม่ว่าจะสื่อความหมายนั้น จะทำได้โดยสภาพของสิ่งนั้นเองหรือโดยผ่านวิธีการใดๆและไม่ว่าจะได้จัดทำไว้ในรูปของเอกสาร แฟ้ม รายงาน หนังสือ แผนผัง แผนที่ ภาพวาด ภาพถ่ายฟิล์ม การบันทึกภาพหรือเสียง การบันทึกโดยเครื่องคอมพิวเตอร์หรือวิธีอื่นใดที่ทำให้สิ่งที่บันทึกไว้ปรากฏได้

"ข้อมูลข่าวสารของราชการ" หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐหรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเอกชน

๓.๑ ข้อมูลข่าวสารที่ต้องเปิดเผยเป็นการทั่วไป

๓.๑.๑ ข้อมูลข่าวสารที่ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา

(๑) โครงสร้างและการจัดองค์กรในการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐนั้น

/ (๒) สรุปอำนาจหน้าที่...

(๒) สรุปรายงานหน้าที่ที่สำคัญและวิธีการดำเนินงาน

(๓) สถานที่ติดต่อเพื่อขอรับข้อมูลข่าวสาร หรือคำแนะนำในการติดต่อกับ

หน่วยงานของรัฐ

(๔) กฎ มติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับ คำสั่ง หนังสือเวียน ระเบียบแบบแผน นโยบายหรือการตีความ ทั้งนี้ เฉพาะที่จัดให้มีขึ้น โดยมีสภาพอย่างกฎเพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง

(๕) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อมูลข่าวสารใดที่ได้มีการจัดพิมพ์เพื่อให้แพร่หลายตามจำนวนพอสมควรแล้ว ถ้ามีการลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาโดยอ้างอิงถึงสิ่งพิมพ์นั้นก็ให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติตามบทบัญญัติดังกล่าวแล้ว (มาตรา ๗)

๓.๑.๒ ข้อมูลข่าวสารที่ต้องลงพิมพ์ตามมาตรา ๗ (๔) ถ้ายังไม่ได้ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา จะนำมาใช้บังคับในทางที่ไม่เป็นคุณแก่ผู้ใดไม่ได้เว้นแต่ผู้นั้นจะรู้ถึงข้อมูลข่าวสารนั้นตามความเป็นจริงมาก่อนแล้วเป็นเวลาพอสมควร (มาตรา ๘)

๓.๑.๓ ข้อมูลข่าวสารที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดู ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด ได้แก่

(๑) ผลการพิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่มีผลโดยตรงต่อเอกชน รวมทั้งความเห็นแย้งและคำสั่งที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาวินิจฉัยดังกล่าว

(๒) นโยบายหรือการตีความที่ไม่เข้าข่ายต้องลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา ตาม มาตรา ๗ (๔)

(๓) แผนงาน โครงการ และงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่กำลังดำเนินการ

(๔) คู่มือ หรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีผลกระทบต่อสิทธิหน้าที่ของเอกชน

(๕) สิ่งพิมพ์ที่ได้มีการอ้างอิงถึงตามมาตรา ๗ วรรคสอง

(๖) สัญญาสัมปทาน สัญญาที่มีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนหรือสัญญา ร่วมทุนกับเอกชนในการจัดทำบริการสาธารณะ

(๗) มติคณะรัฐมนตรี หรือมติคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยกฎหมายหรือโดยมติคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ ให้ระบุรายชื่อรายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริงหรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการพิจารณาไว้ด้วย

(๘) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด (มาตรา ๙)

๓.๑.๔ ข้อมูลข่าวสารอื่นใดของราชการนอกเหนือจากข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ มาตรา ๘ และมาตรา ๙ (มาตรา ๑๑)

๓.๑.๕ ข้อมูลข่าวสารที่คัดเลือกไว้ให้ประชาชนศึกษาค้นคว้า (เอกสารประวัติศาสตร์) ได้แก่ ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยราชการของรัฐไม่ประสงค์จะเก็บรักษาไว้หรือข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๑๔ เมื่อมีอายุครบ ๗๕ ปี และข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ เมื่อมีอายุครบ ๒๐ ปี นับแต่วันที่เสร็จสิ้นการจัดให้มีข้อมูลข่าวสารนั้น ให้หน่วยงานของรัฐส่งมอบให้แก่หอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาเพื่อให้ประชาชนศึกษาค้นคว้า (มาตรา ๒๖)

๓.๒ ข้อมูลข่าวสารของราชการที่เปิดเผยเป็นการเฉพาะ ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติ อาชญากรรมหรือประวัติการทำงาน บรรดาที่มีชื่อของผู้นั้นหรือมีเลขหมายรหัสหรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้ รู้ตัวผู้นั้นได้เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึกลักษณะเสียงของคนหรือ รูปถ่าย และให้หมายความรวมถึงข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้วด้วย (มาตรา ๔)

บุคคล หมายความว่า บุคคลธรรมดาที่มีสัญชาติไทยและบุคคลธรรมดาที่ไม่มีสัญชาติไทย แต่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย (มาตรา ๒๑)

๓.๓ ข้อมูลข่าวสารที่ไม่ต้องเปิดเผย

๓.๓.๑ ข้อมูลข่าวสารของราชการที่เปิดเผยไม่ได้ ข้อมูลข่าวสารของราชการที่อาจ ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสถาบันพระมหากษัตริย์จะเปิดเผยมิได้ (มาตรา ๑๔)

๓.๓.๒ ข้อมูลข่าวสารของราชการที่เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐอาจมีคำสั่งมิให้ เปิดเผย โดยคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ตาม กฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะและประโยชน์ ของประชาชนที่เกี่ยวข้องประกอบกัน

(๑) การเปิดเผยจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือความมั่นคงในทาง เศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ

(๒) การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพหรือไม่ อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ไม่ว่าจะเกี่ยวกับการฟ้องคดี การป้องกัน การปราบปราม การทดสอบ การ ตรวจสอบ หรือการรู้แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารหรือไม่ก็ตาม

(๓) ความเห็นหรือคำแนะนำภายในหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการเรื่อง หนึ่งเรื่องใด แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงรายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริงหรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการทำ ความเห็น หรือคำแนะนำภายในดังกล่าว

(๔) การเปิดเผยจะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคล หนึ่งบุคคลใด

(๕) รายงานการแพทย์หรือข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ซึ่งการเปิดเผยจะเป็น การรุกรานสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร

(๖) ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผยหรือข้อมูล ข่าวสารที่มีผู้ให้มาโดยไม่ประสงค์ให้ทางราชการนำไป เปิดเผยต่อผู้อื่น

(๗) กรณีอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดก็ได้แต่ต้องระบุไว้ด้วย ว่าที่เปิดเผยไม่ได้เพราะเป็นข้อมูลข่าวสารประเภทใด และเพราะเหตุใด และให้ถือว่าการมีคำสั่งเปิดเผยข้อมูล ข่าวสาร ของราชการเป็นดุลพินิจโดยเฉพาะของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามลำดับสายการบังคับบัญชา แต่ผู้ขออาจ อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการ วินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๑๕)

๔. หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

"หน่วยงานของรัฐ" หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วน ท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ ส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ศาลเฉพาะในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดี องค์กร ควบคุมการประกอบอาชีพ หน่วยงานอิสระของรัฐและหน่วยงานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

"เจ้าหน้าที่ของรัฐ" หมายความว่าผู้ซึ่งปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ (มาตรา ๔)

หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องดำเนินการและปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้
ดังนี้

๔.๑ หน่วยงานของรัฐต้องจัดพิมพ์หรือจัดให้มีข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ มาตรา ๘ และ
มาตรา ๙ ไว้เพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจดูแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการจะ
กำหนด (มาตรา ๔๒ วรรค ๒)

๔.๒ หน่วยงานของรัฐต้องส่งข้อมูลข่าวสารของราชการตามที่กำหนดในมาตรา ๗ ลงพิมพ์
ในราชกิจจานุเบกษา และรวบรวมและจัดให้มีข้อมูลข่าวสารดังกล่าวไว้เผยแพร่เพื่อขายหรือจำหน่ายแจก
แก่ผู้ที่ทำการของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นตามที่เห็นสมควร (มาตรา ๗)

๔.๓ หน่วยงานของรัฐโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการวาง
หลักเกณฑ์เรียกค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการขอสำเนาหรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารของ
ราชการก็ได้ในการนี้ให้คำนึงถึงการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยประกอบด้วย ทั้งนี้เว้นแต่จะมีกฎหมายเฉพาะ
บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น (มาตรา ๙)

๔.๔ หน่วยงานของรัฐต้องจัดหาข้อมูลข่าวสารของราชการนอกจากที่ลงพิมพ์ใน
ราชกิจจานุเบกษาหรือจัดไว้ให้ประชาชนตรวจดู หรือที่จัดให้ประชาชนได้ค้นคว้า ตามมาตรา ๒๖ ในลักษณะที่
อาจเข้าใจได้ตามสมควรให้ผู้ขอภายในเวลาอันสมควร เว้นแต่ผู้นั้นจะขอจำนวนมากหรือบ่อยครั้งโดยไม่มี
เหตุผลอันสมควรและถ้าข้อมูลข่าวสารของราชการนั้นมีสภาพอาจบอบสลายได้ง่าย หน่วยงานของรัฐจะขอขยาย
เวลาในการจัดหาให้หรือจะจัดทำสำเนาอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่ข้อมูลข่าวสารนั้น

ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐจัดทำให้ข้างต้นต้องเป็นข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่
แล้วในสภาพที่พร้อมจะให้ได้มิใช่เป็น การต้องไปจัดทำ วิเคราะห์ จำแนก รวบรวม หรือจัดให้มีขึ้นใหม่ เว้นแต่
เป็นการแปรสภาพเป็นเอกสารจากข้อมูลข่าวสารที่ บันทึกไว้ในระบบการบันทึกภาพหรือเสียง ระบบ
คอมพิวเตอร์ หรือระบบอื่นใด ทั้งนี้ตามที่คณะกรรมการกำหนด แต่ถ้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่ากรณีที่มีใช้
การแสวงหาผลประโยชน์ทางการค้า และเป็นเรื่องที่ทำเป็นเพื่อปกป้องสิทธิเสรีภาพสำหรับผู้นั้นหรือเป็นเรื่องที่
จะเป็นประโยชน์แก่สาธารณะ หน่วยงานของรัฐจะจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้ก็ได้ บทบัญญัตินี้ไม่เป็นการห้าม
หน่วยงานของรัฐที่จะจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการใดขึ้นใหม่ให้แก่ผู้ร้องขอหากเป็นการสอดคล้องด้วย
อำนาจหน้าที่ตามปกติของหน่วยงานของรัฐนั้นอยู่แล้ว

ให้นำความในมาตรา ๙ วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ มาใช้บังคับแก่การจัดหาข้อมูลข่าวสาร
ให้ตามมาตรานี้โดยอนุโลม (มาตรา ๑๑)

๔.๕ หน่วยงานของรัฐต้องแนะนำให้ผู้ขอข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๑๑ ที่อยู่
ในความควบคุมดูแลของหน่วยงาน ส่วนกลางหรือส่วนสาขาของหน่วยงานแห่งนั้นหรือจะอยู่ในความ
ควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นก็ตาม ให้ไปยื่นคำขอ ต่อหน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสาร
นั้นโดยไม่ชักช้า

ถ้าหน่วยงานของรัฐผู้รับคำขอเห็นว่าข้อมูลข่าวสารที่มีคำขอเป็น ข้อมูลข่าวสารที่จัดทำโดย
หน่วยงานของรัฐแห่งอื่น และได้ระบุงการห้ามเปิดเผยไว้ให้ส่งคำขอให้หน่วยงานของรัฐผู้ทำข้อมูลข่าวสารนั้น
พิจารณาเพื่อมีคำสั่งต่อไป (มาตรา ๑๒)

๔.๖ หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของ
ราชการที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ก็ได้โดยคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงาน
ของรัฐประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชน ที่เกี่ยวข้องประกอบกัน

(๑) การเปิดเผยจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือความมั่นคงในทาง เศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ

(๒) การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ หรือไม่ อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ไม่ว่าจะเกี่ยวกับ การฟ้องคดี การป้องกัน การปราบปราม การทดสอบ การตรวจสอบ หรือ การรู้แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารหรือไม่ก็ตาม

(๓) ความเห็นหรือคำแนะนำภายในหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการเรื่องหนึ่งเรื่องใดแต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงรายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการทำความเข้าใจหรือคำแนะนำภายในดังกล่าว

(๔) การเปิดเผยจะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคลหนึ่งบุคคลใด

(๕) รายงานการแพทย์หรือข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลซึ่งการเปิดเผยจะเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร

(๖) ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผย หรือข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ให้มาโดยไม่ประสงค์ให้ทางราชการนำไป เปิดเผยต่อผู้อื่น

(๗) กรณีอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดก็ได้แต่ต้องระบุไว้ด้วยว่าที่เปิดเผยไม่ได้เพราะเป็นข้อมูลข่าวสารประเภทใดและเพราะเหตุใดและให้ถือว่าการมีคำสั่งเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นดุลพินิจ โดยเฉพาะของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามลำดับสายการบังคับบัญชาแต่ผู้ขออาจอุทธรณ์ต่อ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๑๕)

เพื่อให้เกิดความชัดเจน ในทางปฏิบัติว่าข้อมูลข่าวสารของราชการจะเปิดเผยต่อบุคคลใดได้หรือไม่ภายใต้เงื่อนไขเช่นใด และสมควรมีวิธีรักษามิให้ รั่วไหลให้หน่วยงานของรัฐกำหนดวิธีการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารนั้น ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนดว่าด้วยการรักษา ความลับของทางราชการ (มาตรา ๑๖)

๔.๗ เจ้าหน้าที่ของรัฐเห็นว่า ในกรณีที่มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการใดอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของผู้ใด ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐแจ้งให้ผู้นั้นเสนอคำคัดค้านภายในเวลาที่กำหนด แต่ต้องให้เวลาอันสมควรที่ผู้นั้นอาจเสนอคำคัดค้านได้ซึ่งต้อง ไม่น้อยกว่าสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

ผู้ที่ได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่ง หรือผู้ที่ทราบว่าการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการใด อาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของตน มีสิทธิคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นได้โดยทำเป็นหนังสือถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบ

ในกรณีที่มีการคัดค้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบต้องพิจารณาคำคัดค้านและแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้คัดค้าน ทราบโดยไม่ชักช้า ในกรณีที่คำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านเจ้าหน้าที่ของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นมิได้จนกว่าจะล่วงพ้น กำหนดเวลาอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๘ หรือจนกว่าคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้มีคำวินิจฉัยให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นได้แล้วแต่กรณี (มาตรา ๑๗)

๔.๘ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารใดแม้จะเข้าข่ายต้องมีความรับผิดชอบตามกฎหมายใดให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ต้องรับผิดชอบ หากเป็นการกระทำโดยสุจริตในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ดำเนินการโดยถูกต้องตามระเบียบมาตรา ๑๖

(๒) ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับตามที่กำหนดในกฎกระทรวงมีคำสั่งให้เปิดเผยเป็นการทั่วไป หรือเฉพาะแก่บุคคลใดเพื่อประโยชน์อันสำคัญยิ่งกว่าที่เกี่ยวกับ /ประโยชน์สาธารณะ...

ประโยชน์สาธารณะ หรือชีวิต ร่างกาย สุขภาพ หรือประโยชน์อื่น ของบุคคล และคำสั่งนั้นได้กระทำโดยสมควรแต่เหตุในการนี้จะมีการกำหนดข้อจำกัดหรือเงื่อนไขในการใช้ข้อมูลข่าวสารนั้น ตามความเหมาะสมก็ได้

การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารข้างต้นไม่เป็นเหตุให้หน่วยงานของรัฐพ้นจากความรับผิดชอบตามกฎหมาย หากจะพึงมีในกรณีดังกล่าว (มาตรา ๒๐)

๔.๙ หน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลต้องปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลดังต่อไปนี้

(๑) ต้องจัดให้มีระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลเพียงพอที่เกี่ยวข้องและจำเป็นเพื่อการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐให้สำเร็จ ตามวัตถุประสงค์เท่านั้น และยกเลิกการจัดให้มีระบบดังกล่าวเมื่อหมดความจำเป็น

(๒) พยายามเก็บข้อมูลข่าวสารโดยตรงจากเจ้าของข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่จะกระทบถึงประโยชน์ได้เสียโดยตรง ของบุคคลนั้น

(๓) จัดให้มีการพิมพ์ไว้ในราชกิจจานุเบกษาและตรวจสอบแก้ไขให้ถูกต้องอยู่เสมอเกี่ยวกับสิ่ง ดังต่อไปนี้

- (ก) ประเภทของบุคคลที่มีการเก็บข้อมูลไว้
- (ข) ประเภทของระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล
- (ค) ลักษณะการใช้ข้อมูลตามปกติ
- (ง) วิธีการขอตรวจดูข้อมูลข่าวสารของเจ้าของข้อมูล
- (จ) วิธีการขอให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูล
- (ฉ) แหล่งที่มาของข้อมูล

(๔) ตรวจสอบแก้ไขข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลในความรับผิดชอบให้ถูกต้องอยู่เสมอ

(๕) จัดระบบรักษาความปลอดภัยให้แก่ระบบข้อมูลข่าวสารตามความเหมาะสมเพื่อป้องกันมิให้มีการนำไปใช้โดยไม่เหมาะสม หรือเป็นผลร้ายต่อเจ้าของข้อมูล

ในกรณีที่เก็บข้อมูลข่าวสารโดยตรงจากเจ้าของข้อมูลหน่วยงานของรัฐต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบ ล่วงหน้า หรือพร้อมกับการขอข้อมูลถึงวัตถุประสงค์ที่จะนำข้อมูลมาใช้ลักษณะการใช้ข้อมูลปกติ และกรณี ที่ขอ ข้อมูลนั้นเป็นกรณีนี้อาจให้ข้อมูลได้โดยความสมัครใจหรือเป็นกรณีมีกฎหมายบังคับ

หน่วยงานของรัฐต้องแจ้งให้เจ้าของ ข้อมูลทราบในกรณีมีการให้จัดส่งข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไปยังที่ใดซึ่งจะเป็นผลให้บุคคลทั่วไปทราบข้อมูลข่าวสารนั้นได้เว้นแต่เป็นไปตามลักษณะการใช้ข้อมูลตามปกติ (มาตรา ๒๑)

"บุคคล" หมายความว่า บุคคลธรรมดาที่มีสัญชาติไทย และ บุคคลธรรมดาที่ไม่มีสัญชาติไทย แต่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย (มาตรา ๒๑)

๔.๑๐ สำนักข่าวกรองแห่งชาติสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ และหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นตาม ที่กำหนดในกฎกระทรวง อาจออกระเบียบโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่มีให้นำบทบัญญัติวรรคหนึ่ง (๓) ของมาตรา ๒๓ มาใช้บังคับกับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของหน่วยงานดังกล่าวก็ได้

หน่วยงานของรัฐแห่งอื่นที่จะกำหนดในกฎกระทรวงนั้น ต้องเป็นหน่วยงานของรัฐ ซึ่งการเปิดเผย ประเภทข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง (๓) จะเป็นอุปสรรคร้ายแรงต่อการดำเนินการของหน่วยงานดังกล่าว (มาตรา ๒๒)

๔.๑๑ หน่วยงานของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของตนต่อหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นหรือ ผู้อื่น โดยปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือของเจ้าของข้อมูลที่ให้ไว้ล่วงหน้า หรือในขณะนั้นมีได้ เว้นแต่เป็นการเปิดเผย ดังต่อไปนี้

(๑) ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของตนเพื่อการนำไปใช้ตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

(๒) เป็นการใช้ข้อมูลตามปกติภายใต้วัตถุประสงค์ของการจัดให้มีระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนั้น

(๓) ต่อหน่วยงานของรัฐที่ทำงานด้านการวางแผน หรือการสถิติ หรือสำมะโนต่างๆ ซึ่งมี หน้าที่ต้องรักษาข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไว้ให้ไม่เปิดเผยต่อไปยังผู้อื่น

(๔) เป็นการให้เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัยโดยไม่ระบุชื่อหรือส่วนที่ทำให้รู้ว่าเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับบุคคลใด

(๕) ต่อหอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตาม มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง เพื่อการตรวจดูคุณค่าในการ เก็บรักษา

(๖) ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อการป้องกันการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย การสืบสวน การสอบสวน หรือการฟ้องคดี ไม่ว่าจะเป็นครiminalประเภทใดก็ตาม

(๗) เป็นการให้ซึ่งจำเป็นเพื่อการป้องกันหรือระงับอันตรายต่อชีวิตหรือสุขภาพของบุคคล

(๘) ต่อศาล และเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลที่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะขอข้อเท็จจริงดังกล่าว

(๙) กรณีอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตาม (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) และ (๙) ให้มีการจัดทำบัญชีแสดง การเปิดเผยกำกับไว้กับข้อมูลข่าวสารนั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา ๒๔)

๔.๑๒ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะเปิดเผยรายงานการแพทย์ที่เกี่ยวกับบุคคลใดจะเปิดเผยต่อเฉพาะแพทย์ที่บุคคลนั้นมอบหมายก็ได้ถ้ากรณีมีเหตุอันสมควร (มาตรา ๒๕ วรรค ๒)

๔.๑๓ หน่วยงานของรัฐต้องส่งมอบข้อมูลข่าวสารของราชการที่ไม่ประสงค์จะเก็บรักษาหรือมีอายุครบกำหนดเวลา คือ ข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๑๔ เมื่อครบ ๓๕ ปี หรือตามมาตรา ๑๕ เมื่อครบกำหนด ๒๐ ปี นับตั้งแต่วันที่เสร็จสิ้น การจัดให้มีข้อมูลข่าวสารให้หอจดหมายเหตุแห่งชาติกรมศิลปากร หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา เพื่อคัดเลือกไว้ให้ประชาชนได้ศึกษาค้นคว้า

กำหนดเวลาดังกล่าวอาจขยายออกไปได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) หน่วยงานของรัฐ ยังจำเป็นต้องเก็บรักษาข้อมูลข่าวสารของราชการไว้เองเพื่อประโยชน์ในการใช้สอย โดยต้องจัดเก็บและจัดให้ประชาชนได้ศึกษา ค้นคว้าตามที่จะตกลงกับหอจดหมายเหตุแห่งชาติกรมศิลปากร

(๒) หน่วยงานของรัฐเห็นว่าข้อมูลข่าวสารของราชการนั้นยังไม่ควรเปิดเผย โดยมี คำสั่งขยายเวลา กำกับไว้เป็นการเฉพาะราย คำสั่งการขยายเวลานั้นให้กำหนดระยะเวลาไว้ด้วย แต่จะกำหนดเกินคราวละห้าปีไม่ได้

การตรวจสอบหรือทบทวนมิให้มีการ ขยายระยะเวลาไม่เปิดเผยจนเกินความจำเป็นให้เป็นไปตาม หลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

บทบัญญัติตามมาตรานี้มีให้ใช้บังคับกับข้อมูลข่าวสารของราชการตามที่คณะรัฐมนตรีออก
ระเบียบกำหนดให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องทำลายหรืออาจทำลายได้โดยไม่ต้องเก็บรักษา
(มาตรา ๒๖)

๔.๑๔ หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้อง ยินยอมให้คณะกรรมการที่ผู้ซึ่ง
คณะกรรมการมอบหมายเข้าตรวจสอบข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองของตนได้ไม่ว่าจะเป็นข้อมูล
ข่าวสารที่เปิดเผยได้หรือไม่ก็ตาม (มาตรา ๓๓ วรรค ๒)

๕. สิทธิของประชาชนหรือเอกชน

พ.ร.บ. นี้ได้กำหนดสิทธิของประชาชนหรือเอกชนดังนี้

๕.๑ สิทธิในการขอคำปรึกษาการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้กับสำนักงานปลัดสำนัก
นายกรัฐมนตรีในฐานะเป็นหน่วยงานทาง วิชาการและธุรการให้แก่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
และคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร (มาตรา ๖)

๕.๒ สิทธิเข้าตรวจสอบข้อมูลข่าวสารของราชการ

บุคคลไม่ว่าจะมีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องหรือไม่ก็ตามย่อมมีสิทธิเข้าตรวจสอบ ขอสำเนา หรือขอ
สำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารของราชการ ตามมาตรา ๙ ได้

ต่างด้าวจะมีสิทธิตามมาตรานี้เพียงใด ให้เป็นไปตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง (มาตรา ๙)

"คนต่างด้าว" หมายความว่า บุคคลธรรมดาที่ไม่มีสัญชาติไทยและไม่มี ถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย
และนิติบุคคลดังต่อไปนี้

(๑) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนที่มีทุนเกินครึ่งหนึ่งเป็นของคนต่างด้าว ใบหุ้นชนิดออก
ให้แก่ผู้ถือให้ถือว่าใบหุ้นนั้นคนต่างด้าวเป็นผู้ถือ

(๒) สมาคมที่มีสมาชิกเกินครึ่งหนึ่งเป็นคนต่างด้าว

(๓) สมาคมหรือมูลนิธิที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ของคนต่างด้าว

(๔) นิติบุคคลตาม (๑) (๒) (๓) หรือนิติบุคคลอื่นใดที่มีผู้จัดการหรือกรรมการเกินครึ่ง
หนึ่งเป็นคนต่างด้าว

นิติบุคคลตามวรรค ๑ ถ้าเข้าไปเป็นผู้จัดการหรือกรรมการ สมาชิก หรือมีทุนในนิติบุคคลอื่น
ให้ถือว่าผู้จัดการหรือกรรมการหรือสมาชิกหรือเจ้าของทุน ดังกล่าวเป็นคนต่างด้าว (มาตรา ๔)

๕.๓ สิทธิขอข้อมูลข่าวสารอื่นใดของราชการนอกจากข้อมูลข่าวสารของราชการที่ลงพิมพ์
ในราชกิจจานุเบกษาแล้ว หรือที่จัดไว้ให้ ประชาชนเข้าตรวจสอบได้แล้ว หรือที่มีการจัดให้ประชาชนได้ค้นคว้า
ตามมาตรา ๒๖ แล้ว โดยคำขอนั้นได้ระบุข้อมูลข่าวสารที่ ต้องการในลักษณะที่อาจเข้าใจได้ตามสมควร
(มาตรา ๑๑)

๕.๔ สิทธิที่จะรู้ถึงข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับงานซึ่งหน่วยงานของรัฐจะต้อง
ให้กับบุคคลนั้นหรือผู้กระทำแทนได้ตรวจดูหรือได้รับสำเนาข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับบุคคลนั้น
(มาตรา ๒๕ วรรค๑)

๕.๕ สิทธิในการดำเนินการแทนผู้เยาว์ คนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ
หรือเจ้าของข้อมูลถึงแก่กรรม ตามมาตรา ๒๓ เกี่ยวกับการขอข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลหรือการแจ้งข้อมูล
ข่าวสารส่วนบุคคลไปยังที่ใดของบุคคลดังกล่าว มาตรา ๒๔ เกี่ยวกับการให้ความยินยอมให้หน่วยงานของรัฐที่
ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของตนเปิดเผยข้อมูลต่อ หน่วยงานของรัฐแห่งอื่นหรือผู้อื่น และมาตรา
๒๕ เกี่ยวกับการได้รับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตน การขอให้แก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือลงข้อมูลข่าวสาร

/ส่วนบุคคลที่ไม่ถูกต้อง...

ส่วนบุคคลที่ไม่ถูกต้องตามที่แท้จริง รวมทั้งมีสิทธิอุทธรณ์ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่ง ไม่ยินยอมแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารนี้ (มาตรา ๒๕ วรรค ๕)

๕.๖ สิทธิในการร้องเรียนผู้ใดเห็นว่าหน่วยงานของรัฐไม่จัดพิมพ์ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ หรือไม่จัดข้อมูลข่าวสารไว้ให้ประชาชนตรวจดูได้ตามมาตรา ๙ หรือไม่จัดหาข้อมูลข่าวสารให้แก่ตนตามมาตรา ๑๑ หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม พระราชบัญญัตินี้หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้า หรือเห็นว่าตนไม่ได้รับความสะดวกโดยไม่มีเหตุอันสมควร ผู้นั้นมีสิทธิร้องเรียน ต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เว้นแต่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ หรือคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านตามมาตรา ๑๗ หรือคำสั่งไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๒๕ (มาตรา ๑๓)

๕.๗ สิทธิในการอุทธรณ์ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารใดตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ หรือมีคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านของผู้มีประโยชน์ได้เสียตามมาตรา ๑๗ ผู้นั้นอาจอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งนั้น โดยยื่นคำอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการ (มาตรา ๑๘)

แต่ถ้าอุทธรณ์คำสั่งไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารให้ตรวจตามที่มีคำขอ ผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการ วินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งโดยยื่นคำอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการไม่ว่ากรณีใดๆ ให้เจ้าของข้อมูลมีสิทธิร้องขอให้หน่วยงานของรัฐหมายเหตุคำขอของ คนแนบไว้กับข้อมูลข่าวสารส่วนที่เกี่ยวข้อง

๖. สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการสังกัดสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมีหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานธุรการและวิชาการให้แก่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการและคณะกรรมการการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ประสานงานกับ หน่วยงานของรัฐและให้คำปรึกษาแก่เอกชนเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ

๗. คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

๗.๑ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ประกอบด้วยรัฐมนตรี ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงกลางโหม ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงพาณิชย์ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นจากภาครัฐและเอกชน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกเก้าคนเป็นกรรมการ ให้ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีตั้งแต่ข้าราชการของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีคนหนึ่งเป็นเลขานุการ และอีกสองคนเป็นผู้ช่วยเลขา

๗.๒ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) สอดส่องดูแลและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานของรัฐในการปฏิบัติตาม พระราชบัญญัตินี้

(๒) ให้คำปรึกษาแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ตามที่รับคำขอ

(๓) เสนอแนะในการตราพระราชกฤษฎีกาและการออกกฎกระทรวงหรือระเบียบของคณะรัฐมนตรีตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) พิจารณาและให้ความเห็นเรื่องร้องเรียนตามมาตรา ๑๓

/(๕) จัดทำรายงาน...

(๕) จัดทำรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้เสนอคณะรัฐมนตรีเป็นครั้งคราวตามความเหมาะสม แต่อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

(๗) ดำเนินการเรื่องอื่นตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย (มาตรา ๒๘)

๗.๓ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งตามมาตรา ๒๗ มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปีนับแต่วันที่ได้รับ แต่งตั้งผู้ที่พ้นจากตำแหน่งแล้วอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้ (มาตรา ๒๘)

๗.๔ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งตามมาตรา ๒๗ พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะรัฐมนตรีให้ออกเพราะมีความประพฤติเสื่อมเสีย บกพร่อง หรือไม่สุจริตต่อหน้าที่ หรือหย่อนความสามารถ

(๔) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ (มาตรา ๓๐)

๗.๕ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด (มาตรา ๓๑)

๗.๖ ให้คณะกรรมการ มีอำนาจเรียกให้บุคคลใดมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งวัตถุ เอกสารหรือพยานหลักฐานมาประกอบ การพิจารณาได้ (มาตรา ๓๒)

๗.๗ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐปฏิเสธว่าไม่มีข้อมูลข่าวสารตามที่มิคำขอไม่ว่าจะเป็นกรณีตามมาตรา ๑๑ หรือมาตรา ๒๕ ถ้าผู้มีคำขอไม่เชื่อว่าเป็นความจริงและร้องเรียนต่อคณะกรรมการตามมาตรา ๑๓ ให้คณะกรรมการมีอำนาจเข้าดำเนินการ ตรวจสอบข้อมูลข่าวสารของราชการที่เกี่ยวข้องได้และแจ้งผลการตรวจสอบให้ผู้ร้องเรียนทราบ

ของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ ของรัฐต้องยินยอมให้คณะกรรมการหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมาย เข้าตรวจสอบข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองของตนได้ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารที่เปิดเผยได้หรือไม่ก็ตาม (มาตรา ๑๓)

๗.๘ คณะกรรมการจะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้และให้นำความในมาตรา ๓๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม (มาตรา ๓๔)

๗.๙ ระยะเวลาการพิจารณาของคณะกรรมการต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่รับคำร้องเรียน ในกรณีมีเหตุจำเป็นให้ขยายเวลาออกไปได้แต่ต้องแสดงเหตุผลและรวมเวลาทั้งหมดแล้วต้องไม่เกิน ๖๐ วัน (มาตรา ๑๓ วรรค ๒)

๘. คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

๘.๑ ให้มีคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาต่างๆ ตามความเหมาะสม ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งตามข้อเสนอ ของคณะกรรมการ มีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ หรือ คำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านตามมาตรา ๑๗ และคำสั่งไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๒๕

การแต่งตั้งคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่ง ให้แต่งตั้งตามสาขา ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของข้อมูลข่าวสารของราชการ เช่นความมั่นคงของประเทศ เศรษฐกิจ และการคลัง ของประเทศ หรือการบังคับใช้กฎหมาย (มาตรา ๓๕)

๘.๒ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารคณะหนึ่งๆประกอบด้วยบุคคลตาม ความจำเป็นแต่ต้องไม่น้อยกว่า สามคนและให้ข้าราชการที่คณะกรรมการแต่งตั้งปฏิบัติหน้าที่เป็นเลขานุการ และผู้ช่วยเลขานุการ

ในกรณีพิจารณา เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐแห่งใด กรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารซึ่งมาจากหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นจะเข้าร่วมพิจารณาด้วยไม่ได้

กรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร จะเป็นเลขานุการหรือผู้ช่วยเลขานุการ ไม่ได้ (มาตรา ๓๖)

๘.๓ ให้คณะกรรมการพิจารณาส่งคำอุทธรณ์ให้คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูล ข่าวสาร โดยคำนึงถึงความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแต่ละ สาขา ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่คณะกรรมการได้รับคำอุทธรณ์

วินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้เป็นที่สุด และในการมีคำ วินิจฉัยจะมีข้อสังเกต เสนอต่อคณะกรรมการเพื่อให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติเกี่ยวกับกรณีใดตามที่ เห็นสมควรก็ได้

ให้นำความในมาตรา ๑๓ วรรคสอง คือข้อ ๗.๙ มาใช้บังคับแต่การพิจารณาอุทธรณ์ของ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารโดย อนุโลม (มาตรา ๓๗)

๘.๔ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแต่ละสาขา วิธีพิจารณาและวินิจฉัย ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา ๓๘)ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๙ เกี่ยวกับวาระของคณะกรรมการคราวละ ๓ ปี นับแต่วันที่ได้รับ แต่งตั้ง มาตรา ๓๐ เกี่ยวกับการพ้นตำแหน่ง มาตรา ๓๒ เกี่ยวกับการเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำหรือส่งวัตถุ เอกสารหรือพยานหลักฐาน และบทกำหนดโทษที่ประกอบกับบทบัญญัติดังกล่าวใช้บังคับกับคณะกรรมการ วินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารโดยอนุโลม

๙. บทกำหนดโทษ

๙.๑ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการที่สั่งตามมาตรา ๓๒ ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกิน ห้าพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๔๐)

๙.๒ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อจำกัดหรือเงื่อนไขที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนดตาม มาตรา ๒๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน หนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๔๑)

ประโยชน์ที่ได้รับและนำมาประยุกต์ใช้ในหน่วยงาน คือ ได้รับความรู้เกี่ยวกับ พระราชบัญญัติอำนวยความสะดวก และพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ จึงสามารถนำความรู้ที่ ได้รับมาใช้ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๙. ระเบียบการคลังและงานพัสดุ

เงินแผ่นดิน คือ เงินของประชาชนทั้งชาติ

หลักการใช้จ่ายเงินแผ่นดิน คือ จะใช้ได้แต่เฉพาะที่มีกฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการเท่านั้น ไม่ว่าจะป็นราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค หรือราชการส่วนท้องถิ่น

หลักการใช้จ่ายเงินของท้องถิ่น

๑. ใช้ตามอำนาจหน้าที่
๒. ต้องมีระเบียบและหนังสือสั่งการ
๓. มีดุลยพินิจในการใช้ คือ ต้องจำเป็น ประหยัด และเหมาะสม
๔. การใช้จ่ายงบประมาณ ต้องคำนึงถึงหลักความคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล
๕. ต้องก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด คือ ประโยชน์สาธารณะ แก่ประชาชนในท้องถิ่นโดยรวม
๖. ต้องโปร่งใส ตรวจสอบได้ มีเอกสารหลักฐานประกอบการตรวจสอบ

อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย

๑. กฎหมายจัดตั้ง

- ๑.๑ พ.ร.บ. อบจ. พ.ศ.๒๕๔๐ กฎกระทรวง
- ๑.๒ พ.ร.บ. เทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๖
- ๑.๓ พ.ร.บ. สภาตำบล และ อบต. พ.ศ. ๒๕๓๗

๒. กฎหมายถ่ายโอนภารกิจ

๒.๑ พ.ร.บ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

๒.๒ ประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจ ให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง กำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะของ อบจ. ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๖

๓. กฎหมายอื่น

- ๓.๑ พ.ร.บ.สาธารณสุข พ.ศ.๒๕๓๕
- ๓.๒ พ.ร.บ.โรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ.๒๕๓๕
- ๓.๓ พ.ร.บ.โรคติดต่อ พ.ศ.๒๕๕๘
- ๓.๔ พ.ร.บ.ผู้สูงอายุ พ.ศ.๒๕๔๖ ฯลฯ

การบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หลักการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- เป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะ
- มีอิสระในการกำหนดนโยบายการเงินการคลัง
- มีการกำกับดูแลเท่าที่จำเป็น ตามที่กฎหมายกำหนด

หลักการสำคัญในการตั้งงบประมาณ

- เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ละรูปแบบ
- ต้องตราเป็นเทศบัญญัติ / ข้อบัญญัติ เว้นแต่ มีกฎหมาย ระเบียบ คำสั่งหนังสือสั่งการกำหนดเป็นอย่างอื่น

- ตามรูปแบบที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด
- ถูกต้องตามด้านแผนงาน / งาน / หมวดประเภทรายจ่าย

การบริหารงบประมาณที่เกิดประโยชน์แก่ประชาชน

๑. หลักนิติธรรม การใช้จ่ายงบประมาณจะต้องมีความถูกต้อง เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ หรือหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง

๒. หลักคุณธรรม ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายงบประมาณ จะต้องมีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความเป็นธรรม ตรวจสอบได้ เสมอภาค

๓. หลักความโปร่งใส เปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา กระบวนการตรวจสอบและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ

๔. หลักความมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ประชาชน มีช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา การบริหารงบประมาณทุกขั้นตอน

๕. หลักความรับผิดชอบต่อสังคม ตั้งใจปฏิบัติภารกิจตามงบประมาณที่ตั้งเอาไว้ โดยมุ่งประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก รับผิดชอบต่อการบริหารงบประมาณที่มีอยู่มิให้เกิดความผิดพลาดและสูญเปล่า

๖. หลักความคุ้มค่า การบริหารจัดการต้องยึดหลักความประหยัดและความคุ้มค่าโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและประโยชน์สูงสุดของประชาชน

หลักการสำคัญในการเบิกจ่ายเงิน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะจ่ายเงิน หรือก่อนนี้ผูกพันได้ตามข้อความที่กำหนดไว้ในงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรืองบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ทั้งนี้ ต้องมีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือหนังสือสั่งการกระทรวงมหาดไทยอนุญาตให้จ่าย และมีเงินรายได้เพียงพอที่จะเบิกจ่ายได้ (ระเบียบ มท. ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินของ อปท. พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๖๗)

การเบิกเงิน

๑. หัวหน้าหน่วยงานผู้เบิก ลงลายมือชื่อเบิกเงินและให้วางฎีกา (ข้อ ๔๐)

๒. เงินที่ต้องจ่ายประจำเดือนในวันสิ้นเดือน ให้วางฎีกาภายในวันที่ ๒๕ ของเดือนนั้น (ข้อ ๔๔)

๓. การเบิกเงินในหมวดค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ ให้ทำการเบิกจ่ายได้ตามงบประมาณที่ได้รับอนุมัติ และให้มีหลักฐานแสดงว่าเงินจำนวนที่ขอเบิกนี้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์และเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือหนังสือสั่งการ มท. (ข้อ ๕๒)

๔. ค่าใช้จ่ายที่เป็นรายจ่ายประจำที่เกิดขึ้นในปีใด ให้เบิกจากงบประมาณรายจ่ายในปีนั้นไปจ่าย (ข้อ ๕๖)

การกันเงิน การสั่งซื้อ สั่งจ้าง (ก่อนนี้ผูกพัน)

๑. อปท. ได้ก่อนนี้ผูกพันไว้ก่อนสิ้นปี โดยการสั่งซื้อ สั่งจ้าง ถ้าเห็นว่าการเบิกจ่ายเงินไปชำระหนี้ผูกพันไม่ทันสิ้นปี ให้ผู้บริหารท้องถิ่นอนุมัติให้กันเงินไว้เบิกในปีถัดไปได้อีกไม่เกินระยะเวลา ๑ ปี หากไม่แล้วเสร็จ ให้ขอขยายเวลาเบิกจ่ายเงินต่อสภาท้องถิ่นได้อีกไม่เกิน ๖ เดือน (ระเบียบเบิกจ่ายฯ ข้อ ๕๗)

๒. ให้วางฎีกากันเงินตามแบบที่ สก. กำหนดก่อนวันสิ้นปีอย่างน้อย ๓๐ วัน เว้นแต่มีเหตุผลสมควร ผู้บริหารท้องถิ่นอาจพิจารณาอนุมัติ ให้ขยายเวลา ยื่นขอกันเงินได้ไม่เกินวันทำการสุดท้ายของปีนั้น (ระเบียบเบิกจ่ายฯ ข้อ ๕๘)

การรับเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑. การรับเงินทุกรายการต้องออกใบเสร็จรับเงิน
๒. ห้ามชุด ลด แก้อไข เพิ่มเติมจำนวนเงินหรือผู้ชำระเงิน หากผิดให้ขีดฆ่าแล้วเขียนใหม่แล้วให้ผู้รับเงินลงลายมือชื่อกำกับไว้
๓. ให้ใช้ใบเสร็จรับเงินเล่มเดียวรับเงินทุกประเภท เว้นแต่รับเป็นประจำ จำนวนมากรายจะแยกเฉพาะการรับชำระเงินประเภทนั้นก็ได้
๔. เมื่อสิ้นเวลารับเงิน เจ้าหน้าที่รับชำระเงินนำเงินที่ได้รับพร้อมสำเนาใบเสร็จรับเงินที่รวมยอดเงินหลังสำเนาใบเสร็จรับเงินฉบับสุดท้ายว่ารับเงินใบเสร็จเลขที่ใด ถึงเลขที่ใด จำนวนเงินรวมเท่าใดแล้วลงลายมือชื่อกำกับไว้
๕. หน่วยงานคลังตรวจสอบจำนวนเงินกับหลักฐานสำเนาใบเสร็จรับเงิน และรายการที่บันทึกไว้ในสมุดบัญชีว่าถูกต้องครบถ้วน
๖. เจ้าหน้าที่การเงินมอบให้กรรมการรับส่งเงิน เพื่อนำเงินฝากธนาคาร

การเขียนเช็คสั่งจ่าย

- ระเบียบ มท. ว่าด้วยการรับเงินฯ พ.ศ. ๒๕๔๗ และแก้ไขเพิ่มเติม
๑. การจ่ายเงินกรณีซื้อหรือเช่าทรัพย์สินหรือจ้างทำของให้ออกเช็คสั่งจ่ายในนามของเจ้าหน้าที่ โดยขีดฆ่าคำว่า “หรือตามคำสั่ง” หรือ “หรือผู้ถือ” ออกและขีดคร่อม
  ๒. หากมีความจำเป็น กรณีวงเงินต่ำกว่า ๒,๐๐๐ บาท ให้ออกเช็ค ในนามหัวหน้าหน่วยงานคลัง โดยขีดฆ่าคำว่า “หรือตามคำสั่ง” หรือ “หรือผู้ถือ” ออก ห้ามออกเช็คสั่งจ่ายเงินสด
  ๓. ผู้มีอำนาจลงนามสั่งจ่ายเงิน อย่างน้อย ๓ คน
    - ผู้บริหารท้องถิ่น/ปลัด อบท. ต้องลงนามด้วยทุกครั้ง
    - ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าหัวหน้าหน่วยงาน ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นมอบหมาย
    - กรณีไม่มีผู้บริหารท้องถิ่นให้มอบหมายพนักงานท้องถิ่น ตั้งแต่ระดับ ๓ หรือเทียบเท่าขึ้นไป เพิ่มอีก ๑ คน

การยืมเงินงบประมาณ

๑. ตรวจสอบการยืมเงินงบประมาณภายใต้เงื่อนไข
  - ๑.๑ มีงบประมาณเพื่อการนั้น
  - ๑.๒ ผู้ยืมทำสัญญาการยืมเงิน
  - ๑.๓ ผู้ยืมไม่มีเงินยืมค้างชำระ
๒. ตรวจสอบการส่งใช้เงินยืม ภายในกำหนดระยะเวลา
  - ๒.๑ เดินทางไปประจำต่างสำนักงาน/กลับภูมิลำเนาส่งใช้ภายใน ๓๐ วัน นับจากวันที่ได้รับเงิน
  - ๒.๒ เดินทางไปราชการอื่น ส่งใช้ภายใน ๑๕ วัน นับจากวันกลับมาถึง
  - ๒.๓ นอกจากนี้ ให้ส่งใช้ภายใน ๓๐ วัน นับจากวันที่ได้รับเงิน
๓. ผู้รับผิดชอบต้องจัดทำทะเบียนคุมสัญญาเงินยืมและตรวจสอบความถูกต้องก่อนการเบิกจ่ายเงินทุกครั้ง

๔. กรณีไม่ส่งใช้เงินยืมภายในกำหนดให้ดำเนินการตามระเบียบ มท. ว่าด้วยการรับเงินฯ พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๙๗

การบันทึกบัญชี e-LAAS

ระเบียบ มท.ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘

ข้อ ๑๐๕ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำบัญชีโดยระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น e-LAAS ซึ่งจะต้องประกอบด้วยระบบการทำงาน ๔ ระบบ ดังนี้

(๑) ระบบงบประมาณ ประกอบด้วยการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือเพิ่มเติม การโอน การแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำชี้แจงงบประมาณ

(๒) ระบบรายรับ ประกอบด้วยการรับเงินทุกประเภท ฯลฯ

(๓) ระบบรายจ่าย ประกอบด้วยการก่องหน้ผูกพันและการเบิกจ่ายเงิน รวมทั้งการจัดทำฎีการายงานและทะเบียนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(๔) ระบบบัญชี ประกอบด้วยการจัดทำบัญชีและทะเบียนต่าง ๆ รวมทั้งการจัดทำรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เงินอุดหนุน หมายความว่า เงินที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งงบประมาณอุดหนุนให้แก่หน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุน เพื่อให้ดำเนินการตามภารกิจที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามกฎหมาย

การดำเนินการของหน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุน

๑. หน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องเสนอโครงการขอรับเงินอุดหนุน ซึ่งต้องเป็นภารกิจอยู่ในอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนตามกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ หรือข้อบังคับ โดยแสดงเหตุผลความจำเป็นและรายละเอียดของกิจกรรมในโครงการ (ข้อ ๘ (๑))

๒. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งหน่วยงานที่ประสงค์จะขอรับเงินอุดหนุนเสนอโครงการตามแบบที่ปลัดกระทรวงมหาดไทยกำหนด ยกเว้นรัฐวิสาหกิจ (ไฟฟ้าและประปา) ให้แจ้งรัฐวิสาหกิจจัดทำประมาณการค่าใช้จ่ายส่งให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณา (ว ๓๖๑๖)

หลักการเบิกจ่ายเงินอุดหนุน

- ตรวจสอบสถานะการเงินและการคลังของตน หากมีรายได้เพียงพอ จึงจะพิจารณาให้เงินอุดหนุนแก่หน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนได้ โดยให้เบิกจ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรืองบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมที่ตั้งไว้ ในหมวดเงินอุดหนุน

- การบริหารงานภายใต้ปีงบประมาณ เริ่มตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม จนถึงวันที่ ๓๐ กันยายนของปีถัดไป เมื่อตรวจสอบสถานะการคลังแล้ว มีรายได้เพียงพอ ต้องเบิกจ่ายให้หน่วยงานที่ขอรับให้แล้วเสร็จภายในปีงบประมาณนั้น

- การเบิกจ่ายเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ให้เงินอุดหนุนให้เป็นไปตามระเบียบ มท. ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงินฯ

- เมื่อหน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนได้รับเงินต้องออกใบเสร็จรับเงิน เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเก็บไว้เป็นหลักฐาน เว้นแต่ไม่มีใบเสร็จรับเงินใช้ในลักษณะงานปกติให้ออกใบสำคัญรับเงินแทน

การเดินทางไปราชการ

ระเบียบ มท. ว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๕

/หลักการเบิกค่าใช้จ่าย...

หลักการเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ

๑. เป็นผู้ที่มีสิทธิตามที่กฎหมาย หรือระเบียบ กำหนด
๒. ได้รับการอนุมัติให้ไปราชการจากผู้มีอำนาจอนุมัติ
๓. มีแบบรายงานการเดินทางไปราชการ และเอกสารประกอบครบถ้วน
๔. ขอเบิกเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด
๕. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีงบประมาณเพียงพอ

การฝึกอบรม

ระเบียบ มท. ว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม และการเข้ารับการฝึกอบรมของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๗ มีผลใช้บังคับวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

๑. เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น

๑.๑ ข้าราชการ/พนักงานส่วนท้องถิ่น ลูกจ้าง/พนักงานจ้าง ซึ่งได้รับค่าจ้างจากงบประมาณรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑.๒ ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เข้ารับการฝึกอบรม

๒. ผู้เข้ารับการฝึกอบรม คือ บุคคลภายนอกที่เข้ารับการฝึกอบรม โครงการหรือหลักสูตรการฝึกอบรมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้จัด

การปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ

ระเบียบ มท. ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๙

หลักการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ ได้แก่

๑. ได้รับอนุมัติจากผู้บริหารท้องถิ่นก่อนการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ
๒. มีงบประมาณเพียงพอในการเบิกจ่าย
๓. ช่วงเวลาที่จำเป็นต้องปฏิบัติงานนอกเวลาราชการครั้งนั้น ๆ เพื่อประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ

๔. คำนึงถึงความเหมาะสมและสอดคล้องกับระบบและวิธีการจัดการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๕. กรณีจำเป็นเร่งด่วนต้องปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ ยังไม่ได้รับอนุมัติ ให้ดำเนินการขออนุมัติจากผู้มีอำนาจโดยไม่ชักช้า และให้แจ้งเหตุแห่งความจำเป็นที่ไม่อาจขออนุมัติก่อนได้

ระเบียบ มท. ว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐

การช่วยเหลือประชาชน หมายความว่า การให้ความช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน หรือไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ในการดำรงชีพ โดยอาจให้เป็นสิ่งของหรือจ่ายเป็นเงินหรือการจัดบริการสาธารณะเพื่อให้การช่วยเหลือประชาชนในระดับเขตพื้นที่หรือท้องถิ่น ตามอำนาจหน้าที่ของ อปท.

การช่วยเหลือประชาชน แบ่งเป็น ๓ กรณี

๑. ด้านสาธารณสุข
๒. ด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต
๓. การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ

/การใช้จ่ายงบประมาณ...

การใช้จ่ายงบประมาณเพื่อการช่วยเหลือประชาชน

การช่วยเหลือประชาชน (ข้อ ๑๗)

๑. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำโครงการแสดงสาระสำคัญของกิจกรรมที่ต้องดำเนินการและบรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น และ

๒. ตั้งจ่ายในข้อบัญญัติหรือเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรืองบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมให้ถูกต้องตามประเภทของรายจ่าย

๓. ให้ชี้แจงเหตุผลความจำเป็นที่จะต้องตั้งงบประมาณดังกล่าวไว้ ในคำชี้แจงประกอบงบประมาณรายจ่ายด้วย

กรณีเกิดสาธารณภัยฉุกเฉิน จำเป็นเร่งด่วน (ข้อ ๑๘)

๑. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เบิกจ่ายจากงบกลาง ประเภทเงินสำรองจ่าย ในข้อบัญญัติหรือ เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

๒. โครงการไม่จำเป็นต้องอยู่ในแผนพัฒนาท้องถิ่น

ระเบียบ มท. ว่าด้วยการเบิกจ่ายค่าวัสดุเครื่องแต่งกายของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐
ประเภท ชนิด หรือลักษณะวัสดุเครื่องแต่งกาย ให้มีลักษณะดังนี้

๑. เครื่องแต่งกายชุดฝึก/ชุดปฏิบัติการ อปพร. ประกอบด้วย เสื้อ กางเกง หมวก เข็มขัด รองเท้า รวมทั้งบัตรประจำตัว อปพร. วุฒิบัตร อปพร. และเข็มเครื่องหมาย อปพร.

๒. เครื่องแต่งกายชุดปฏิบัติงานของบุคลากร/เครื่องแบบ ตามมาตรฐานการแพทย์ฉุกเฉิน

๓. วัสดุอื่นที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงาน เช่น ถุงมือยางหรือหนัง ผ้าปิดปาก-ปิดจมูก รองเท้ายางหุ้มสันสูงได้เข้า (รองเท้าบูต) เสื้อกันฝน เป็นต้น

๔. ประเภท ชนิด หรือลักษณะวัสดุเครื่องแต่งกายอื่น ตามที่ปลัดกระทรวงมหาดไทยกำหนด

ระเบียบ มท. ว่าด้วยการใช้และรักษารถยนต์ของ อปท. พ.ศ. ๒๕๕๙

รถส่วนกลาง หมายความว่า รถยนต์ หรือรถจักรยานยนต์ที่จัดไว้เพื่อกิจการอันเป็นส่วนรวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้หมายความรวมถึงรถยนต์ที่ใช้ในการบริการประชาชนหรือใช้ในหน้าที่ของส่วนราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น รถยนต์ดับเพลิง รถยนต์บรรทุกน้ำ รถยนต์พยาบาล รถยนต์บรรทุกขยะมูลฝอย และเครื่องจักรกลต่างๆ

ข้อบกพร่อง การใช้และรักษารถยนต์ของ อปท.

๑. มีการพันตราเครื่องหมายประจำ อปท. ไว้ด้านข้างนอกรถยนต์ส่วนกลาง ข้อ ๕

๒. จัดทำบัญชีรถแยกประเภทเป็นรถส่วนกลาง (แบบ ๑/แบบ ๒) ข้อ ๖

๓. สำรองและกำหนดเกณฑ์การใช้สิ้นเปลืองน้ำมันเชื้อเพลิงของรถทุกคัน ข้อ ๗

๔. จัดทำใบขออนุญาตใช้รถส่วนกลาง (แบบ ๓) ข้อ ๑๑

๕. จัดทำสมุดบันทึกการใช้รถส่วนกลางประจำรถแต่ละคัน (แบบ๔) ข้อ ๑๒

๖. กรณีที่เกิดการสูญหาย/เสียหายขึ้นกับรถประจำตำแหน่ง รถส่วนกลางและรถรับรอง (แบบ ๕) ข้อ ๑๕

๗. กำหนดปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงที่จะจ่ายให้รถยนต์แต่ละคันไว้ ข้อ ๑๙

๘. จัดทำสมุดแสดงรายการซ่อมบำรุงรถแต่ละคัน (แบบ ๖) ข้อ ๑๘

หลักการเกี่ยวกับการใช้รถยนต์ให้ผู้บริหารท้องถิ่นถือปฏิบัติ ดังนี้

๑. จัดให้มีการควบคุมให้มีการปฏิบัติตามระเบียบการใช้และรักษารถยนต์ฯ เพื่อป้องกันการเกิดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตโดยเคร่งครัด หากละเลย ไม่สั่งการ หรือไม่ควบคุมดูแล ต้องร่วมรับผิดชอบโดยตรง

๒. สํารวจและตรวจสอบรถยนต์ส่วนกลางที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานทุกคัน ให้นำไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว หากพบให้สอบสวนทางวินัย

๓. ห้ามนำรถยนต์ส่วนกลางไปใช้ส่วนตัวหรือประจำตำแหน่ง หากนำไปใช้ให้เรียกชดใช้ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง

๔. ห้ามนำรถยนต์ส่วนกลางไปเก็บรักษาไว้ที่บ้านพัก โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร หากฝ่าฝืนให้เรียกชดใช้ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง

หลักการจัดซื้อจัดจ้าง

- คຸ້มคํา มีคุณลักษณะตบสนองวัตถุประสงค์การใช้งาน
- โปร่งใส เปิดเผยข้อมูลเปิดโอกาสให้แข่งขันอย่างเป็นธรรม มีระยะเวลาเพียงพอต่อการยื่นข้อเสนอ

- มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล วางแผนการจัดซื้อจัดจ้าง มีการกำหนดเวลาที่เหมาะสม และมีการประเมินผล

- ตรวจสอบได้ เก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อการตรวจสอบ

ประโยชน์ที่ได้รับและนำมาประยุกต์ใช้ในหน่วยงาน คือ ได้รับความรู้เกี่ยวกับระเบียบการคลังและงานพัสดุ จึงสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้

๑๐. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๑ ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียว จะแบ่งแยกไม่ได้

มาตรา ๒ ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

มาตรา ๓ อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุข ทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๒๔๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๑ ให้มีการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามวิธีการและรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๒๕ บทบัญญัติในหมวดนี้เป็นแนวทางให้รัฐดำเนินการตรากฎหมายและกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน

มาตรา ๗๖ รัฐพึงพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดินทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และงานของรัฐอย่างอื่น ให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยหน่วยงานของรัฐต้องร่วมมือและช่วยเหลือกันในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดิน การจัดทำบริการสาธารณะ และการใช้จ่ายเงินงบประมาณมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน รวมตลอดทั้งพัฒนา

เจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีทัศนคติเป็นผู้ให้บริการประชาชนให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว ไม่เลือกปฏิบัติ และปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

บทบัญญัติกฎหมายลำดับรอง ที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔

มาตรา ๔ ให้จัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ดังนี้

- (๑) ระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง
- (๒) ระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค
- (๓) ระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๕๗ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ดังนี้

(๑) บริหารราชการตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการ และตามแผนพัฒนาจังหวัด

(๒) บริหารราชการตามที่คณะรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม มอบหมายหรือตามที่นายกรัฐมนตรีสั่งการในฐานะหัวหน้ารัฐบาล

ฯลฯ

(๗)๑๒ กำกับดูแลการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นตามกฎหมาย

มาตรา ๖๑ ในจังหวัดหนึ่งให้มีหน่วยราชการบริหารรองจากจังหวัดเรียกว่าอำเภอ

มาตรา ๖๕ นายอำเภอมีอำนาจและหน้าที่ดังนี้

(๑) บริหารราชการตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนของทางราชการ ถ้ากฎหมายใดมิได้บัญญัติว่าการปฏิบัติตามกฎหมายนั้นเป็นหน้าที่ของผู้ใดโดยเฉพาะ ให้เป็นหน้าที่ของนายอำเภอที่จะต้องรักษาการให้เป็นไปตามกฎหมายนั้นด้วย

(๒) บริหารราชการตามที่คณะรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม มอบหมายหรือตามที่นายกรัฐมนตรีสั่งการในฐานะหัวหน้ารัฐบาล

(๓) บริหารราชการตามคำแนะนำและคำชี้แจงของผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้มีหน้าที่ตรวจการอื่นซึ่งคณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม และผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย ในเมื่อไม่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม มติของคณะรัฐมนตรี หรือการสั่งการของนายกรัฐมนตรี

(๔) ควบคุมดูแลการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในอำเภอตามกฎหมาย

ส่วนที่ ๓ การจัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๖๙ ท้องถิ่นใดที่เห็นสมควรจัดให้ราษฎรมีส่วนในการปกครองท้องถิ่นให้จัดระเบียบการปกครองเป็นราชการส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๗๐ ให้จัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ดังนี้

- (๑) องค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (๒) เทศบาล
- (๓) สุขาภิบาล
- (๔) ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๗๑ การจัดระเบียบการปกครององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล และราชการส่วนท้องถิ่นอื่นตามที่กฎหมายกำหนด ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

/พระราชบัญญัติปรับปรุง...

พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕

หมวด ๑๓ กระทรวงมหาดไทย

มาตรา ๓๐ กระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบำบัดทุกข์บำรุงสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การอำนวยความสะดวกของสังคม การส่งเสริมและพัฒนาการเมืองการปกครอง การพัฒนาการบริหารราชการส่วนภูมิภาค การปกครองท้องถิ่น การส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและพัฒนาชุมชน การทะเบียนราษฎร ความมั่นคงภายใน กิจการสาธารณภัย และการพัฒนาเมืองและราชการอื่นตามที่มิกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงมหาดไทย

กฎหมายจัดตั้งท้องถิ่น ที่บัญญัติเกี่ยวกับอำนาจตามกฎหมายในการกำกับดูแล

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ (สำหรับพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และ พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๔๒ อยู่ในหลักการเดียวกัน)

มาตรา ๙๐ ให้นายอำเภอมีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของทางราชการ

ในการปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอตามวรรคหนึ่ง ให้นายอำเภอมีอำนาจเรียกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกององค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกององค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการนายกององค์การบริหารส่วนตำบล พนักงานส่วนตำบล และลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลมาชี้แจงหรือสอบสวน ตลอดจนเรียกรายงานและเอกสารใด ๆ จากองค์การบริหารส่วนตำบลมาตรวจสอบก็ได้

เมื่อนายอำเภอเห็นว่านายกององค์การบริหารส่วนตำบลผู้ใดปฏิบัติการในทางที่อาจเป็นการเสียหายแก่องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเสียหายแก่ราชการและนายอำเภอได้ชี้แจงแนะนำตักเตือนแล้วไม่ปฏิบัติตาม ในกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นเร่งด่วนที่จะรอข้ามมิได้ ให้นายอำเภอมีอำนาจออกคำสั่งระงับการปฏิบัติราชการของนายกององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ตามที่เห็นสมควรได้ แล้วให้รีบรายงานผู้ว่าราชการจังหวัดทราบภายในสิบห้าวัน เพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดวินิจฉัยสั่งการตามที่เห็นสมควรโดยเร็ว

การกระทำของนายกององค์การบริหารส่วนตำบลที่ฝ่าฝืนคำสั่งของนายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี ตามวรรคสาม ไม่มีผลผูกพันองค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา ๙๑ เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม นายอำเภอจะรายงานเสนอความเห็นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลก็ได้

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่งหรือกรณีอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและให้แสดงเหตุผลไว้ในคำสั่งด้วย

เมื่อมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือถือว่ามี การยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัตินี้ ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นใหม่ภายในสี่สิบห้าวัน

มาตรา ๙๒ หากปรากฏว่านายกององค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกององค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล กระทำการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือ สวัสดิภาพของประชาชน หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ ให้นายอำเภอดำเนินการสอบสวนโดยเร็ว

/ในกรณีที่ผลการสอบสวน...

ในกรณีที่ผลการสอบสวนปรากฏว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีพฤติการณ์ตามวรรคหนึ่งจริง ให้นายอำเภอเสนอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้บุคคลดังกล่าวพ้นจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมด้วยก็ได้ คำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดให้เป็นที่สุด

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และให้อำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และแต่งตั้งเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศที่มีผลเป็นการทั่วไป เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

กฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย พ.ศ.

๒๕๕๑

ข้อ ๒ ให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการพัฒนาและให้คำปรึกษาแนะนำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การบริหารงานบุคคล การเงิน การคลัง และการบริหารจัดการเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งและมีศักยภาพในการให้บริการสาธารณะ โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินการพัฒนาระบบ รูปแบบ และโครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๒) ส่งเสริมและสนับสนุนในการจัดทำ ประสาน และบูรณาการแผนพัฒนาท้องถิ่น และวางระบบในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่น

(๓) ดำเนินการจัดทำ แก้ไข ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งให้คำปรึกษาแนะนำ และกำกับดูแลการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๔) กำหนดแนวทางและจัดทำมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น

(๕) ส่งเสริม สนับสนุน และประสานการดำเนินงานด้านการเงิน การคลัง การงบประมาณ การพัสดุ การจัดเก็บรายได้ และการประกอบกิจการพาณิชย์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งวางระบบตรวจสอบระบบการเงิน การบัญชี และการพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๖) ส่งเสริม สนับสนุน และประสานการจัดการบริการสาธารณะและการศึกษาในอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๗) กำหนดแนวทาง วางระบบ และสร้างตัวชี้วัดเพื่อเป็นมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนกำกับดูแลให้เป็นไปตามมาตรฐาน

(๘) ส่งเสริมภาคประชาชนให้มีส่วนร่วมในการบริหารงานและตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๙) พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๑๐) พัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและของกรม

(๑๑) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่กระทรวงหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

**แนววินิจฉัย อันกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐ กับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ผลผูกพันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อมติคณะรัฐมนตรี**

ตามนัยมาตรา ๒๘๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ประกอบ
มาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และมาตรา ๔ (๓) มาตรา ๗๐ (๒) แห่งพระราชบัญญัติ
ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ เทศบาลตำบลมีฐานะเป็นทบวงการเมืองและเป็นราชการบริหาร
ส่วนท้องถิ่นที่เป็นนิติบุคคล มีความเป็นอิสระในการจัดทำบริการสาธารณะภายในเขตเทศบาล ที่อยู่ในความ
รับผิดชอบของตนโดยไม่อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของคณะรัฐมนตรีหรือส่วนราชการใดๆ ทั้งในระบบการ
บริหารราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาค ดังนั้น ราชการบริหารส่วนท้องถิ่นจึงมีความเป็นอิสระตาม
หลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น แต่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร
ไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๘๒ บัญญัติว่า การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำเท่าที่
จำเป็นและมีหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่ชัดเจนสอดคล้องเหมาะสมกับรูปแบบขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น

ผู้ถูกฟ้องคดีต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหาใช่เป็นอิสระจน
คณะรัฐมนตรีซึ่งเป็นองค์กรผู้ใช้อำนาจบริหารหรือหน่วยงานในระบบราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคไม่อาจ
ก้าวล่วงเข้าไปกำกับดูแลการจัดทำบริการสาธารณะของผู้ถูกฟ้องคดีให้เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด
เมื่อมติคณะรัฐมนตรีกำหนดมาตรการช่วยเหลือผู้ประกอบการก่อสร้างและผู้ประกอบการอื่น ซึ่งเป็น
คู่สัญญากับทางราชการที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤต ราคาน้ำมัน เหล็ก และวัสดุก่อสร้างที่สูงขึ้นอันเป็น
มาตรการอย่างหนึ่งเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างในอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีเมื่อกระทรวงมหาดไทย ผู้มี
อำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง
ทบวงกรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้มีหนังสือแจ้งเวียนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยึดถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี
ดังกล่าวผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องมีหน้าที่นำมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวมาปฏิบัติด้วย มติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวจึง
ผูกพันผู้ถูกฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ. ๔๕๖/๒๕๕๖)

อำนาจในการกำกับดูแลของผู้กำกับดูแล

อำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตามมาตรา ๑๒๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ
บริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๒๘ ในการควบคุมดูแลการปฏิบัติราชการของผู้ว่าราชการ
กรุงเทพมหานคร

มาตรา ๑๒๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครฯ ได้แบ่งอำนาจ
ของรัฐมนตรีออกเป็น ๒ ขั้นตอน คือ ขั้นตอนแรกเกี่ยวกับการสั่งสอบสวนหรือให้ชี้แจงข้อเท็จจริง และ
ขั้นตอนที่สอง การสั่งยับยั้งหรือสั่งการตามที่เห็นสมควรกรณีที่มีเหตุตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๒๓ ดังกล่าว
ดังนั้นเมื่อรัฐมนตรีฯได้ดำเนินการตามขั้นตอนแรกแล้วหากเห็นว่าการกระทำของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
เป็นการ (๑) ขัดต่อกฎหมาย หรือ (๒) ขัดต่อมติของคณะรัฐมนตรี หรือ (๓) เป็นไปในทางที่อาจทำให้เสีย
ประโยชน์ของกรุงเทพมหานคร แล้วรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยก็มีอำนาจตามมาตรา ๑๒๓ ที่จะสั่ง
ยับยั้งหรือสั่งการตามที่เห็นสมควรเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครได้ (กรณี
ท้องถิ่นรูปแบบอื่นผู้กำกับดูแลก็มีอำนาจเช่นเดียวกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย) (ที่ประชุมใหญ่
กรรมการร่างกฎหมาย- เรื่องเสร็จที่ ๒๙๐/๒๕๓๒)

เมื่อผู้บริหารท้องถิ่นพ้นได้จากตำแหน่งไปแล้ว ผู้กำกับดูแลไม่อาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนได้ แต่อาจนำผลการสอบสวนผู้อื่น ไปสู่การดำเนินคดีในทางอาญาหรือทางแพ่งกับผู้บริหารท้องถิ่นนั้นต่อไปได้

เมื่อผู้บริหารท้องถิ่นและรองผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้พ้นจากตำแหน่งไปแล้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอ แล้วแต่กรณี ซึ่งเป็นผู้กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงไม่อาจสั่งให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งได้อีก หรือแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนอีกได้แต่อย่างไรก็ตาม ผู้กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจกำกับดูแลตามกฎหมาย จึงสามารถสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงหรือสั่งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือพนักงานส่วนท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ชี้แจงแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ ซึ่งผลการสอบสวนอาจนำไปสู่การดำเนินคดีในทางอาญาหรือทางแพ่งต่อไป (คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) - เรื่องเสร็จที่ ๑๑๙-๑๒๐/๒๕๕๒)

กระทรวงมหาดไทยไม่สามารถจัดให้มีระเบียบเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ เพราะไม่มีกฎหมายให้อำนาจไว้

การที่กระทรวงมหาดไทยจะออกระเบียบเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่เพื่อบังคับใช้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น จะต้องมิขัดแย้งกับกฎหมายให้อำนาจกำกับดูแลนั้นไว้โดยชัดเจน เนื่องจากเป็นอำนาจกำกับดูแลที่มีผลบังคับแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้บัญญัติไว้ อีกทั้งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะก็มีได้ให้อำนาจกระทรวงมหาดไทยไว้เช่นกัน กระทรวงมหาดไทยจึงไม่อาจออกระเบียบดังกล่าวได้ แต่อาจเสนอขอแก้ไขกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดให้กระทรวงมหาดไทยมีอำนาจในการออกระเบียบเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่เพื่อบังคับใช้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ (คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) - เรื่องเสร็จที่ ๔๘๑/๒๕๕๑)

อำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในการควบคุมดูแลการปฏิบัติราชการของสภากรุงเทพมหานคร (ท้องถิ่นรูปแบบอื่นก็อยู่ในหลักการเดียวกัน)

กรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นว่าสภากรุงเทพมหานครกระทำการขัดต่อกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับ ย่อมจะแจ้งให้สภากรุงเทพมหานครดำเนินการแก้ไขได้ ถ้าสภากรุงเทพมหานครไม่ดำเนินการแก้ไขและเป็นผลให้เกิดความขัดแย้งกับการดำเนินงานของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครจนก่อให้เกิดความเสียหาย ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีสิทธิยื่นข้อเสนอดังกล่าวต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยให้ยุบสภา หรือกรณีที่การดำเนินการของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและสภากรุงเทพมหานครเป็นไปในทางที่ไม่ถูกต้องจนก่อให้เกิดความเสียหายและไม่สามารถแก้ไขโดยวิธีการอื่นได้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยก็มีอำนาจสั่งยุบสภากรุงเทพมหานครได้ (ท้องถิ่นรูปแบบอื่นบทบาทผู้กำกับดูแลอยู่ในหลักการเดียวกัน) (คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) - เรื่องเสร็จที่ ๔๘๗/๒๕๔๗)

ผู้บริหารท้องถิ่นไม่ปฏิบัติตามคำสั่งผู้มีอำนาจวินิจฉัยอุทธรณ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจใช้อำนาจกำกับดูแลสั่งให้ผู้บริหารท้องถิ่นดำเนินการใหม่ให้ถูกต้องตามกฎหมายได้

ในการกำหนดมาตรฐานกลางและแนวทางในการรักษาระบบคุณธรรม มาตรฐานทั่วไป ตลอดจนหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติในการบริหารงานบุคคลในเรื่องการรายงานการดำเนินการทางวินัย การอุทธรณ์และการร้องทุกข์ นั้น คณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (ก.ถ.) คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่น และคณะกรรมการพนักงานส่วนท้องถิ่นไม่สามารถกำหนดให้คณะกรรมการ

/พนักงานส่วนท้องถิ่น...

พนักงานส่วนท้องถิ่นแต่ละระดับมีอำนาจตรวจสอบและแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำสั่งของผู้บริหารท้องถิ่นหรือวินิจฉัยหรือมีคำสั่งในเรื่องที่มีการอุทธรณ์หรือร้องทุกข์ได้ เนื่องจากเป็นอำนาจของคณะกรรมการพนักงานส่วนท้องถิ่นตามมาตรา ๑๓ ส่วนในกรณีที่ผู้บริหารท้องถิ่นไม่ปฏิบัติตามคำสั่งผู้มีอำนาจวินิจฉัยอุทธรณ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจใช้อำนาจกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยสั่งให้ผู้บริหารท้องถิ่นดำเนินการใหม่ให้ถูกต้องตามกฎหมายได้ (คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) - เรื่องเสร็จที่ ๒๐๙/๒๕๔๔)

คำสั่งที่นายอำเภอแจ้งนายก อบต. ดำเนินการทางวินัยร้ายแรงกับพนักงานส่วนตำบล เป็นการพิจารณาทางปกครอง ไม่ใช่คำสั่งทางปกครอง ฟ้องศาลปกครองไม่ได้

การที่นายอำเภอมีคำสั่งให้นายก อบต. ดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรงกับผู้ฟ้องคดีอีกนั้น เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายในการกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของอบต. ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการที่ให้อำนาจ ซึ่งการที่นายกอบต. จะดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรงกับผู้ฟ้องคดี ย่อมจะต้องออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง เนื่องจากเป็นขั้นตอนที่เป็นสาระสำคัญเพื่อจะแสวงหาข้อเท็จจริงตามข้อกล่าวหา โดยจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนด เมื่อคณะกรรมการสอบสวนดำเนินการเสร็จก็จะต้องรายงานผลการสอบสวนและความเห็นต่อผู้บังคับบัญชา ซึ่งกฎหมายกำหนดให้เป็นผู้มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดวินัยหรือไม่ เพื่อที่จะนำไปสู่การออกคำสั่งลงโทษวินัยต่อไป กระบวนการดังกล่าวนี้เป็นเพียงขั้นตอนการดำเนินการภายในของเจ้าหน้าที่ซึ่งไม่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี คำสั่งของนายอำเภอจึงเป็นการพิจารณาทางปกครองตามนัยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ ที่จะอยู่ในฐานะเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง (ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัย ที่ คบ.๘๑/๒๕๕๙)

การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่อาจเห็นต่างไปจากความเห็นของกระทรวงการคลังได้ นายอำเภอในฐานะผู้กำกับดูแลสามารถสั่งให้นายกฯ ดำเนินการให้ถูกต้อง

เมื่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางโฉลงมีคำสั่งให้บุคคลใดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ตามความเห็นของกระทรวงการคลังตามข้อ ๑๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยมีได้มีการโต้แย้งความเห็น ต่อมามีการอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวโดยไม่มีข้อเท็จจริงที่ต่างจากเดิมและไม่มีเหตุผลพิเศษเป็นอย่างอื่น นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางโฉลงย่อมไม่อาจวินิจฉัยเปลี่ยนแปลงความเห็นเดิมได้ ถึงแม้ว่ามาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ จะกำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์และมีอำนาจเปลี่ยนแปลงคำสั่งของตนได้หากเห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ ซึ่งกระทรวงการคลังได้กำหนดแนวทางไว้ในหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๖๐ ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๔๘ เรื่อง การอุทธรณ์คำสั่งตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ว่า ให้พิจารณาอุทธรณ์โดยคำนึงถึงประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ หากการพิจารณาอุทธรณ์แตกต่างไปจากความเห็นของกระทรวงการคลังและการพิจารณาอุทธรณ์ไม่ชอบด้วยกฎหมายและเกิดความเสียหายแก่ทางราชการในภายหลัง ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์จะต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นทั้งหมด ดังนั้น การที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางโฉลงเห็นด้วยกับคำอุทธรณ์และมีคำสั่งเปลี่ยนแปลง

คำสั่งเดิม นายอำเภอบางพลีในฐานะผู้มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลอาจสั่งให้นายกองคการบริหารส่วนตำบลบาง
โหลงดำเนินการให้ถูกต้อง และเรียกให้นายกองคการบริหารส่วนตำบลบางโหลงมาชี้แจงหรือสอบสวน
ตลอดจนเรียกรายงานและเอกสารใดๆ ตามมาตรา ๙๐ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วน
ตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้ (คณะกรรมการการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) - เรื่องเสร็จที่ ๕๒๒/๒๕๕๐)

การฝ่าฝืนความสงบเรียบร้อยที่ต้องสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง

แม้ว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศผลการเลือกตั้งให้นายสมบุรณ์ฯ ได้รับการ
เลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลนับแต่วันเลือกตั้งแล้ว แต่เมื่อความปรากฏภายหลังว่า ศาล
รัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๑๔/๒๕๕๐ ห้ามมิให้นายสมบุรณ์ฯ ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปี ย่อม
มีผลทำให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรม และการประกาศผลการเลือกตั้งเป็นไปโดยไม่ชอบ
ด้วยกฎหมาย คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงมีหน้าที่ต้องเพิกถอนประกาศที่ไม่ชอบและจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่
ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ดำเนินการดังกล่าวไม่ว่าจะด้วยเหตุใดก็ตาม การดำรงตำแหน่งต่อไป
ของนายสมบุรณ์ฯ ย่อมเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญฯ และถือได้ว่าเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนความสงบเรียบร้อย อัน
เป็นเหตุให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจดำเนินการเพื่อสั่งให้นายสมบุรณ์ฯ พ้นจากตำแหน่งได้ตามมาตรา ๙๒
ประกอบกับมาตรา ๖๔ (๖) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (คณะกรรมการ
การกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) เรื่องเสร็จที่ ๖๑๘/๒๕๕๑)

การที่พนักงานอัยการไม่ได้ดำเนินการหรือมีคำสั่งไปในทางหนึ่งทางใดในชั้นของฎีกา เป็น
เหตุให้ อบต. เสียสิทธิในการต่อสู้คดี อบต. สามารถฟ้องสำนักงานอัยการสูงสุด เรียกชดเชยค่าเสียหายจาก
การละเมิดได้ ไม่ขัดแย้งกับ มติคณะรัฐมนตรีที่ห้ามหน่วยงานของรัฐฟ้องกันเองแต่อย่างใด

อบต. เป็นผู้ได้รับผลกระทบจากการที่พนักงานอัยการจังหวัด ละเลยต่อหน้าที่ไม่ยื่นฎีกา
ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด นายก อบต. ย่อมเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อน หรือเสียหายโดยมิพึงต้อง
พิจารณาแหล่งที่มาของเงินที่ อบต. นำไปชำระหนี้ว่าเป็นรายได้ของ อบต. เอง หรือเป็นเงินงบประมาณที่ได้รับ
จากกระทรวงการคลัง อบต. มีสถานะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเป็นนิติบุคคลมหาชนที่แยกต่างหาก
จากราชการส่วนกลาง มีอิสระดำเนินกิจการของตนเองทั้งด้านการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการปกครอง
ท้องถิ่นของตน ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการเงินและการคลังตามหลักแห่งการปกครองตนเองตาม
มาตรา ๒๘๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เมื่อเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณา
พิพากษาของศาลปกครองและอยู่ภายใต้เงื่อนไขการฟ้องคดีศาลปกครอง ย่อมมีอำนาจที่จะพิจารณาพิพากษา
ได้

สำหรับมติคณะรัฐมนตรีเป็นการกำหนดแนวทางปฏิบัติในการระงับข้อพิพาทระหว่าง
หน่วยงานทางปกครองด้วยกัน เพื่อไม่ต้องนำข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานทางปกครองเข้าสู่กระบวนการ
พิจารณาของศาล ไม่ได้มีสถานะเป็นกฎหมายที่จำกัดสิทธิของหน่วยงานทางปกครองที่จะนำข้อพิพาทเข้าสู่
กระบวนการพิจารณา ของศาล อันเป็นสิทธิที่มีการบัญญัติรับรองไว้ในบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญได้ส่วนการนำ
คดีมายื่นฟ้องต่อศาลปกครองเป็นการขัดมติคณะรัฐมนตรีหรือไม่ เป็นเรื่องที่ต้องไปว่ากล่าวกันเองภายในฝ่าย
บริหาร ผู้ถูกฟ้องคดี ไม่อาจนำมติคณะรัฐมนตรีมาใช้เป็นเหตุอ้างว่าศาลไม่ควรรับคดีนี้ไว้พิจารณาพิพากษาได้
ดังนั้น นายก อบต. จึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีตามนัยมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง
และวิธีพิจารณา คดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

ส่วนประเด็นว่า สำนักงานอัยการสูงสุดต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายจากการละเลยต่อหน้าที่ ใน
การยื่นฎีกาของพนักงานอัยการหรือไม่ เห็นว่าการที่พนักงานอัยการไม่ได้ดำเนินการหรือมีคำสั่งไปในทางหนึ่ง

/ทางใด...

ทางใด ตามที่ อบต. มีหนังสือขอให้ยื่นฎีกา จึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามพระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๔๙๘ มาตรา ๖ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๕ และระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีแพ่งของพนักงานอัยการ และเป็นเหตุให้ออบต.ได้รับความเสียหาย เนื่องจากเป็นการเสียโอกาสในการนำข้อเท็จจริงข้อโต้แย้ง และพยานหลักฐานของฝ่ายตนเข้าสู่การพิจารณาของศาลฎีกา จึงเป็นการกระทำละเมิดต่อ อบต. ตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และเป็นการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ ผู้ถูกฟ้องคดีในฐานะหน่วยงานต้นสังกัดต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และถึงแม้ อบต. จะยื่นฎีกาทันทีไม่อาจคาดหมายได้ว่าศาลฎีกาจะพิพากษากลับคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาคและมีคำพิพากษายกฟ้องอันจะมีผลทำให้ออบต. ไม่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนต่อห้างหุ้นส่วนจำกัด ถ. ค่าเสียหายตามที่ถูกฟ้องคดีกล่าวอ้างจึงมิใช่ค่าเสียหายที่ชัดเจนแน่นอนที่ศาลจะกำหนดให้ได้ ดังนั้น การที่ศาลปกครองชั้นต้นได้พิจารณาถึงพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งการกระทำละเมิดตามมาตรา ๔๓๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และได้ให้ผู้ถูกฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายอันเกิดแก่สิทธิขั้นพื้นฐานในกระบวนการยุติธรรม ของอบต. เป็นเงินจำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท จึงเป็นการใช้ดุลพินิจกำหนดค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีโดยชอบด้วยเหตุผล (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๕๒๙/๒๕๕๙)

ผู้กำกับดูแลตามกฎหมายควบคุมอาคารเมื่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นถูกคัดค้านการปฏิบัติหน้าที่

แม้ว่ามาตรา ๙๐ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลฯ จะบัญญัติให้นายอำเภอมีอำนาจกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายซึ่งครอบคลุมถึงการปฏิบัติหน้าที่ของประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลด้วยก็ตาม แต่เนื่องจากกรณีนี้เป็นการคัดค้านการปฏิบัติหน้าที่ของประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ ซึ่งตามมาตรา ๑๘ (๔) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติให้คณะกรรมการควบคุมอาคารมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลและตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานท้องถิ่นไว้โดยเฉพาะ ดังนั้น จึงต้องถือว่าผู้ซึ่งกฎหมายกำหนดให้มีอำนาจกำกับดูแลประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในกรณีนี้หมายถึงคณะกรรมการควบคุมอาคารฯ (คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) - เรื่องเสร็จที่ ๖๓๗/๒๕๕๕)

อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มาตรา ๔๓ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ

(๑) อนุรักษ์ พื้นฟู หรือส่งเสริมภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณีอันดีงามทั้งของท้องถิ่นและของชาติ

(๒) จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

(๓) เข้าชื่อกันเพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐให้ดำเนินการใดอันจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนหรือชุมชน หรือต่อนโยบายการดำเนินการใดอันจะกระทบต่อความเป็นอยู่อย่างสงบสุขของประชาชนหรือชุมชนและได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐต้องพิจารณาข้อเสนอแนะนั้นโดยให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วยตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

(๔) จัดให้มีระบบสวัสดิการของชุมชน

สิทธิของบุคคลและชุมชนตามวรรคหนึ่ง หมายความว่ารวมถึงสิทธิที่จะร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือรัฐในการดำเนินการดังกล่าวด้วย

มาตรา ๕๔ รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย

รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพ และได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย

การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

ในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาตามวรรคสอง หรือให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามวรรคสาม รัฐต้องดำเนินการให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามความถนัดของตน

ให้จัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษาและเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู โดยให้รัฐจัดสรรงบประมาณให้แก่กองทุนหรือใช้มาตรการหรือกลไกทางภาษีรวมทั้งการให้ผู้บริจาคทรัพย์สินเข้ากองทุนได้รับประโยชน์ในการลดหย่อนภาษีด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องกำหนดให้การบริหารจัดการกองทุนเป็นอิสระและกำหนดให้มีการใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว

มาตรา ๕๗ รัฐต้อง

(๑) อนุรักษ์ ฟื้นฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย

(๒) อนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา ฟื้นฟู บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการและได้รับประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าวด้วยตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๗๖ รัฐพึงพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดินทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และงานของรัฐอย่างอื่น ให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยหน่วยงานของรัฐต้องร่วมมือและช่วยเหลือกันในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดิน การจัดทำบริการสาธารณะ และการใช้จ่ายเงินงบประมาณมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน รวมตลอดทั้งพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีทัศนคติเป็นผู้ให้บริการประชาชนให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว ไม่เลือกปฏิบัติ และปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

/รัฐพึงดำเนินการ...

รัฐพึงดำเนินการให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของหน่วยงานของรัฐ ให้เป็นไปตามระบบคุณธรรม โดยกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีมาตรการป้องกันมิให้ผู้ใดใช้อำนาจ หรือกระทำการโดยมิชอบที่เป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ หรือกระบวนการแต่งตั้งหรือการพิจารณาความดีความชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

รัฐพึงจัดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรม เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นหลักในการกำหนดประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าว

มาตรา ๗๘ รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ การจัดทำบริการสาธารณะทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมถึงตลอดทั้งการตัดสินใจทางการเมือง และการอื่นใดบรรดาที่อาจมีผลกระทบต่อประชาชนหรือชุมชน

มาตรา ๒๔๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๑ ให้มีการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามวิธีการและรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กฎหมายบัญญัติ

การจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใดให้คำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นและความสามารถในการปกครองตนเองในด้านรายได้ จำนวนและความหนาแน่นของประชากร และพื้นที่ที่ต้องรับผิดชอบ ประกอบกัน

มาตรา ๒๕๐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะใดที่สมควรให้เป็นหน้าที่และอำนาจโดยเฉพาะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ หรือให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการใด ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติซึ่งต้องสอดคล้องกับรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวรรคสี่ และกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับกลไกและขั้นตอนในการกระจายหน้าที่และอำนาจ ตลอดจนงบประมาณและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และอำนาจดังกล่าวของส่วนราชการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย

ในการจัดทำบริการสาธารณะหรือกิจกรรมสาธารณะใดที่เป็นหน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถ้าการร่วมดำเนินการกับเอกชนหรือหน่วยงานของรัฐหรือการมอบหมายให้เอกชนหรือหน่วยงานของรัฐดำเนินการ จะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่นมากกว่าการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะร่วมหรือมอบหมายให้เอกชนหรือหน่วยงานของรัฐดำเนินการนั้นก็ได้

รัฐต้องดำเนินการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้ของตนเองโดยจัดระบบภาษีหรือการจัดสรรภาษีที่เหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาการหารายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้อย่างเพียงพอ ในระหว่างที่ยังไม่อาจดำเนินการได้ ให้รัฐจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปพลางก่อน

กฎหมายตามวรรคหนึ่งและกฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ต้องให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการบริหาร การจัดทำบริการสาธารณะ การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา การเงินและการคลัง และการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งต้องทำเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อ

/การคุ้มครอง...

การคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม การป้องกันการทุจริต และการใช้จ่ายเงินอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความแตกต่างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ และต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์ และการป้องกันการก้าวร้าวการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการส่วนท้องถิ่นด้วย

มาตรา ๒๕๑ การบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติซึ่งต้องใช้ระบบคุณธรรมและต้องคำนึงถึงความเหมาะสมและความจำเป็นของแต่ละท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ การจัดให้มีมาตรฐานที่สอดคล้องกันเพื่อให้สามารถพัฒนาร่วมกันหรือการปรับเปลี่ยนบุคลากรระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันได้

มาตรา ๒๕๒ สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง

ผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งหรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่นหรือในกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ จะให้มาโดยวิธีอื่นก็ได้ แต่ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งต้องคำนึงถึงเจตนารมณ์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามแนวทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญด้วย

มาตรา ๒๕๓ ในการดำเนินงาน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นเปิดเผยข้อมูลและรายงานผลการดำเนินงานให้ประชาชนทราบ รวมตลอดทั้งมีกลไกให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๒๕๔ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิเข้าชื่อกันเพื่อเสนอข้อบัญญัติหรือเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติ

ประโยชน์ที่ได้รับและนำมาประยุกต์ใช้ในหน่วยงาน คือ ได้รับความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้

๑๑. ระเบียบงานสารบรรณ หลักวิธีในการเขียนหนังสือราชการ

ความหมายของงานสารบรรณ

“สารบรรณ” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายไว้ว่า “หนังสือที่เป็นหลักฐาน”

ส่วนระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖ ให้ความหมายไว้ในข้อ ๖ ว่า “งานสารบรรณ” คือ งานที่เกี่ยวกับการบริหารงานเอกสาร เริ่มตั้งแต่ การจัดทำ การรับ การส่ง การเก็บรักษา การยืมและการทำลาย

ความสำคัญของงานสารบรรณ

๑. ใช้เป็นเครื่องมือในการบริหาร
๒. เอกสารหรือหนังสือที่สร้างขึ้นใช้เป็นสื่อใน การติดต่อทำความเข้าใจระหว่างหน่วยงานกับหน่วยงาน หน่วยงานกับบุคคล และบุคคลกับบุคคล
๓. เอกสารหรือหนังสือที่สร้างขึ้นเป็นเสมือนเครื่องเตือนความจำของหน่วยงาน

/๓. เป็นหลักฐานอ้างอิง...

๔. เป็นหลักฐานอ้างอิงการติดต่อหรือการทำความตกลง

๕. เอกสารหรือหนังสือที่สร้างขึ้นอาจเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ใช้ในการศึกษาค้นคว้าต่อไปในอนาคต

ประโยชน์ของงานสารบรรณ

๑. ทำให้การปฏิบัติงานเกี่ยวกับหนังสือของราชการเป็นระบบ และมีมาตรฐานในการทำงาน
เหมือนกัน

๒. มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการทำงาน

๓. ทำให้ประหยัดเวลา แรงงานและประหยัดเงินงบประมาณ และมีประสิทธิภาพในการทำงาน

๔. สะดวกต่อการอ้างอิงและค้นหา

๕. ทำให้เกิดความต่อเนื่องในการทำงาน

การใช้บังคับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๒๖

ความหมายของหนังสือราชการ

หนังสือราชการ คือ เอกสารที่เป็นหลักฐานในราชการ ได้แก่

๑. หนังสือที่มีไปมาระหว่างหน่วยงาน
๒. หนังสือที่ส่วนราชการมีไปถึงหน่วยงานอื่นใด ซึ่งมีใช้ส่วนราชการ หรือมีไปถึงบุคคลภายนอก
๓. หนังสือที่หน่วยงานอื่นใด ซึ่งมีใช้ส่วนราชการหรือที่บุคคลภายนอกมีมาถึงส่วนราชการ
๔. เอกสารที่ทางราชการจัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นหลักฐานในราชการ
๕. เอกสารที่ทางราชการจัดทำขึ้นตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับ
๖. ข้อมูลข่าวสารหรือหนังสือที่ได้รับจากระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์

ชนิดของหนังสือราชการ

หนังสือมี ๖ ชนิด คือ

๑. หนังสือภายนอก

๒. หนังสือภายใน

๓. หนังสือประทับตรา

๔. หนังสือสั่งการ

๕. หนังสือประชาสัมพันธ์

๖. หนังสือที่เจ้าหน้าที่ทำขึ้นหรือรับไว้เป็นหลักฐานในราชการ

หนังสือภายนอก คือ หนังสือติดต่อราชการที่เป็นแบบพิธีโดยใช้กระดาษตราครุฑ เป็นหนังสือติดต่อระหว่างส่วนราชการ หรือส่วนราชการที่มีถึงหน่วยงานอื่นใด ซึ่งมีใช้ส่วนราชการ หรือที่มีถึงบุคคลภายนอก

หนังสือภายใน คือ หนังสือติดต่อราชการที่เป็นแบบพิธีน้อยกว่าหนังสือภายนอกเป็นหนังสือติดต่อภายในกระทรวง ทบวง กรม หรือจังหวัดเดียวกัน ใช้กระดาษบันทึกข้อความ

/หนังสือประทับตรา...

หนังสือประทับตรา คือ หนังสือที่ใช้ประทับตราแทนการลงชื่อของหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมขึ้นไป โดยให้หัวหน้าส่วนราชการระดับกองหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมขึ้นไป เป็นผู้รับผิดชอบลงชื่อย่อกำกับตรา

หนังสือสั่งการ ให้ใช้ตามแบบที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖ เว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดแบบไว้โดยเฉพาะ โดยหนังสือสั่งการ มี ๓ ชนิด ได้แก่ คำสั่ง ระเบียบ และข้อบังคับ

หนังสือประชาสัมพันธ์ ให้ใช้ตามแบบที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖ เว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดแบบไว้โดยเฉพาะ โดยหนังสือประชาสัมพันธ์ มี ๓ ชนิด ได้แก่ ประกาศ แถลงการณ์ และข่าว

หนังสือที่เจ้าหน้าที่ทำขึ้นหรือรับไว้เพื่อเป็นหลักฐานในราชการ คือ หนังสือที่ทางราชการทำขึ้นนอกจากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น หรือหนังสือที่หน่วยงานอื่นใดซึ่งมิใช่ส่วนราชการหรือบุคคลภายนอก มีมาถึงส่วนราชการ และส่วนราชการรับไว้เป็นหลักฐานของทางราชการ มี ๔ ชนิด ได้แก่ หนังสือรับรอง รายงานการประชุม บันทึก และหนังสืออื่น

หนังสือราชการด่วน คือ หนังสือที่ต้องปฏิบัติให้เร็วกว่าปกติ เป็นหนังสือที่ต้องจัดส่งและดำเนินการทางสารบรรณด้วยความรวดเร็วเป็นพิเศษ แบ่งเป็น ๓ ประเภท ได้แก่

๑. **หนังสือด่วนที่สุด** เป็นหนังสือที่เจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติในทันทีที่ได้รับหนังสือนั้น
๒. **หนังสือด่วนมาก** เป็นหนังสือที่เจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติโดยเร็ว
๓. **หนังสือด่วน** เป็นหนังสือที่เจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติให้เร็วกว่าปกติเท่าที่จะทำได้

หนังสือราชการลับ มี ๓ ชั้นความลับ ได้แก่

๑. ลับที่สุด (TOP SECRET)
๒. ลับมาก (SECRET)
๓. ลับ (CONFIDENTIAL)

หนังสือเวียน คือ หนังสือที่มีถึงผู้รับเป็นจำนวนมาก มีใจความอย่างเดียวกัน ให้เพิ่มรหัสด้วยพยัญชนะ “ว” หน้าเลขทะเบียนหนังสือส่ง ซึ่งกำหนดเป็นเลขที่หนังสือเวียนโดยเฉพาะ เริ่มตั้งแต่เลข ๑ เรียงเป็นลำดับไปจนถึงสิ้นปีปฏิทิน หรือใช้เลขที่ของหนังสือทั่วไป ตามแบบหนังสือภายนอกอย่างหนึ่งอย่างใด

เมื่อผู้รับได้รับหนังสือเวียนแล้วเห็นว่าเรื่องนั้นจะต้องให้หน่วยงานหรือบุคคลในบังคับบัญชาในระดับต่างๆ ได้รับทราบด้วย ก็ให้มีหน้าที่จัดทำสำเนาหรือจัดส่งให้หน่วยงานหรือบุคคลเหล่านั้นโดยเร็ว

การรับและการส่งหนังสือ

การรับหนังสือ

หนังสือรับ คือ หนังสือที่ได้รับเข้าจากภายนอก ให้เจ้าหน้าที่จัดลำดับความสำคัญและความเร่งด่วนของหนังสือ เพื่อดำเนินการก่อนหลังและให้ผู้เปิดซองตรวจเอกสารหากไม่ถูกต้องให้ติดต่อส่วนราชการเจ้าของเรื่องหรือหน่วยงานที่ออกหนังสือ เพื่อดำเนินการให้ถูกต้อง หรือบันทึกข้อบกพร่องไว้เป็นหลักฐานแล้วจึงดำเนินการเรื่องนั้นต่อไป

การส่งหนังสือ

หนังสือส่ง คือ หนังสือที่ส่งออกไปภายนอก กรณีการส่งหนังสือที่มีชั้นความลับ ในชั้นความลับหรือลับมากด้วยระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ให้ผู้ใช้งานหรือผู้ปฏิบัติงานที่ได้รับการแต่งตั้งให้เข้า

/ถึงเอกสารลับ...

ถึงเอกสารลับแต่ละระดับ เป็นผู้ส่งผ่านระบบการรักษาความปลอดภัย โดยให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ

การเก็บรักษา ยืม และทำลายหนังสือ

การเก็บรักษา แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท ได้แก่

๑. การเก็บระหว่างปฏิบัติ
๒. การเก็บไว้เพื่อใช้ในการตรวจสอบ
๓. การเก็บเมื่อปฏิบัติเสร็จแล้ว

การยืม

การยืมหนังสือที่ส่งเก็บแล้ว ให้ปฏิบัติดังนี้

๑. ผู้ยืมจะต้องแจ้งให้ทราบว่าเรื่องที่ยืมนั้น จะนำไปใช้ในราชการใด
๒. ผู้ยืมจะต้องมอบหลักฐานการยืมให้เจ้าหน้าที่เก็บ แล้วลงชื่อรับเรื่องที่ยืมไว้ในบัตรยืมหนังสือ และให้เจ้าหน้าที่เก็บรวบรวมหลักฐานการยืม เรียงลำดับวัน เดือน ปี ไว้เพื่อติดตามทวงถาม ส่วนบัตรยืมหนังสือนั้น ให้เก็บไว้แทนที่หนังสือที่ถูกยืมไป
๓. การยืมหนังสือระหว่างส่วนราชการ ผู้ยืมและผู้อนุญาตให้ยืม ต้องเป็นหัวหน้าส่วนราชการระดับกองขึ้นไป หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย
๔. การยืมหนังสือภายในส่วนราชการเดียวกัน ผู้ยืมและผู้อนุญาตให้ยืม ต้องเป็นหัวหน้าส่วนราชการระดับแผนกขึ้นไป หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

การทำลาย

ภายใน ๖๐ วัน หลังจากวันสิ้นปีปฏิทิน ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการเก็บหนังสือ สำรวจหนังสือที่ครบกำหนดอายุในปีนั้น ไม่ว่าจะเป็หนังสือที่เก็บไว้เองหรือฝากเก็บไว้ที่กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร แล้วจัดทำบัญชีหนังสือขอทำลายเสนอหัวหน้าส่วนราชการระดับกรม เพื่อพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการทำลายหนังสือ

เทคนิคการบริหารงานธุรการ

ความหมายของงานธุรการ

งานธุรการ คือ งานที่เกี่ยวกับเอกสารหลักฐานในราชการ รวมถึงการอำนวยความสะดวก การติดต่อประสานงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานของทุกฝ่ายดำเนินไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ได้ดีที่สุด

บทบาทและหน้าที่ของงานธุรการ

๑. เป็นฝ่ายสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรให้ประสบความสำเร็จ
๒. เป็นเหมือนคนกลางที่จะคอยขับเคลื่อนให้งานดำเนินไปอย่างสะดวก เช่น การให้บริการ การติดต่อประสานงาน การจัดหา เป็นต้น
๓. เป็นสายงานการ “ควมคุมดูแล”
๔. เป็นนักประสานและนักบริการที่ดี

ความสำคัญของงานธุรการ

๑. เป็นด้านหน้าของหน่วยงาน
๒. เป็นหน่วยสนับสนุน
๓. เป็นหน่วยบริการ : ให้บริการ ติดต่อประสานงาน

ประโยชน์ที่ได้รับและนำมาประยุกต์ใช้ในหน่วยงาน คือ ได้รับความรู้เกี่ยวกับงานสารบรรณ และหลักและวิธีในการเขียนหนังสือราชการ

๑๒. หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการปฏิบัติตนของข้าราชการตามรอบพระยุคลบาท

ทรงยึดถือหลักปฏิบัติพระราชภารกิจ คือ

เข้าใจ - ทรงศึกษาให้เข้าใจในสิ่งที่จะทำอย่างรอบด้าน

- เข้าใจปัญหา
- เข้าใจภูมิสังคม

เข้าถึง - ทรงเข้าถึงสาเหตุของปัญหา

- ทรงเข้าถึงหลักความเรียบง่ายทั้งแนวคิดและเทคนิควิชาการที่ก่อประโยชน์ได้จริง
- เข้าถึงภูมิสังคม
- ให้คนเข้าถึงงานพระองค์

พัฒนา - ทรงศึกษาการพัฒนาจนเป็นที่พอพระราชหฤทัย ก็จะทรงแนะนำรัฐบาลเป็นผู้พิจารณา

- ดำเนินการพัฒนาผสมผสานร่วมมือสนับสนุนให้เกิดความกลมกลืนกับการปฏิบัติงานของรัฐบาลโดยตลอดเพื่อมุ่งไปสู่วิถีการพัฒนายั่งยืน

ตัวอย่างหลักการทรงงาน

ภูมิสังคม การพัฒนาใดๆ ต้องคำนึงถึงสภาพภูมิประเทศของบริเวณนั้นว่า เป็นอย่างไร และสังคมวิทยาเกี่ยวกับลักษณะนิสัยใจคอของคน ตลอดจนวัฒนธรรมประเพณีในแต่ละท้องถิ่นที่มีความแตกต่างกัน

องค์รวม ทรงมีวิธีคิดอย่างองค์รวม (Holistic) หรือมองอย่างครบวงจร

ระเบิดจากข้างใน ต้องสร้างความเข้มแข็งให้คนในชุมชนที่เราเข้าไปพัฒนา มีสภาพพร้อมที่จะรับการพัฒนาเสียก่อน แล้วจึงค่อยออกมาสู่สังคมภายนอก มิใช่การนำเอาความเจริญหรือบุคคลจากสังคมภายนอกเข้าไปหาชุมชนหมู่บ้านที่ยังไม่ทันได้มีโอกาสเตรียมตัว

ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ จะทรงศึกษาข้อมูลรายละเอียดอย่างเป็นระบบ ทั้งจากข้อมูลเบื้องต้น จากเอกสาร แผนที่ สอบถามจากเจ้าหน้าที่ นักวิชาการ และราษฎรในพื้นที่ให้ได้รายละเอียดที่ถูกต้อง

แก้ปัญหาที่จุดเล็ก ในการแก้ไขปัญหา ทรงมองปัญหาในภาพรวม (Macro) ก่อนเสมอ แต่การแก้ปัญหาของพระองค์จะเริ่มจากจุดเล็กๆ (Micro) คือ การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่คนมักจะมองข้าม

ทำตามลำดับขั้น “การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐานคือความพอมี พอกิน พอใช้ ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน ใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อได้พื้นฐานที่มั่นคงพร้อมพอสมควรและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญ และฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป”

ความซื่อสัตย์ สุจริต จริใจต่อกัน การทรงงานใดๆ พระองค์ทรงมีความมั่นคงและมุ่งมั่นในการดำเนินงาน และมีความบริสุทธิ์ใจในการสร้างประโยชน์ให้กับประชาชนและสังคมส่วนรวม โดยเน้นกระบวนการดำเนินงานที่มีความสุจริต ตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน

ประหยัด เรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด การพัฒนาและช่วยเหลือราษฎร ทรงใช้หลักในการแก้ไขปัญหาด้วยความเรียบง่ายและประหยัด ราษฎรสามารถทำตัวเอง หาได้ในท้องถิ่น และประยุกต์ใช้สิ่งที่มีอยู่ในภูมิภาคนั้นๆ มาแก้ไขปัญหาโดยไม่ต้องลงทุนสูงหรือใช้เทคโนโลยีที่ไม่ยุ่งยากนัก

รู้ รัก สามัคคี

รู้ : การที่จะลงมือทำสิ่งใด จะต้องรู้เสียก่อน คือ รู้ถึงปัจจัยทั้งหมด รู้ถึงปัญหา และรู้ถึงวิธีการแก้ปัญหา

รัก : เมื่อรู้ครบถ้วนกระบวนการแล้ว จะต้องมีความรักการพิจารณาที่จะเข้าไปลงมือปฏิบัติแก้ไขปัญหานั้นๆ

สามัคคี : การที่จะลงมือปฏิบัติกันนั้น ควรคำนึงเสมอว่าเราจะทำงานคนเดียวไม่ได้ ต้องทำงานร่วมมือร่วมใจเป็นองค์กร เป็นหมู่คณะ จึงจะมีพลังเข้าไปแก้ปัญหาให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี

ไม่ติดตำรา ไม่ผูกมัดติดกับวิชาการและเทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสมกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่แท้จริงของคนไทย

ทำให้ง่าย แกไขงานการพัฒนาประเทศตามแนวพระราชดำรินำไปได้อย่างง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อนและที่สำคัญอย่างยิ่ง คือ สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่และระบบนิเวศโดยรวม

การมีส่วนร่วม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นนักประชาธิปไตย จึงทรงนำ “ประชาพิจารณ์” มาใช้ในการบริหารเพื่อเปิดโอกาสให้สาธารณชน ประชาชนหรือเจ้าหน้าที่ทุกระดับ ได้มาร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่จะต้องคำนึงถึงความคิดเห็นของประชาชน หรือความต้องการของสาธารณชน

ประโยชน์ส่วนรวม “ใครต่อใครบอกว่าขอให้เสียสละส่วนตัวเพื่อส่วนรวม อันนี้ฟังจนเบื่อ อาจจะไม่ค่อยเชื่อด้วยซ้ำว่า ใครต่อใครมาก็บอกว่าขอให้คิดถึงประโยชน์ส่วนรวม อาจจะไม่เชื่อใจว่า ให้อะไรอยู่เรื่อยแล้วส่วนตัวจะได้อะไร ขอให้คิดว่าคนที่ให้เพื่อส่วนรวมนั้น มิได้ให้ส่วนรวมแต่อย่างเดียว เป็นการให้เพื่อตัวเองสามารถที่จะมีส่วนร่วมที่จะอาศัยได้”

บริการรวมที่จุดเดียว การบริการรวมที่จุดเดียวเป็นรูปแบบการบริการที่เบ็ดเสร็จ หรือ One Stop Services ที่เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในระบบบริหารราชการแผ่นดินของประเทศไทย โดยทรงให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นต้นแบบในการบริการรวมที่จุดเดียว เพื่อประโยชน์ต่อประชาชนที่มาขอใช้บริการ จะประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย

ทรงใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ ทรงเข้าใจถึงธรรมชาติและต้องการให้ประชาชนใกล้ชิดกับธรรมชาติ ทรงมองอย่างละเอียดถึงปัญหาธรรมชาติ หากเราต้องการแก้ไขธรรมชาติ จะต้องใช้ธรรมชาติเข้าช่วยเหลือ เช่น แก้ไขปัญหาป่าเสื่อมโทรม ได้พระราชทานพระราชดำริ การปลูกป่าโดยไม่ต้องปลูก

ขาดทุนคือกำไร “ขาดทุน คือ กำไร Our loss is our gain การเสีย คือ การได้ประเทศชาติก็จะก้าวหน้า และการที่คนอยู่ดีมีสุขนั้น เป็นการนับที่เป็นมูลค่าเงินไม่ได้”

ทำงานอย่างมีความสุข “ทำงานกับฉัน ฉันไม่มีอะไรจะให้ นอกจากการมีความสุขร่วมกันในการทำประโยชน์ให้กับผู้อื่น”

กรอบแนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักในการดำเนินชีวิตไปสู่ความเจริญก้าวหน้า พร้อมกับความสมดุลและมั่นคง เพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการตนเอง และภารกิจงานที่บุคคลนั้นกำลังกระทำอยู่อย่างสม่ำเสมอ ย่อมสำเร็จประโยชน์และนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นกรอบแนวคิดที่ต้องใช้ความรู้ควบคู่ไปกับคุณธรรม ในการตัดสินใจ โดยคำนึงถึง ๓ หลักการ ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และมุ่งที่จะทำให้ผลที่เกิดขึ้นนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าที่ยั่งยืน และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้าน

/ต่างๆ...

ต่างๆ ได้แก่ ด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม

พื้นฐานความพอเพียงสู่ความยั่งยืน การทำงานใดๆ ที่มุ่งให้ประสบความสำเร็จอย่างราบรื่น จำเป็นต้องใช้ความรู้ควบคู่กับคุณธรรมเป็นพื้นฐาน

ความรู้ ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการ ภูมิสังคมและบริบทที่เกี่ยวข้อง โดยมรรคความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาเชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน ทั้งนี้ต้องมีระมัดระวังในทุกขั้นตอน การปฏิบัติ

คุณธรรม ต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจ มีความตระหนักรู้ว่า การคิดและปฏิบัติในกิจกรรมนั้นๆ ไม่ส่งผลให้เกิดความเดือดร้อนต่อตนเองและมิติด้าน

ประโยชน์ที่ได้รับและนำมาประยุกต์ใช้ในหน่วยงาน คือ ได้รับความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการปฏิบัติตนของข้าราชการตามรอยพระยุคลบาท จึงสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานและการดำรงชีวิตได้

๑๓. ทักษะการพูดในที่ชุมชนและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

ทักษะการพูด “การพูดพล่ามต่างจากการพูดจงใจฉ้อฉล การพูดได้ก็ต่างจากการพูดเป็นฉันทน์”

การพูด “หลายคนแสดงออกมาดี แต่น้อยคนพูดได้ดี นี่แสดงว่า ... การพูด นั้นยากกว่า”

หลักในการพูด

- การใช้น้ำเสียง
- ลักษณะโดยธรรมชาติ (คุณภาพของเสียง)
- การเปล่งเสียง
- แจ่มใส
- แห้ง
- เครือ
- สั้น

การใช้คำควบกล้ำ (อักษรวิธี “ร ล”)

- ชัดเจน เป็นธรรมชาติ
- ไม่ลื่นรั่วมากจนเกินไป

จังหวะการพูด

- มีน้ำหนักคำและความ
- ไม่พูดเร็วเกินไป
- ไม่ตะกุกตะกัก
- ให้มีจังหวะจะโคนน่าฟัง

สีหน้า

- การใช้สายตา มอง
- รอยยิ้ม

ภาษาที่ใช้

- พูดเป็นธรรมชาติ
- ไม่พูดเหมือนท่องจำ
- อ่านให้เหมือนพูด
- ภาษาไม่คลุมเครือ
- พูดให้เหมือนเล่า
- ภาษาสื่อถึงรสนิยมที่ดี
- ไม่ควรใช้คำไทยปนภาษาต่างชาติ

ความรู้รอบตัว

- ศึกษาหาข้อมูล
- คำที่ถูกต้อง
- คำที่มีการเปลี่ยนแปลง
- คำที่ใช้ตามสมัยนิยม

บุคลิกภาพ คือ ลักษณะต่างๆ ของแต่ละบุคคล ลักษณะเฉพาะพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อสถานการณ์ต่าง ๆ

๑. บุคลิกภายนอก

- ✓ รูปร่างหน้าตา สดส่วน
- ✓ สุขอนามัย ความสะอาด
- ✓ กลิ่นปาก กลิ่นตัว
- ✓ กิริยาท่าทาง สีหน้าแววตา ภาษาที่ถูกต้อง
- ✓ สุขภาพ การแต่งกายเหมาะกับรูปร่าง วัย และโอกาส อาชีพการงาน

๒. บุคลิกภายใน

- ✓ ความคิด มีเหตุผล
- ✓ มองโลกในแง่ดี
- ✓ อารมณ์ดี เบิกบาน อารมณ์ขัน
- ✓ มีความมั่นใจตนเอง
- ✓ นิสัยใจคอ มนุษย์สัมพันธ์ดี
- ✓ เอาใจเขามาใส่ใจเรา
- ✓ ความสามารถในการทำงาน
- ✓ ความสามารถพิเศษอื่นๆ

บุคลิกภาพที่ดี

มาดดี >> การใช้ท่าทาง การยืน การเคลื่อนไหวร่างกาย ทรงตัว การนั่ง การเดิน การเคลื่อนไหวลำตัว การใช้มือ การไหว้

การแต่งกายดี >> เป็นธรรมชาติ มีรสนิยม เหมาะกับสถานการณ์

พูดจาดี >> สื่อความหมายได้ดีที่สุด ผู้ฟังเกิดความรู้สึกที่ดี มีความเข้าใจ มีศิลปะในการพูด

อารมณ์ดี >> การรู้จักตนเอง จัดการกับอารมณ์ตนเองได้ สร้างแรงจูงใจให้ตนเอง รู้จักอารมณ์คนอื่น และรักษาความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

รู้จักกาลเทศะ >> การให้เกียรติกับ สถานที่ เวลา และบุคคล และมีนัยว่า ควรหรือไม่ควรทำการมีมารยาทในสังคม รู้จักการปฏิบัติที่พอเหมาะพองาม คิดดีแล้วจึงทำ

หลักการพัฒนาจุดเด่น ๔ ด้าน

๑. บุคลิกภาพด้านร่างกาย

- รับประทานอาหารที่มีประโยชน์
- ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ
- พักผ่อน
- รักษาความสะอาดของร่างกาย
- แต่งกายให้เรียบร้อยเหมาะสม
- มีความกระฉับกระเฉงว่องไว

๒. บุคลิกภาพด้านจิตใจ

- รู้จักเสียสละ
- มีเมตตา
- รู้จักให้อภัย
- รู้จักยกย่องชมเชยผู้อื่น
- มีความเชื่อมั่นในตนเอง

๓. บุคลิกภาพด้านอารมณ์

- รู้จักควบคุมอารมณ์ของตนเอง
- ไม่หงุดหงิด ไม่โกรธง่าย
- สร้างความรู้สึกให้รักผู้อื่น
- ยิ้มแย้มแจ่มใส

๔. บุคลิกภาพด้านสังคม

- สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
- รับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงานเสมอ
- ฝึกให้เป็นผู้ที่สามารถเข้ากับผู้อื่นได้